

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Slaven Bačić, Ivan Gregurić,
Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan

ODGOVORNA UREDNICA:

Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bašić Palković (kultura)
Dušica Dulić (politika)
Zvonimir Perušić
Dražen Prčić (sport i zabava)
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
Mirko Kopunović (dopisništva i korektura)
Julijana Kujundžić
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.co.yu

TISAK: »Rotografika« doo Subotica
List je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine
pod rednim brojem 73.CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

Bez dinara plovidbe nema

U Subotici je svečano obilježen 1. rujna, Dan grada. Svečano, ali i veselo proslavljen, kako to i priliči. Gradonačelnik Saša Vučinić pozvao je na zajedništvo u gradu, a istaknuo je kako Subotičani mogu biti ponosni što su uz sve političke i ekonomske potrebe, kojih nije manjkalo u dugom nizu proteklih godina, uspjeli sačuvati tradicionalno dobre međuetničke odnose. Svečano i veselo bilo je i u Baču, gdje je prošlog petka održana manifestacija »Susret Šokadije«, po broju sudionika najveća lokalna manifestacija u okviru projekta »Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača 1688.-2008.«. A bilo je baš kao u pjesmi »Šokadija«, koju je napisala Božana Vidaković: »Tu si svoja na svojem / Tu postojiš i tu traješ / Fala milom, dragom Bogu / Tu slobodno pivat mogu«. No, vrijeme proslava očas prođe, nakon čega nas uvijek dočeka promjenljiva svakidašnjica sa svojim lijepim i često manje lijepim licem.

Oglasilo se i prvo školsko zvono. Za skoro milijun đaka u Srbiji u ponedjeljak je počela nova školska godina. U školske je klupe sa starijim učenicima po prvi put sjelo oko 79.000 prvaša. Prvašići su ove godine brojniji za 2400 djevojčica i dječaka u odnosu na prošlu generaciju. Činjenica je kako je povećan broj djece koja se upisuju u prve razrede. Djeca koja su u školama po prvi put sjela u klupe su iz generacije rođene 2001. godine, dakle generacije rođene poslije petolistopadskih promjena, kada se korak po korak počeo ostvarivati gospodarski napredak u ozračju demokratskih političkih promjena. Interesantan podatak za sociologe.

Prvašići su ovime stupili u jedan za njih novi svijet, oni stariji đaci naći će se u školi sa starom klapom, a roditelji su na početku »školskih radosti« morali i morat će iz svojih lisnica izdvojiti prilična sredstva. Od kupovine udžbenika i školskog pribora, pa do tenisica i traperica i već nezaobilaznih mobitela, od kojih onaj najsuvremeniji već za nekoliko mjeseci to neće biti. Kako kaže stara poslovice – živjeti se ne mora, ali ploviti se mora. A da bi se sigurnije i lakše plovilo mora se imati dinara.

Čini se kako je dinar jak i konvertibilan, ali svi oni koji su ovog ljeta boravili negdje u inozemstvu, znaju da se gotovo niti u jednoj poslovnoj banci u svijetu dinar danas ne može prodati za stranu valutu. Pitanje je kada će se dinar, poput ostalih valuta, pojaviti na tečajnim listama banaka širom svijeta. Ekonomski stručnjaci podsjećaju kako je dinar konvertibilan u tekućim transakcijama, a s dalekovidnice našeg tjednika podsjećamo da je suština tržišne vrijednosti mogućnost razmjene jedne robe za drugu. Ploviti se mora, a bolje će se ploviti kada dinar bude razmjenjiv za druge valute, znači kada dobije punu konvertibilnost. Ploviti se mora i do tada, bez obzira, što, primjerice, međunarodni krediti od 420 milijuna eura »čekaju« na ratifikaciju zbog blokiranog parlamenta.

Z. S.

Šokci iz triju država u Baču

Tragovima predaka 8,9

U Subotici svečano obilježen 1. rujna, Dan grada

Poziv na zajedništvo na putu prema Europi 18,19

Izložba »Umjetnost u Vojvodini danas: slikarstvo« otvorena u Subotici

Pregled aktualnih likovnih tendencija 30,31

Gimnastički klub »Partizan-Željezničar« Subotica

Sedamnaest godina prvakinje države 43

Osnivačka skupština MO DSHV-a u Stanišiću

Ivan Karan izabran za predsjednika

Osnivačka skupština Mjesne organizacije Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini održana je 28. kolovoza u Domu kulture u Stanišiću. Za predsjednika je izabran *Ivan Karan*, za zamjenika predsjednika *Mladen Šalov*, za tajnika *Savo Tadić*, za rizničarku *Anka Perić*, a za ostale članove Odbora ove Mjesne organizacije DSHV-a izabrani su *Mijo Klinac*, *Vanja Klinac* i *Aleksandar Perić*. Nazočnima na ovome skupu obratio se Ivan Karan, koji je govorio o smanjenju broja žitelja Hrvata u Stanišiću istaknuvši, kako je Hrvata u ovome naselju 1961. godine bilo 2700, dok ih sada ima oko 170. »Na smanjenje broja Hrvata u Stanišiću do devedesetih godina utjecale su migracije, pomicanje stanovništva iz sela u grad, a devedesetih godina, u vrijeme ratnih

Sa skupštine MO DSHV-a u Stanišiću

sukoba, bombe koje su bacane na kuće i u dvorišta, kao i stalne prijetnje, pridonijele su da se iz Stanišića iseli 80 posto Hrvata. Oštećenja na kućama se mogu popraviti, ali je teško zaliječiti rane na srcima«, rekao je Ivan Karan.

Dopredsjednik DSHV-a *Martin Bačić* govorio je o ulozi ove političke stranke u hrvatskoj zajednici i o dosadašnjem i budućem radu stranke, a pokrajinski zastupnik i također dopredsjednik DSHV-a *Dužo Runje* naglasio je kako se čak 10 posto od sadašnjih žitelja Hrvata u Stanišiću učlanilo u ovu stranku. Predsjednik Mladeži DSHV-a *Siniša Skenderović* predstavio je rad mladih u okviru stranke, dok je predsjednik somborske podružnice DSHV-a *Mata Matarić* govorio o sudjelovanju ove stranke u radu Skupštine Sombora.

Z. S.

U Subotici osnovan Hrvatski demokratski forum – Preporuke iz Lemeša

Poboljšanje statusa i ublažavanje napetosti – prvi ciljevi

Hrvatski demokratski forum – Preporuke iz Lemeša, nova je hrvatska nevladina organizacija u Vojvodini. HDF-Preporuke, kako glasi skraćeni naziv ove organizacije, zalagat će se, između ostalog, za djelotvorno sudjelovanje hrvatske nacionalne manjine u javnom životu, a posebno će raditi na ohrabriranju ljudi u institucijama i organizacijama hrvatske zajednice, kako bi u javnost dospjela različita viđenja stvarnosti i budućnosti Hrvata u Srbiji. Cilj ove novoosnovane institucije je poboljšanje položaja Hrvata u ovoj državi, stvaranje preduvjeta za napredak zajednice u područjima obrazovanja, informiranja, službene uporabe jezika i kulture, ostvarivanje zakonom propisanih prava, te ublažavanje napetosti

i sprečavanje sukoba unutar zajednice.

HDF-Preporuke jedina je nevladina organizacija u hrvatskoj zajednici koja je usvojila Etički kodeks, a zanimljivo je da, prema odredbama usvojenog Statuta, iz ove organizacije nitko ne može biti isključen.

Osnivačka skupština HDF-Preporuka održana je u utorak, 2. rujna, u Subotici. Za predsjednicu je izabrana diplomirana pravica iz Svetozara Miletića *Antonija Čota*, a za potpredsjednike *Lazo Vojnić Hajduk* i *Zvonimir Perušić*. Članovi-osnivači su i: *Lazar Merković*, *Ivan Rudinski*, *Alojzije Stantić*, *Josip Ivanković*, *Petar Balažević*, *Lazar Baraković* i *Thomas Šujić*.

H. R.

Željko Kuprešak predložen za veleposlanika Hrvatske u Srbiji

Hrvatsko Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija je za novog veleposlanika Hrvatske u Srbiji Beogradu predložilo *Željka Kuprešaka*, aktualnog državnog tajnika za europske integracije. Kuprešak je u diplomaciji od 1993. Izvori beogradskog dnevnog lista Danas tvrde kako su pripreme za njegov dolazak u završnoj fazi.

Kuprešak je obnašao dužnosti savjetnika u Veleposlanstvu Hrvatske u Iranu, šefa odjela za bilateralne ekonomske odnose u Ministarstvu vanj-

skih poslova, pomoćnika ministra, i veleposlanika u Rumunjskoj i Moldovi. Kuprešak je član pregovaračkog tima za pristupanje Hrvatske Europskoj Uniji. Magistrirao je na Fakultetu za strojarstvo i pomorsku arhitekturu, te diplomirao na Diplomatskoj akademiji Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija.

H. R.

Mala sportska zračna luka kod Bikova mogla bi uskoro postati međunarodna

Sve ovisi o novcu i dozvoli MUP-a

Zračna luka na Bikovu možda bi uskoro mogla postati međunarodna. Naime, predstavnici ove zračne luke namijenjene za sportske i poljoprivredne zrakoplove, desetak kilometara istočno od Subotice, prijavili su se za sredstva Nacionalnog investicijskog plana u iznosu od 20 milijuna dinara, kako bi se rekonstruirala pista.

Ova zračna luka, koja nosi ime prvog letača s ovih prostora *Ivana Sarića*, i do sada je opsluži-

vala potrebe putnika iz Mađarske, Hrvatske, čak i iz Švicarske, no za međunarodne letove, osim rekonstrukcije piste, neophodna je i dozvola Ministarstva unutarnjih poslova, kako bi pasoška i carinska kontrola putnika inozemnih zrakoplova mogla na tom mjestu biti obavljana, budući da je to za sada moguće jedino u beogradskoj zračnoj luci.

Z. P.

Pet mađarskih nevladinih organizacija zatražilo samoraspuštanje Mađarskog nacionalnog vijeća

Mandat prošao, novog zakona još nema

Dok predstavnici nevladinog sektora podsjećaju na zakonsku odredbu o četverogodišnjem mandatu vijećnika, predsjednik MNV-a László Józsa smatra da zakonskih mogućnosti za izbor novog vijeća za sada nema

Pet mađarskih nevladinih udruga prošloga je tjedna aktualiziralo pitanje staro već skoro dvije godine – legalnost funkcioniranja nacionalnih vijeća nacionalnih manjina, budući da je gotovo svim vijećima zakonom propisani mandat prošao, a nekima još prije skoro dvije godine. U zajedničkom je pismu pet mađarskih organizacija pokrenulo inicijativu za samoraspuštanje Mađarskog nacionalnog vijeća i izbor privremenog nacionalnog vijeća.

U priopćenju koje su ove udruge poslale i ministru za ljudska i manjinska prava Svetozaru Čipliću, navodi se kako je Mađarskom nacionalnom vijeću 22. rujna 2006. godine istekao mandat, te da je od tog datuma ono nelegalno i da za »nezakonitu aktivnosti« tog vijeća i njegova predsjednika treba naći hitno rješenje, koje oni vide u raspuštanju ovog tijela i izboru novog. Dodaje se kako »Skupština Srbije kontinuirano krši zakon time što je propustila zakonski riješiti pitanje manjina, odnosno zbog toga što nije donijela zakon o nacionalnim vijećima«. Ove nevladine udruge smatraju kako odgovornost za takvo stanje snose i dvojica dužnosnika iz redova mađarske zajednice – predsjednik Mađarskog nacionalnog vijeća László Józsa i Tamás Korhecz.

Tvrđnje pet nevladinih udruga opovrgnuo je László Józsa, koji je za Hrvatsku riječ izjavio kako je Republički savjet za nacionalne manjine još prije istjecanja mandata Mađarskog

nacionalnog vijeća usvojio stajalište po kojem mandati ranije izabranih tijela traju do izbora novih sastava vijeća.

»Jedna nacionalna zajednica može imati samo jedno nacionalno vijeće, pa bi osnivanje nekakvog privremenog nacionalnog vijeća bilo protuzakonito«, rekao je László Józsa. »Nažalost, ova se država ne može pohvaliti da ima zakonito stanje u području funkcioniranja nacionalnih vijeća, ali se ona ne mogu samoraspuštati, jer su odgovorna za funkcioniranje institucija čiji su osnivači. Poznato je kako su nacionalna vijeća prešla u viši rang odgovornosti, jer vrše i osnivačka prava manjinskih institucija, tako da nikakve zakonske mogućnosti za samoraspuštanje nema. Ni meni se ne sviđa ovo stanje u kojem se trenutačno nalazimo, ali je činjenica da je Republički savjet za nacionalne manjine još prije dvije godine usvojio stajalište po kojem mandati ranije izabranih tijela traju do izbora novih sastava vijeća. Iako je prvi četverogodišnji mandat većine manjinskih vijeća istekao, mi trenutačno nemamo propis koji utvrđuje način izbora novih nacionalnih vijeća. Imamo obećanje novog ministra za ljudska i manjinska prava Svetozara Čiplića da će novi zakon biti donesen do konca ove godine. Živi bili, pa vidjeli«.

Zahtjev za samoraspuštanje Mađarskog nacionalnog vijeća podnijele su nevladine organizacije: Argus, Društvo za zaštitu mađarske kul-

Nema samoraspuštanja Mađarskog nacionalnog vijeća: László Józsa

ture, Novosadska udruga za pomoć učenicima, Novosadski mađarski čitateljski klub i Udruga prosvjetnih djelatnika Mađara u Vojvodini.

U Zakonu o ostvarivanju prava i sloboda nacionalnih manjina predviđeno je da mandati članova manjinskih nacionalnih vijeća traju četiri godine.

Z. P.

U Novom Sadu napadnut visoki pokrajinski dužnosnik Dragoslav Petrović

Ozljede teške, napadač nepoznat

Napad osudila većina političkih stranaka, policija istražuje

U noći između subote i nedjelje, 30. i 31. rujna, u Novom Sadu je napadnut pokrajinski tajnik za znanost i tehnološki razvoj i dužnosnik Demokratske stranke Dragoslav Petrović. Nepoznata osoba Petroviću je nanijela teške tjelesne ozljede metalnom šipkom, pri čemu mu je slomljena ledna lopatica.

U izjavi za medije Dragoslav Petrović je rekao kako ne zna što bi mogao biti motiv napada. Novosadski Dnevnik donosi kako je Petrović te noći večerao s prijateljima u restoranu na novosadskom Ribarskom otoku, poslije čega se s društvom uputio prema svom automobilu.

»Tada je nepoznati čovjek iskočio iz mraka, iz grma, i metalnom me šipkom udario po leđima«, izjavio je Petrović. On je dodao kako

Napadnut na ulici:
dr. Dragoslav Petrović

nikada prije nije dobivao prijetnje. Na pitanje sumnja li da politika koju zastupa može biti motiv napada, Petrović je odgovorio kako to ne može tvrditi, dodavši: »Neka policija radi svoj posao«.

Napad na visokog dužnosnika pokrajinske administracije osudila je većina političkih stranaka u Srbiji, kao i vodeći vojvodanski funkcionari – predsjednik Skupštine Vojvodine Sándor Egeresi i pokrajinski premijer Bojan Pajtić.

Ime Dragoslava Petrovića posljednjih se dana najčešće spominjalo u kontekstu izrade nacrtu prijedloga novog statuta AP Vojvodine, kojeg je napravila Demokratska stranka. Tim se prijedlogom učvršćuje autonomija Vojvodine, u okvirima Ustava Republike Srbije.

Z. P.

Željko Rohatinski, guverner Narodne banke Hrvatske

Održavanje stabilnog tečaja kune

U uvjetima rastuće inflacije nemamo drugoga izbora

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Hrvatska nacionalna valuta kuna jedna je od stabilnijih europskih valuta i tijekom svih proteklih godina uspjela je održati svoju tečajnu stabilnost. O aktualnoj problematici na tržištu novca i potencijalnoj budućnosti gledanoj kroz prizmu sve bližih europskih integracija, potražili smo stručno mišljenje jedne od najupućenijih osoba, guvernera Narodne banke Hrvatske *Željka Rohatinskog*, koji se ljubazno odazvao pozivu »Hrvatske riječi« i u kraćim crtama pokušao odgovoriti na neka pitanja.

U posljednje se vrijeme ponovno sve više govori o tečaju kune, ponajviše zbog aktualne turističke sezone.

Tečaj kune sa sedamdeset postotnom euriziranošću osnovni je parametar svih agregata cijena. Zato mi i nemamo drugoga izbora nego održavati stabilan tečaj kune, osobito u uvjetima rastuće inflacije. Naravno da tako nešto ima negativne posljedice u aspektima izvozne grane, ali to je nešto što se u postojećim uvjetima jednostavno ne može izbjeći. Veće oscilacije tečaja kune imale bi višestruko negativne učinke na financijsku stabilnost čitavog sustava i povećale bi sve valutne i kreditne rizike.

Kako pojašnjavate nepobitnu činjenicu da je upravo Hrvatska, kao jedina država u svom neposrednom susjedskom okruženju, tijekom svih proteklih godina uspjela održati stabilnost svoje nacionalne valute i biti svojevrsni parametar za sve ostale?

Jedan od bitnih elemenata koji su omogućili održavanje stabilnog tečaja je bio snažan priljev inozemnog kapitala i njegova konverzija u kune je utjecala na aprecijaciju tečaja. Problem je bio što je taj kapital ulazio kroz financijski sektor, kroz banke, i predstavljao je osnovicu za formiranje njihovoga kreditnoga potencijala, te povećanja deficita platne bilance.

Spomenuli ste banke koje se danas, izuzev Hrvatske poštanske banke, sve nalaze u većinskom vlasništvu stranoga kapitala. U kojoj to mjeri stvara potencijalni problem u budućnosti?

Do privatizacije hrvatskih banaka i ulaska stranog kapitala na naše tržište došlo je u vrijeme krize hrvatskoga bankarstva. Strani je kapital donio likvidnost, tehnologiju, standarde poslo-

Željko Rohatinski

Radna biografija

Dr. sc. Željko Rohatinski rođen je 3. kolovoza 1951. u Zagrebu. Diplomirao je na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu 1974. godine, gdje je i doktorirao 1988. godine. Poslovnu karijeru započeo je kao pripravnik u Republičkom zavodu za društveno planiranje 1974. godine, a 1989. godine imenovan je glavnim direktorom Zavoda. Godine 1990. postao je voditeljem Odjela za makroekonomsku analizu i politiku Ekonomskog instituta u Zagrebu, kojim je upravljao do 1998. godine, kada je prešao na mjesto glavnog ekonomista Privredne banke Zagreb. Na tom mjestu radi do travnja 2000. godine, kada preuzima mjesto direktora za makroekonomske analize koncerna »Agrokor«, a u srpnju iste godine imenovan je guvernerom HNB-a. Dr. sc. Rohatinski je dobitnik nekoliko međunarodnih stipendija, među kojima i Fulbrightove, autor je više znanstvenih i stručnih članaka, knjige »Vremenska dimenzija ekonomske aktivnosti društva« te suautor knjige »A Road to Low Inflation«. Dr. sc. Željko Rohatinski imenovan je guvernerom Hrvatske narodne banke 12. srpnja 2000. godine odlukom Zastupničkog doma Hrvatskoga sabora. Hrvatski sabor povjerio je 7. srpnja 2006. godine drugi šestogodišnji mandat dr. Rohatinskom.

vanja, pokazao se neovisnim o politici i to su bile velike prednosti. A naravno, kao i uvijek ima i negativnih efekata, a to je da banke u vlasništvu stranoga vlasnika uvijek preferiraju isključivo interese svoga vlasnika i to je bio jedan od ključnih elemenata snažne kreditne ekspanzije.

Hoće li skorašnji očekivani ulazak Hrvatske u Europsku Uniju utjecati na buduću tečaj kune ili, kako bi se u takvoj situaciji sve to odrazilo na tečaj kune u odnosu na euro?

Svi razlozi koji su dosada utjecali na održavanje stabilnog tečaja kune ostaju i dalje na snazi. Ne treba očekivati bitne promjene tečaja neposredno prije ulaska u Europsku Uniju, niti u razdoblju samoga ulaska u monetarnu uniju, kada bi trebalo doći do preuzimanja eura kao važeće valute. Činjenica je da ćemo ulaskom u Europsku Uniju morati izmijeniti dio postojećeg instrumentarija. Od granične obvezne pričuve, visoke stope bankovnih pričuva i ostalih instrumenata vođenja financijske politike, najbitnije je da se i ostali segmenti uključe u organiziranje budućega sustava, a to je, ponajprije, fiskalna politika.

Kako gledate na susjedne zemlje iz Europske Unije (Slovenija, Mađarska) i njihov prelazak s nacionalnih valuta na euro?

Odgovorit ću na primjeru Hrvatske. Činjenica je da Narodna banka Hrvatske može kontrolirati tečaj, ali isto tako ne može kontrolirati kamatne stope. Jednostavno, u situaciji kada se glavni kreditnog potencijala formira poslije ulaska stranoga kapitala, za njega je referentna kamatna stopa u EU, a ne u Hrvatskoj.

Hoće li biti lakše s eurom?

Bit će u svakom slučaju drugačije. Hoće li biti lakše, vidjet ćemo. Primjerice, uvođenjem eura dolazi do smanjenja određenih troškova, ali isto tako bit će i određenih posljedica. No, sve ćemo vidjeti kada do toga dođe... ■

Prošlog ponedjeljka počela školska godina

Djeca nisu sama

*Udžbenici za hrvatske odjele stižu ovoga vikenda * U prvi razred Gimnazije »Svetozar Marković« u Subotici upisano je 30 učenika, udžbenici osigurani, a HNV će im osigurati i sav potreban pribor * OŠ »Matko Vuković« ima kontinuitet upisanih učenika od prvog do osmog razreda na hrvatskom jeziku*

U ponedjeljak 1. rujna, po uobičajenom kalendaru počela je nova školska godina. Učenici su u svojim klupama i neki su već počeli s radom. Ono što nas najviše zanima jesu odjeli u kojima se nastava odvija na hrvatskom jeziku, koji su, po našim saznanjima, svi bez problema započeli školsku godinu.

Prvašići su dobili prigodne darove od gradonačelnika Subotice *Saše Vučinića* i od Hrvatskog nacionalnog vijeća. Djecu je pozdravila članica Izvršnog odbora HNV-a zadužena za obrazovanje *Stanislava Stantić-Prčić*, koja je najavila kako udžbenici za hrvatske odjele stižu ovoga vikenda.

POZDRAV ZA POČETAK: »Ove sam godine odlučila na jednome mjestu, i to u OŠ 'Sveti Sava', pozdraviti sve naše učenike, kako osnovnih škola tako i naše gimnazijalce. Svima želim sretan početak i da sva djeca osjete kako nisu sama, da smo i mi tu, pokraj njihovih roditelja koji su naravno na prvom mjestu i kojima smo zahvalni što su upisali djecu u hrvatske odjele. Poručili smo udžbenike i oni stižu krajem tjedna, dakle, kada ova vijest stigne do čitatelja. Ove godine u prvom

razredu Gimnazije 'Svetozar Marković' u Subotici imamo 30 učenika i za njih su udžbenici također osigurani, a HNV će im osigurati i sav potreban pribor.

Za sada imamo samo dva vrtića u kojima postoje hrvatske skupine i to su 'Marija Petković' i vrtić u Tavankutu. To nam je sljedeća važna zadaća, jer predškolarci su nam jako važni i trebamo osigurati da se s djecom radi u više objekata. U razgovoru s ravnateljima srednjih škola dogovorila sam da se već sada i u drugim školama iskoristi mogućnost izučavanja predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Ove godine u Hrvatsku su otišla 23 studenta, a upisano ih je 14. Oni koji nisu dobili dom putem natječaja, dobit će ga preko Hrvatske matice iseljenika. Jedna od važnih stvari je i to da više ne dopustimo situaciju u kojoj ne znamo što se događa s našim studentima. Sporadično smo imali povratne informacije kako njima nije dovoljno pomoći samo oko upisa, nego ih treba i dalje pratiti, te im dati motiv da se vrate nazad«, rekla je Stanislava Stantić-Prčić.

NOVI ODJEL: Od ove školske godine, OŠ »Matko Vuković« po prvi put ima kontinuitet upisanih

učenika od prvog do osmog razreda na hrvatskom jeziku. Otvoren je i osmi razred na hrvatskom nastavnom jeziku i svi odjeli su samostalni. U razgovoru s ravnateljicom ove škole *Marijom Crnković* saznali smo kako u prvom razredu na hrvatskom jeziku ima 14 učenika, te da je u osmom razredu na hrvatskom jeziku prijavljeno dvanaest učenika, a do ovih dana prisutnih ih je bilo devet. »U osmom razredu na hrvatskom jeziku su djeca iz OŠ 'Vladimir Nazor' iz Đurđina, OŠ 'Pionir' iz Starog Žednika, OŠ 'Ivan Goran Kovačić', OŠ 'Sveti Sava' iz Aleksandrova i iz naše škole OŠ 'Matko Vuković'. To je mali odjel s kojim će se moći kvalitetno raditi, učenicima će možda biti na početku teško, s obzirom da dobivaju novi predmet hrvatski jezik, a svakako će imati i srpski jezik. S njima će se dodatno raditi na pripremama za polaganje kvalifikacijskih ispita. Kadar za nastavu na hrvatskom jeziku je osiguran i to su uglavnom nastavnici koji su uposleni u našoj školi u redovitom radnom odnosu, koji govore oba jezika. Po sporazumu između dviju država, Republike Srbije i Republike Hrvatske, dobili smo i stručni kadar, nastavnicu

Stanislava Stantić-Prčić

koja će djeci predavati predmet hrvatski jezik, kao materinji jezik. To je *Vesna Tikvicki*, koja dolazi iz Republike Hrvatske i s njom smo sve dogovorili, te je počela raditi s djecom«, rekla je Marija Crnković.

Svi učenici koji su putnici, a udaljeni su od škole više od 4 kilometra, dobit će besplatne putne mjesečne karte.

PREDNOSTI KOMBINIRANIH ODJELA: U OŠ »Sveti Sava« od prije četiri godine nastava se odvija i na hrvatskom jeziku i, kako je rekla ravnateljica ove škole *Tatjana Bunčić*, nedovoljan broj učenika je uzrokovao kombinirane odjele. »Moram priznati kako nismo znali da su kombinirani odjeli ustvari prednost za dake. Ove godine imamo kombinirani odjel četvrtog i prvog razreda, što ne predstavlja nikakav problem. U razrednoj nastavi, u našoj školi imamo izuzetan kadar, tu je učiteljica *Nataša Pastva*, koja doista puno radi s djecom i to na kvalitetan način. Djeca u kombiniranim odjelima imaju puno prednosti, nauče slušati jedni druge, imaju strpljenja i uče istovremeno kad i drugi, ne smetaju im zvuci i druga djeca. Što je prednost za kasnije, jer se lakše mogu koncentrirati za rad, a znamo kako je danas pažnja jedan od najvećih problema«, rekla je Tatjana Bunčić.

Kako bi i ova školska godina bila dobra i uspješna, djeci je potrebna pomoć. Kako od strane roditelja, tako i od odgojitelja, učitelja, nastavnika i profesora, a hrvatskim odjelima je značajna pomoć i podrška Hrvatskog nacionalnog vijeća. Dobar početak obećava uspješan rad u školskoj godini.

Željka Vukov

Novi hrvatski odjel u OŠ »Matko Vuković« u Subotici

Stanka i Stjepan Čoban

Uzvanici na manifestaciji

KUD «Kolo» Donja Bebrina

Šokci iz triju država u Baču

Tragovima predaka

*Protekli »Susret Šokadije« u Baču po broju sudionika najveća je lokalna manifestacija u sklopu projekta »Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača 1688.-2008.« * HKUPD »Mostonga« iz Bača otvorila dom i srce Šokcima iz Hrvatske, BiH i Vojvodine*

Piše: Ivan Andrašić

U petak 29. kolovoza, u organizaciji Hrvatskog kulturno-umjetničkog prosvjetnog društva »Mostonga«, u Baču je održana manifestacija »Susret Šokadije«, po brojnosti sudionika najveća od lokalnih, kojima se tijekom ove godine obilježava 320. obljetnica doseljavanja Šokaca iz Soli u Bač i okolicu. Bač je središte istoimene općine u južnoj Bačkoj, nedaleko od granice s Hrvatskom. Po popisu iz 2002. godine grad Bač je imao nešto više od 6000, a cijela općina oko 16.200 žitelja, od kojih je 8,53 posto hrvatske nacionalnosti. Korijeni povijesti grada Bača, sudeći po materijalnim dokazima, sežu do brončanoga doba, a prvi tragovi u pisanim dokazima o postojanju Bača potječu iz razdoblja cara Justinijana, kada gospodar Carigrada i car Istočnog Rimskog Carstva spominje Bač u svojem pismu 535. godine. Poslije velike seobe Srba pod vodstvom Arsenija Černojevića i dolaska Hrvata pod vodstvom franjevac iz Tuzle i okolice, žitelji Bača bili su

uglavnom pripadnici ovih dviju nacija, a kasnije se na ove prostore naseljavaju Mađari, Nijemci i Slovaci. Koncem Drugoga svjetskoga rata došlo je do velikog iseljavanja Mađara i Nijemaca, a tijekom rata i velikih pritisaka devedesetih godina iz Bača se trajno iselio i veliki broj pripadnika hrvatske populacije. Danas u ovom gradu živi oko 400 izjašnjenih Hrvata.

NOSITELJI PROJEKTA: Pripadnici ove nacionalne zajednice početkom 2007. godine osnovali su HKUPD »Mostonga«. Ova udruga već je ostvarila zavidne rezultate u svojem radu, a nositelj je zajedničkoga projekta KUD-ova podunavskih Hrvata »Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača 1688.-2008.«, kojim se obilježava 320. obljetnica dolaska Šokaca iz Soli u Bač. Osim dviju središnjih manifestacija, prve održane 31. svibnja i 1. lipnja u Tuzli, i druge zakazane za 4. i 5. listopada u Baču, projektom je obuhvaćen niz lokalnih manifestacija na prostorima BiH, Hrvatske i Podunavlja, a najveća

od njih, »Susret Šokadije«, u petak je održana u Baču. Domaćin, HKUPD »Mostonga« otvorio je svoj dom i srce brojnim gostima. Okupljanje uzvanika zakazano je u ugodnom ambijentu etno-kuće u gradnji. Starinsko zdanje, prostrano »gazdinsko« dvorište i predusretljivost domaćina unijeli su već prije početka manifestacije osjećaj prisnosti kojega nam danas sve više nedostaje. Dijelom dvorišta do ulice dominira objekt u gradnji, kojega predsjednik »Mostonge« Stjepan Čoban preskromno naziva nadstrešnicom. Bit će to prava netipska ljetna blagovaona u kojoj će se služiti etno-jela. U zadnjem dijelu dvorišta tamburaši, gosti iz BiH, svojom nenametljivom svirkom daju obol pozitivnom ozračju. Čarolija ugodnoga čakuliranja prekinuta je zbog odlaska u »Plavu salu«, trebalo je pozdraviti i brojne folklorce Šokaca iz triju država.

VELIKAVRIJEDNOST MANIFESTACIJE: Na samom početku programa članovi insti-

KUD «Sveti Ilija» Dokanj

HKUPD «Mostonga» Bač

Dodjela priznanja sudionicima

KPZH »Šokadija« Sonta

Publika je ispunila Plavu salu

Na štandu Hrvatske riječi

tucija kulture s hrvatskim predznakom koje djeluju u šokačkom Podunavlju, uz pratnju tamburaškog sastava sončanske »Šokadije«, izveli su himnu »Šokadija«, koju su svi nazočni pozdravili, a potom i zajedničku koreografiju »Pisme i igre Šokaca bačkog Podunavlja«. Nakon uvodnog dijela nazočne je pozdravio predsjednik domaćina i organizatora »Susreta Šokadije«, HKUPD »Mostonga« iz Bača, Stjepan Čoban. Ispred Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici manifestaciji je nazočila konzulica Iva Aranjoš, viđeni su lokalni političari na čelu s predsjednikom Općine Tomislavom Bogunovićem, glavnog pokrovitelja, HNV, ovoga je puta zastupao tajnik Ladislav Suknović sa suradnicima, supokrovitelja, HMI, voditelj vukovarske podružnice Silvio Jergović, predstavnici Crkve – gvardijan tuzlanskog samostana fra. Zdravko Anđić, te župnik župa Bač i Plavna vlč. Josip Štefković, Zajednicu bačkih Hrvata u Hrvatskoj predsjednik Zdenko Bundić, medijskog pokrovitelja NIU Hrvatska riječ pomoćnik i zamjenik odgovorne urednice Zvonko Sarić, a bili su tu i čelnici mnogobrojnih institucija kulture iz Bačke, Hrvatske i BiH. Toplim riječima nazočnima se obratila i konzulica Iva Aranjoš, koja je istaknula važnost projekta »Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača 1688.-2008.« za hrvatsku zajednicu u Srbiji, a jednako tako i u cijeloj regiji u kojoj žive pripadnici ove etničke skupine, a dosadašnjim aktivnostima na njegovu provođenju dala je najvišu ocjenu.

ČULA SE PJESMA ŠOKAČKA: Uslijedila je po minutama maratonska, po riječima publike prekratka, manifestacija sličnosti i različitosti nošnji, virke, plesa i pjesme Šokaca iz Bačke,

Slavonije i BiH na prostranoj pozornici Plave sale. Siguran nastup, ali i nastup pun one izvorne, starinske šokačke duše, »podvikivanje i fićkanje«, te pjevanje u kolu folkloraca KPZH »Šokadija« iz Sonte, osobito autorska pjesma Božane Vidaković »Faljen Isus Šokadijo«, izmamili su buru pljeska Bačana koji su dvoranu ispunili do posljednjeg mjesta. U nastavku, predstavili su se Izvorna folklorna sekcija »Hrvatski dom« Tuzla, ogranak Husino, KUDH »Bodrog« iz Bačkog Monoštora, KUD »Mladost« iz Bača, HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brega, UG »Šokačka grana« iz Osijeka, KUD »Jan Kollar« iz Selenče, KUD »Bizovac« iz Bizovca, KUD »Sveti Ilija« Dokanj, župa Breške, KUD »Kolo« iz Donje Bebrine, tamburaški orkestar KK »Mustang« iz Ravnog Sela i na koncu domaćini, HKUPD »Mostonga« Bač. »O samoj priredbi najviše govori to što nitko od nas nije gledao na sat, što smo uživali u svakoj minuti programa. Veselim se ovoj manifestaciji koja je u punoj mjeri riznica hrvatske kulture, običaja, a prije svega hrvatskog bića. Ovdje se moglo čuti puno pjesama, puno 'lipih riči', šokačkih, hrvatskih i sve moje čestitke domaćinima, koji su na sebe preuzeli veliku odgovornost i imali puno, puno posla«, kazao je za Hrvatsku riječ tajnik HNV-a Ladislav Suknović. »Dojmovi su prekrasni, najviše me veseli ovo zajedništvo, okupljanje Šokadije oko jedne veličanstvene ideje, oko projekta koji će ne samo pokazati, nego i na najbolji način promicati bogatstvo naslijeđa i pridonijeti očuvanju identiteta ove velike grane hrvatskoga stabla«, dodao je voditelj vukovarske podružnice HMI Silvio Jergović.

KUD »Jan Kollar« Selenča

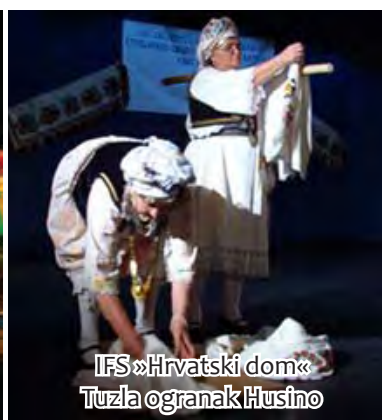
Prvi sudionici

Kad Šokci pjevaju ruke su u zraku

KUD »Bizovac« Bizovac

IFS »Hrvatski dom«
Tuzla ogranak Husino

KUDH »Bodrog« B. Monoštor

Esad Džudžević, narodni zastupnik i predsjednik Izvršnog odbora Bošnjačkog nacionalnog vijeća

Izravni manjinski zastupnici su djelotvorniji

*Važno je i u Subotici i u Vojvodini općenito, kao multietničkoj regiji, zadovoljavati vjerske potrebe Bošnjaka i drugih muslimana, onako kako je to slučaj i s drugim vjerskim zajednicama * Činjenica je da Bošnjaci i njihov identitet u Vojvodini nisu prepoznati i da se tamo niti jedan od segmenata bošnjačkih manjinskih prava ne ostvaruje*

Razgovor vodio: Zvonimir Perušić

Uz Sulejmana Ugljanina i Rasima Ljajića, Esad Džudžević je najpoznatiji bošnjački političar s prostora Sandžaka. U sadašnjem i u prethodnom sazivu Narodne skupštine Srbije za zastupnika je izabran s manjinske liste pod nazivom Bošnjačka lista, a prije toga bio je zastupnik u Vijeću republika Savezne skupštine, ali izabran s liste Demokratske stranke. Njegovo iskustvo i kao manjinskog zastupnika, ali i kao zastupnika s liste tzv. građanske stranke, veoma je zanimljivo. Osim toga, Esad Džudžević je i predsjednik Izvršnog odbora Bošnjačkog nacionalnog vijeća i dobar je poznavatelj manjinske problematike.

Razgovor za Hrvatsku riječ vođen je neposredno nakon otvorenja džamije u Subotici, prve muslimanske bogomolje u Vojvodini.

HR: Kako ocjenjujete otvaranje džamije u Subotici, prvog muslimanskog vjerskog objekta u Vojvodini?

Prema onome što sam iz medija uspio doznati o tom događaju, vidim da su predstavnici obiju upravljačkih struktura islamske zajednice bili nazočni tom činu i smatram to veoma važnim događajem upravo u kontekstu onoga što su i velikodostojnici tamo govorili, da bi ta džamija u izrazito multietničkoj sredini kao što je Subotica, mogla poslužiti, uvjetno rečeno, kao model pomirenja tih dviju upravljačkih struktura islamske zajednice, te je to i mogućnost da se napravi jedna jedinstvena islamska zajednica, koja će biti na dobrobit i vjernika i same države. Jer, svjedoci smo kako u posljednje vrijeme imamo puno nesporazuma i nesuglasica unutar tih dviju upravljačkih struktura, koje utječu, pretpostavljam, i na kvalitetu samih vjerskih usluga, koje vjernici očekuju od islamske zajednice.

Osim toga, važno je i u Subotici i u Vojvodini općenito, kao multietničkoj regiji, zadovoljavati vjerske potrebe Bošnjaka i drugih muslimana, onako kako je to slučaj i s drugim vjerskim zajednicama. Moram u ovom kontekstu reći i kako smo mi u Bošnjačkom nacionalnom vijeću generalno nezadovoljni statusom i konzumiranjem prava Bošnjaka u Vojvodini, jer je činjenica da Bošnjaci i njihov identitet u Vojvodini nisu prepoznati i da se tamo niti jedan od segmenata bošnjačkih manjinskih prava ne ostvaruje. Zbog toga nastojimo i u Subotici i u Novom Sadu otvoriti ured Bošnjačkog nacionalnog vijeća, kako bismo i na taj način pokušali zadovoljiti prava naše nacionalne zajednice u područjima službene uporabe jezika, obrazovanja i drugih segmenata.

HR: Posljednjih je mjeseci situacija u Sandžaku prilično zategnuta, ali ne toliko zbog međunacionalnih tenzija, nego ovoga puta zbog unutar bošnjačkih odnosa. Što se zapravo u Sandžaku doista događa?

Bilo je puno incidenata, osobito pred lokalne izbore 2005. godine, kada je vijećnik Bošnjačke liste Ruždija Durević ubijen na biračkom mjestu. Imamo i više drugih incidenata, kao što su paljevine, bombaški napadi. Interesantna je činjenica da su meta tih napada i incidenata uglavnom pripadnici, članovi i pristaše jedne od stranaka Bošnjačke liste. To je statistička činjenica evo već treću godinu zaredom i ja sam, kao predsjednik Bošnjačke demokratske stranke Sandžaka, jedne od članica koalicije Bošnjačka lista, u predizbornoj kampanji pokrenuo inicijativu da stranka Rasima Ljajića i stranke koje čine Bošnjačku listu formiraju jedinstvenu manjinsku listu. Rasim Ljajić je takvu inicijativu odbio s obrazloženjem kako je njemu sigurnije imati na listi Demokratske stranke osigurano ministarsko mjesto i četiri zastupnika, nego ići s nama i riskirati hoće li dobiti toliko ili manje. Nakon parlamentarnih izbora, upravo sam ja u ime Bošnjačke liste vodio taj proces pomirenja između ovih dviju bošnjačkih političkih opcija, ali nažalost, i pokraj nekoliko urađenih radnih verzija dokumenta kojim bismo pozvali obje političke opcije na smanjivanje tenzija, pomirenje i suradnju, nismo dobili pozitivne impulse s druge strane.

HR: Na koncu, vi sa SDP-om Rasima Ljajića činite parlamentarnu većinu i skupa ste u Vladi Republike Srbije. Da, Sulejman Ugljanin i Rasim Ljajić skupa sjede u Vladi i to je možda

još jedna činjenica koja se može na vrlo pozitivan način odraziti na proces o kojem govorimo. Ja ću i ubuduće, i kao čovjek i kao ovlaštena osoba Bošnjačke liste, inzistirati na tom procesu, jer taj je proces nužan ne samo za pripadnike bošnjačke nacionalne zajednice, nego i za opći ambijent i proces pomirenja koji je predsjednik *Boris Tadić* pokrenuo na razini države.

HR: Može li se reći da se Republika Srbija različito odnosi prema različitim strujama u muslimanskoj vjerskoj zajednici u Sandžaku?

Ne bih to, naravno, mogao dokumentirati ili argumentirati prostim činjenicama, ali bi se mogao steći takav dojam. Činjenica je da u okviru islamske zajednice imamo sukob dvaju koncepata. Koliko to uspijevam pratiti, postoji dubok konceptualni sukob. Naime, imamo jednu islamsku zajednicu koja baštini tradiciju priznavanja islamske zajednice u Republici Srbiji iz 1868. godine, od ukaza kneza *Mihajla*, i upravo islamska zajednica na čelu s reis-ul-ulemom, odnosno rijasetom kao vrhovnim starješinstvom, baštini tu tradiciju islamske zajednice u Srbiji. I imamo s druge strane islamsku zajednicu na čelu s gospodinom *Zukorlićem*, koja je ogranak islamske zajednice Bosne i Hercegovine. Čini mi se kako upravo iz tog konceptualnog razlaza izvire i ovi problemi.

Mislím kako tu ima puno posla i za samu policiju. Znači, ima i tih aspekata – otimanja ili paljevine vjerskih objekata. Pitanje je koliko država tu može biti objektivna u odnosu prema tim dvjema upravljačkim strukturama, ja doista to ne bih mogao reći, ali je i to dio procesa o kojem smo već govorili, gdje je vrlo važno da i predstavnici ove dvije islamske zajednice sjednu za stol i pronađu model, koliko je to moguće, između dva koncepta koji vuku korijene iz raspada bivše Jugoslavije. Koji je bolji, u smislu zadovoljavanja vjerskih prava vjernika, doista ne bih mogao reći. Čini mi se kako bi bio pravi način da i oni nađu neki forum u okviru kojeg će voditi dijalog.

HR: Sandžak je zemljopisno jedinstveno područje, ali je politički podijeljen između neovisnih država – Crne Gore i Srbije. Koji su Bošnjaci sretnije prošli, oni u Crnoj Gori ili vi u Srbiji?

Sociolog u skupštinskoj klupi

Esad Džudžević je diplomirani sociolog. Diplomirao je na Filozofskom fakultetu u Beogradu. Predsjednik je Bošnjačke demokratske stranke Sandžaka, koja je na posljednjim izborima nastupila u koaliciji Bošnjačka lista. Jedan je od osnivača Kulturnog društva Bošnjaka Sandžaka »Preporod« 1991. godine u Sjenici, osnivač je i direktor Nacionalne biblioteke Sandžaka »Vehbija Hodžić« u Tutinu, sada Centra za bošnjačke studije, a bio je glavni i odgovorni urednik »Sandžačkih novina«, osnovanih 1996. godine u Novom Pazaru. Priređivač je publikacija »Sandžak multietnička regija« i »Bosanski jezik ili pravo na identitet«, utemeljivač »Tutinskog zbornika« i autor mnogih članaka i tekstova iz područja povijesti bošnjačkog naroda u Sandžaku.

Zbog svojih političkih uvjerenja, zalaganja za prava bošnjačkog naroda i rješavanja statusa Sandžaka više je puta uhićen, zatvaran i protiv njega je pokrenuto na desetine montiranih sudskih procesa u vrijeme Miloševićeva režima. Bio je savezni zastupnik od 2000. godine i član Ustavne komisije od 2002. godine, na čije je članstvo dao ostavku nazadovoljan rješenjima u Ustavnoj povelji. Zastupnik je u Narodnoj skupštini Republike Srbije od prosinca 2003. godine i predsjednik Odbora za međunacionalne odnose od 2004. godine. Funkciju potpredsjednika Narodne skupštine Republike Srbije obnašao je tijekom 2007. godine.

Nakon osamostaljenja Crne Gore imamo situaciju da su Bošnjaci u Republici Srbiji na kvalitetniji način regulirali svoj status i prava koja im pripadaju i na temelju Ustava i na temelju zakona i europskih standarda. Koliko ja pratim događaje u Crnoj Gori, tamošnji Bošnjaci nijedno od tih prava ne

ostvaruju. Aktualna crnogorska vlast promovira koncept građanske države i, osim Albanaca, koji su se na drugačiji način izborili za svoja prava, niti jedna druga manjina ne uživa manjinska prava u skladu s europskim standardima. Generalno, čini mi se da je nešto povoljniji položaj Bošnjaka

u Republici Srbiji, nego što je to u Crnoj Gori, no to je proces i vidjet ćemo kako će to ići dalje.

HR: Ali, na visokom položaju u crnogorskoj vladi je pripadnik bošnjačkog naroda *Jusuf Kalomperović*, koji je ministar unutarnjih poslova. Mogu li se narodni zastupnici, pripadnici nacionalnih manjina, izabrani na listama građanskih stranaka, smatrati zastupnicima svoje nacionalne zajednice?

S obzirom da imam iskustvo zastupanja i s liste građanske stranke, a i s manjinske liste, mogu govoriti o objema varijantama. Radi se o tome da odgovor na vaše pitanje u nekoj mjeri ovisi i o individualnom angažmanu konkretne osobe koja je birana na listama tzv. građanskih stranaka, ali je s druge strane činjenica da ti zastupnici nemaju prostora na kompetentan, autentičan način ostvarivati interese svoje zajednice. Ako je zastupnik biran na listi druge stranke, ograničen je stranačkom hijerarhijom i strategijom koja postoji u zastupničkim klubovima. Naravno, mi imamo u teoriji, pa i u praksi u nekim susjednim državama, da su prisutna tri modela, dakle manjinska lista, garantirana mjesta i zastupanje s većinske liste, i u suštini sva su ta tri modela legitimna, ali je, naravno, neusporedivo najbolji model kada se zastupnik izabere na manjinskoj listi svoje zajednice, jer onda on ima obvezu više boriti se za prava svoje nacionalne zajednice, jer je na taj način definiran i na taj je način ušao u parlament.

Mi smo u prošlom sazivu parlamenta na temelju te činjenice u srbijanskom parlamentu formirali zastupnički klub manjina i skupa s predstavnicima mađarske, romske i albanske nacionalne zajednice zajedničkim nastupima učinili neke ozbiljne pomake u smislu kvalitetnijeg konzumiranja naših manjinskih prava. Neusporedivo je djelotvornija i efikasnija pozicija zastupnika s manjinske liste nego onog koji je izabran na listi druge stranke. Upravo možemo pratiti primjere nekih parlamentarnih zastupnika, pripadnika manjinskih zajednica iz Vojvodine, koji se niti u prošlom niti u ovom sazivu nisu niti primakli govornici, a ne da imaju priliku, mogućnost nešto reći o svojoj nacionalnoj zajednici, o njenim problemima, pravima.

HR: Kada će, i hoće li uopće, u Srbiji

biti donesen zakon koji bi predstavnicima nacionalnih manjina jamčio izravan ulazak u srbijanski parlament?

To je jedna od novih ustavnih odredaba Republike Srbije, gdje se kaže kako je država obvezna osigurati neposredno sudjelovanje manjina u zakonodavnoj i izvršnoj vlasti države. Na temelju tog ustavnog načela trebalo bi uraditi konkretan zakon. Koliko znam, u svezi s tim zakonom za sada ne postoji nikakva inicijativa, što je i motiv više da mi, koji smo manjinski predstavnici u republičkom parlamentu, govorim o zastupničkom klubu manjina, u konzultaciji s drugima napravimo model toga zakona i jednostavno testiramo druge zastupničke klubove da podrže takvu inicijativu.

HR: Devedesetih je godina u Sandžaku bilo zločina i ratne psihoze, ali je bilo i gospodarskog buma, Novi Pazar je bio jedno od regionalnih središta malog i srednjeg biznisa. Kako se sada živi u Sandžaku?

Generalno se prilično teško živi ne samo u Novom Pazaru, nego još više u drugim sandžačkim općinama, ali ono što je važno jest da i dalje postoji taj poduzetnički, trgovački duh, koji je vezan za bošnjačku nacionalnu zajednicu. Sada ulazimo u proces uređivanja čitavog ovog prostora, odnosno Republike Srbije, i naravno ti poduzetnici, koji su 90-ih godina poslovali na način koji je tada bio moguć, sada pokušavaju u različitim segmentima u svoj biznis, u mala i srednja poduzeća, uvesti standarde. Prije svega, u tvrtkama koje proizvode džins, obuću i namještaj, jer te su tri grane karakteristične za našu regiju, uvodi se kvalificirana, visokokobrazovana radna snaga. Većina tih poduzetnika priprema svoj biznis i proizvode za ono što nas čeka na razini standarda u Europskoj Uniji i najviše se reflektira na sam oblik zaposlenosti. Ono što je također važno, jesu projekti čijim će se ostvarenjem, čini mi se, nadvladati velika stopa nezaposlenosti koja vlada u svim sandžačkim općinama. Jedna od tih stvari je lobiranje da autocesta Horgoš-Požega prođe kroz regiju Sandžaka i to bi bio veliki poticaj za naš razvoj. Osim toga, jedan od velikih projekata, koji je u završnoj fazi, jest izgradnja industrijske bescarinske zone u Sandžaku, koja će zaposliti veliki broj ljudi i tvrtki, zatim to je

osposobljavanje bivše vojne zračne luke u Sjenici za civilne letove, pa izgradnja nekoliko obilaznica, prije svega oko Novog Pazara, itd.

HR: Kakav je odnos službenog Sarajeva prema bošnjačkoj zajednici u Sandžaku?

Što se tiče službenog Sarajeva, mogu reći kako u tom smislu ne postoji neka posebna politika, niti posebna suradnja. Ako se sjećate, prije nekoliko godina postojala je ideja da se u Novom Pazaru otvori konzulat Bosne i Hercegovine. Tu je ideju pokrenuo tadašnji veleposlanik BiH u Beogradu *Željko Komšić*, koji je sada član Predsjedništva BiH. Smatrali smo kako i BiH treba imati konzulat u Novom Pazaru, kao što Hrvatska i Mađarska imaju u Subotici. Mi smo s veleposlanikom Komšićem imali iznimno dobru suradnju i tu smo ideju doveli do skoro do kraja, ali se onda s tim stalo. Nekakvog službenog odnosa s BiH nema, osim korektne i pristojne suradnje s ljudima koje poznajemo iz osobnih odnosa. Postoji naravno i iznimno dobra suradnja naših institucija s nacionalnim institucijama BiH, kao što su Bošnjački institut *Adila Zulfikarpašića*, Preporod, Kongres bošnjačkih intelektualaca i druge. Ali, ponavljam, što se tiče službenog Sarajeva, ne postoji neka posebna politika.

HR: Kako Vi osobno doživljavate Republiku Tursku? Uoči formiranja Vlade u Beogradu mediji su pisali kako je na odluku vaše koalicije utjecala i službena Ankara?

Svi Bošnjaci, kulturološki i emotivno, BiH doživljavaju kao svoju maticu, svoju matičnu državu, s obzirom na činjenicu da 82 posto svih Bošnjaka s prostora bivše Jugoslavije živi u BiH. Naravno i ratna događanja su na dodatan način senzibilizirala taj osjećaj da je Sarajevo središte naše kulture i historije, obrazovanja, sve naše institucije, kulturne i obrazovne, vezane su na neki način za Sarajevo.

Što se Republike Turske tiče, ja sam u prosincu prošle godine bio u izaslanstvu Republike Srbije, koje je predvodio predsjednik Boris Tadić, koje je službeno posjetilo Republiku Tursku. To je bio posjet, rekao bih, povijesnog karaktera, zato što je to bilo prvi put da je predsjednik Srbije službeni gost Ankare. Cilj je bio

obnoviti odnose Republike Srbije i Republike Turske i u političkom i u ekonomskom smislu. Ne samo Bošnjacima, nego i Republici Srbiji u velikom je ekonomskom i političkom interesu dobar odnos između ovih dviju zemalja. Naravno, u tom kontekstu spominjem emotivni, kulturološki i povijesni aspekt koji Bošnjaci mogu odigrati u tom približavanju ovih dviju država i s posebnim osvrtom na činjenicu da se u Republiku Tursku u različitim razdobljima povijesti, od Berlinskog kongresa, preko Prvog i Drugog svjetskog rata, vremena Rankovića, ogro-

2003. godine, i to mogu reći vrlo dobro. Imamo veoma razvijenu strategiju koju realiziramo u etapama. Naravno, imamo problem kao i hrvatska nacionalna zajednica, da smo nova nacionalna manjina, jer smo jednako kao i Hrvati u prošloj državi imali status konstitutivnog naroda na razini bivše Jugoslavije i sad se zapravo borimo za ono što nam pripada i po zakonima i po međunarodnim standardima. U nekim segmentima nismo uspjeli učiniti ono što imaju vođavanske manjine, u nekim slučajevima imamo jako velikih problema, kao što su službena uporaba jezika i

man broj Bošnjaka odselio i koji i danas, kao i njihovi potomci, žive u Turskoj, osobito u Istanbulu. Prema nekim podacima, riječ je o 3 do 4 milijuna Bošnjaka. I mi smo se upravo prilikom posjeta, s turskim predsjednikom, premijerom, predsjednikom parlamenta i predstavnicima parlamentarnih klubova usuglasili da bi Bošnjaci, i oni koji žive u Turskoj i oni koji žive u Sandžaku mogli odigrati važan poticaj u približavanju Srbije i Turske.

HR: Kako funkcioniра Bošnjačko nacionalno vijeće? Na koji se način bavi poslovima koji su mu povjereni, u područjima obrazovanja, informiranja, službene uporabe jezika i kulture?

Bošnjačko nacionalno vijeće funkcionira evo već pet godina, od

pisma, te definiranje same kulturne baštine koju Bošnjaci u Sandžaku baštine. Imamo problem to definirati kao dio naše kulturne baštine, pokazati kako to nije ni turska zaostavština, niti islamska baština, nego da je to upravo bošnjačka kulturna baština koja je nastajala u različitim razdobljima i ostavila svoje tragove u prostoru i vremenu.

Potrebno je veoma brzo donijeti kvalitetan zakon o izboru i ovlastima nacionalnih vijeća, jer znamo da je svim vijećima, a ima ih 14, istekao mandat na koji su birani. Čini mi se da izborom ove proeuropske vlade postoji senzibilitet da se to vrlo brzo donese i tim zakonom regulira partnerski odnos između tijela manjinske samouprave i države i njenih institucija.

Josip Jurca, voditelj i dirigent Velikog tamburaškog orkestra u Rumi

Život u Gupcu

Od prvog dana postojanja HKPD-a tambura se svirala i bila nezaobilazni čimbenik mnogih kulturnih događanja

Razgovarao: Zdenko Kovač

Razgovarali smo s *Josipom Jurcom* dugogodišnjim članom, voditeljem i dirigentom Velikog tamburaškog orkestra u Rumi.

Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo »Matija Gubec« iz Rume, od svog osnutka 1919. godine radi bez prekida. Kao sadašnji dirigent tamburaškog orkestra, možete li nas u kratkim crtama upoznati s najznačajnijim pojedinostima iz povijesti rada ovog orkestra?

Moram odmah na početku iznijeti vrlo bitan podatak do kojeg smo nedavno došli. Naime, datum osnutka HKPD-a 1919. godine vjerojatno je uzet kao dan kada se nakon Prvog svjetskog rata društvo registriralo. Slučajno pronađena dokumentacija nam ukazuje kako je u druga postojala još 1903. godine.

Je li se tambura uvijek svirala u društvu?

Od prvog dana postojanja HKPD-a tambura se svirala i bila nezaobilazni čimbenik mnogih kulturnih događanja. Tamburaši našeg društva su bili jedni od osnivača Hrvatskog tamburaškog saveza još davne 1937. godine u Osijeku, zatim Festivala amaterskih društava Vojvodine 1964. godine, kao i Saveza tamburaških orkestrara Vojvodine 2004. godine. A Veliki tamburaški orkestar je i formiran upravo u povodu osnivanja festivala u Rumi i od tada je sudjelovao na svim ovdašnjim festivalima.

Kada ste se počeli baviti glazbom, a posebno tamburaškom?

Još kao četverogodišnji dječak naučio sam nekoliko melodija na harmonici i od tada je glazba općenito smisao mog života. Formiranjem Velikog tamburaškog orkestra HKPD »Matija Gubec« ja sam se, kao četrnaestogodišnjak priključio orkestru i od tada moje interesiranje za tamburu ne prestaje. Život me je međutim vodio raznim stranama, pa sam se tako vrlo rano počeo baviti zabavnom i rok glazbom, kasnije i narodnom, svirajući preko trideset godina gitaru, orgulje i klavijature.

Mom dragom društvu, u kome su članovi bili i moj otac i djed, a danas moji sinovi, vraćam se 1998. godine, kada prvo preuzimam školu za tamburu i okupljam jednu od do sada najnadarenijih generacija djece, koja su danas upravo i stup našeg orkestra. Ubrzo nakon toga preuzimam i rad s Velikim tamburaškim orkestrom i evo tu sam i danas.

Veliki tamburaški orkestar HKPD »Matija Gubec«, otkako ga Vi vodite, održava svake godine godišnji koncert u povodu dana HKPD-a, na kojima se izvode i mnoge Vaše kompozicije. Kada ste se počeli baviti i skladanjem?

Rad s Velikim tamburaškim orkestrom je za mene bio veliki izazov, a jednako tako i ogro-

mna inspiracija. Već smo na prvom koncertu izveli nekoliko mojih skladbi. Ja sam od prvog dana želio da, pokraj tamburaša, naš orkestar ima i svoje vokalne soliste, pa sam tako maksimalno angažirao *Dušana Stupara*, dugogodišnjeg člana društva, koji je povremeno nastupao kao vokalni solist. Danas je Dušan pjevač koji pjeva mnoge pjesme koje sam skladao i najangažiraniji je solist našeg orkestra. Tu je i jedna izuzetna mlada dama *Katarina Atanacković* rođena *Horvatić*, koja je pokraj svog oca, strica, i sestre prvo svirala bisericu u orkestru, a danas je izuzetna vokalna solistica.

Također je tu *Marija Benčić*, prebogata mnogim talentima, koja je također prvo svirala u orkestru, a potom postala vokalna solistica s izuzetnim smi-

Gdje ste sve nastupali i možete li izdvojiti neki festival koji je ostavio posebno dubok dojam na Vas?

S Velikim tamburaškim orkestrom imali smo jako puno nastupa. Samo u 2006. godini imali smo ih dvadeset i osam. Značajan je svakako bio nastup u koncertnoj dvorani »Lisinski« u Zagrebu 2002. godine. Zatim koncert u dvorani »Siget« također u Zagrebu, pa u Zaprešiću, Vukovaru, Novom Sadu i tako dalje. Dva smo puta pokrivali cijelu TV emisiju »Vojvodanske zlatne žice«. Poseban izazov je bila promidžba našeg CD-a koga smo snimili u »Studiju M« Radio Novog Sada, a čiji sam cjelokupni autor bio ja. Međutim, velika dvorana Kulturnog centra u Rumi bila je ispunjena do posljednjeg

slom za interpretaciju. U posljednje dvije godine tu je i mladána *Dunja Divić*, još učenica osnovne škole, a eto već oprobana solistica našeg orkestra. Povremeno s našim orkestrom nastupa i doktor *Bogdan Dejanović*, sin velikog barda srijemske pjesme *Aleksandra Dejanovića*.

Kao skladatelj sudjelovali ste na više festivala. Možete li nam reći na kojima?

Gotovo na svakom Festivalu tamburaških orkestrara Srbije izvedemo po jednu moju skladbu. Već čitav niz godina redovito sudjelujem kao autor na festivalu Mitrovačka pesma. Nekoliko sam puta sudjelovao na Zlatnoj tamburici, i Vojvodanskim zlatnim žicama. Na festivalu tamburaških orkestrara »Sava Vukosavljev« u Zmajevu su također izvedene neke moje kompozicije, kao i na Festivalu hrvatske tamburaške glazbe u Osijeku. Jedna je moja pjesma bila izvedena i na izboru za »Dječju pjesmu Eurovizije« prije dvije godine u Vršcu. Moram napomenuti kako sam za sve te skladbe napisao i aranžmane, kao i za mnoge druge koje izvodimo na brojnim koncertima.

mjesta. Tu svakako spada i koncert »100 rum-skih tamburaša« koji smo priredili za dan našeg Društva 2005. godine, kada je na sceni bilo 108 tamburaša.

Kako uspijevate ostvariti ovako krupne projekte?

Ovakav rad bez dobre organizacije u našem HKPD-u svakako ne bi bio moguć.

Dobro ozračje u orkestru, gdje smo uspjeli unijeti vedar, prijateljski, ali i odgovoran odnos prema zadacima koje pred sebe postavimo, našao je svoj oslonac u našem društvu, posebno u upravnom odboru, jer bez tog ogromnog oslonca doista bi se malo toga moglo učiniti.

Kakvi su Vam planovi za dalje?

Nema tu puno filozofije. Rad s Velikim tamburaškim orkestrom, uvežbavanje novog repertoara, podizanje izvođačke kvalitete, stvaranje novih kompozicija, a nastupa već imamo dovoljno, pa se tako nekad jedva uspijemo odazvati svim pozivima koje dobijemo.

Svetište Majke Božje - Bunarić

Štovanje M

*Trodnevica, kao duhovna priprava za proštenje službu svjetla i svetu misu, održano je u subotu u koja je okupila nekoliko tisuća vjernika, pr mons. dr. Stanislav Hočevar * Ovogodišnj*

Bandašica Jelena Gabrić, nadbiskup i metropolit beogradski mons. dr. Stanislav Hočevar i bandaš Antun Kuntić

Jedno od najvećih marijanskih svetišta – Bunarić, prošlog vikenda okupilo je nekoliko tisuća vjernika iz Subotičke biskupije, ali i iz drugih mjesta širom Vojvodine. Vjernici su došli na bunaričko proštenje zahvaliti Gospi od suza i moliti za svoje nakane. Ujedno, ovo je bio i posljednji događaj koji spada u proslavu »Dužijance 2008«.

Trodnevica, kao duhovna priprava za proštenje započela je u srijedu, 27. kolovoza, s krunicom, tumačenjem i prigodnim razmatranjem krunice. U četvrtak, 28. kolovoza, na osobit način iskazano je štovanje Majke Božje najstarijim napjevom Marijanski Akathistos, tj. kroz molitvu koja se molila na latinskom jeziku. Pobožnost križnog puta, uz propovijed i blagoslov održana je u petak, 29. kolovoza.

SLUŽBA SVJETLA: Svečano bdijenje, koje sadrži službu pokore, službu svjetla i svetu misu, održano je u subotu u večernjim satima. Za vrijeme službe pokore vjernici su imali prigodu za svetu ispovijed, dok se za to vrijeme molila sveta krunica. Jedan od najdirljivijih trenutaka te večeri je služba svjetla, koja počinje u 21 sat i kada

Završena »Dužijanca 2008«

»Ovo je posljednja manifestacija u sklopu programa 'Dužijance 2008', zaokružili smo ovogodišnju Dužijancu i mogu reći kako je ova jedna od najbrojnijih i najduhovnijih manifestacija. Možda je Bunarić ustvari zahvala, jer ipak sama proslava Dužijance je prožeta i običajima i tradicijom, a ovo je mjesto prožeto duhovnošću.

Obzirom kako je sada, možemo reći završena Dužijanca, mogu reći kako je sve dobro prošlo i sve se dobro završilo, ali smo imali jako malo pomoći sa strane, tu prvenstveno mislim na hrvatske institucije. Nadam se kako ćemo imati dogodne bolju suradnju i naći neko razumijevanje za sve što radimo«, kazao je Davor Dulić, predsjednik Organizacijskog odbora »Dužijance 2008.«

lajke svijeta

je *Svečano bdijenje, koje sadrži službu pokore, večernjim satima *Svečanu svetu misu na Bunariću, predvodio je nadbiskup i metropolit beogradski i proštenje okupilo nekoliko tisuća vjernika

vjernici s upaljenim svijećama u rukama idu u svečanom mimohodu oko svetišta. Ova, kako se u narodu zove, procesija nije samo obično hodanje sa svijećama u ruci, nego je mnogo dublji iskaz i priznanje vjere. Za vrijeme procesije čitan je napjev Marijanski Akathistos, koji veliča i štuje Marijin lik, a svakako je upotpunio duhovni doživljaj ovoga susreta. Subotnje bdijenje je predvodio nadbiskup i metropolit beogradski mons. dr. *Stanislav Hočevar*, uz subotičkog biskupa mons. dr. *Ivana Penzeša* i brojne svećenike Subotičke biskupije. Svetu misu je predvodio katedralni župnik svete Terezije Avilske iz Subotice mons. *Stjepan Beretić*.

DUHOVNO ZAJEDNIŠTVO: Na sam dan proštenja u nedjelju, 31. kolovoza, dvojezičnu sv. misu u 7 sati je predvodio župni vikar župe Marija Majka Crkve iz Aleksandrova vlač. *Ākos Gutasi*, dok je svečanu misu na mađarskom jeziku predvodio biskup subotički mons. dr. Ivan Penzeš. Pred kraj mise sve nazočne vjernike pozdravio je i nadbiskup mons. dr. Stanislav Hočevar.

Svečanu svetu misu na Bunariću, koja je okupila nekoliko tisuća vjernika, predvodio je nadbiskup i metropolit beogradski mons. dr. Stanislav Hočevar uz koncelebraciju subotičkog biskupa mons. dr. Ivana Penzeša i nazočne svećenike. Misnom slavlju su nazočili i episkop bački vladika *Irinej Bulović*, uz pratnju nekoliko pravoslavnih svećenika, koji se na kraju sv. mise prigodnim riječima obratio nazočnim vjernicima. S obzirom kako je ovo posljednji događaj vezan za ovogodišnju Dužijancu, predvoditeljski par »Dužijance 2008« bandasiša *Jelena Gabrić* i bandasiša *Antun Kuntić* su na početku misnog slavlja donijeli Gospin lik na ramenima u pratnji mladih i djece, koji su bili obučeni u narodnu nošnju.

Kao i obično, mnoštvo vjernika je išlo na mjesto izvora svete vode, gdje su se umivali, prali noge i ponijeli vodu svojim ukućanima, vjerujući kako je to ljekovita voda, koja ima čudotvornu moć u ozdravljenju.

Za sve bolesnike održana je sv. misa s početkom u 16 sati, koju je predvodio župnik s Palića, župe Marija kraljica svijeta vlač. *Josip Leist*.

Veliki broj vjernika potvrdio je potrebu duhovnosti u svakidašnjem životu običnog čovjeka, kojemu je potrebna zaštita i okrilje Gospe od suza.

Ž. V.

Marina Ilić

Na Bunarić dolazim od djetinjstva i volim doći kod Gospe, pomoliti se, moliti je za moje potrebe i za moju obitelj. Kada sam se udala u Vajsku nekoliko godina nismo dolazili, no posljednjih pet godina uvijek dođemo skupa s djecom. Do sada smo dolazili samo subotom, no ove godine poslije duže pauze smo ostali i danas u nedjelju. Ovdje se čovjek može napuniti duhovnošću i pronaći unutarnji mir, koji nam je svima potreban.

Lazar Brejar

Posljednjih četrdeset godina dolazim, na Bunarić i nekad je bilo mnogo manje ljudi, ali puno duhovnosti, a danas je puno ljudi, a prisutna je i duhovnost. Veseli me to što su s nama na ovome svetištu i braća pravoslavni, tu mislim i na svećenike, ali ina vjernike koji su tu još u skromnom broju, ali su ipak prisutni. To zajedništvo me oduševljava i trebalo bi ga biti više i na drugim mjestima.

Marija Jaramazović

S početka me majka dovodila na Bunarić i nisam znala značenje Bunarića i svete vode, nisam znala niti zašto treba oprati noge i umiti se u toj vodi. No, kasnije kada sam bila starija, majka mi je sve objasnila. Sada mi je to mjesto gdje mogu otići kad god mi je potreban Majčin zagrljaj. To mi je sad mjesto s kojeg uvijek odlazim utješena Gospinom rukom. Ujedno znam doći na Bunarić zahvaliti Gospi na svemu i svim uslišanim molitvama.

Mirko Šokčić

Otac sam troje djece i svi skupa dolazimo na Bunarić i to ne samo kad je proštenje, neko i uvijek kad možemo. Već nekoliko godina za 1. svibnja ovdje se skupljaju naše obitelji, kako mi to zovemo »vikendaši«. Moja baka je mene dovodila na Bunarić, a i ja sada dovodim svoju djecu i želimo i na njih prenijeti ovaj običaj. Moram reći i kako se zadnjih godina okupi zaista veliki broj ljudi, što je svakako pozitivno.

Durdica Stantić

Od kada znam za sebe dolazim na Bunarić. Još kao malu su me dovodili roditelji, a sada rado dolazim sama.

Dolazim na Bunarić kad god mogu nevezano za događaje koji se tu organiziraju, mada mi ovo zajedništvo puno znači. Oduševljava me to što tu »ima mjesta za sve«, sve generacije, svi smo na jednom mjestu i svi smo zajedno, molimo, pjevamo, nekako je drugačije nego kada se susretnemo u crkvi. Nakon Bunarića sam uvijek napunjena pozitivnom energijom i za mene će Bunarić uvijek biti posebno mjesto.

Banjalučki biskup mons. Franjo Komarica o proslavi »Dužijance« u Subotici

»Bandašicino kolo« na gradsko

»Izlazak 'Bandašicinog kola' na gradski trg ovog pitomog grada velika je pobjeda vaše afirmacije i plemenitosti vaših susjeda, koji ne samo da vam

Razgovarala: Arijana Beus

Mons. Stjepan Beretić, banjalučki biskup mons. Franjo Komarica i gradonačelnik Subotice Saša Vučinić

BANJA LUKA – Prvi put u povijesti Dužijance, »Bandašicino kolo« je održano na glavnom gradskom trgu. Euharistijskim slavljem koje je na prostoru pokraj subotičke katedrale-bazilike sv. Terezije Avilske predvodio banjalučki biskup *Franjo Komarica* u koncelebraciji s domaćim biskupom *Ivanom Penzešom*, katedralnim župnikom *Stjepanom Beretićem* te desetak svećenika Subotičke biskupije, proslavljena je »Dužijanca«, tradicionalna manifestacija bačkih Hrvata kojom zahvaljuju Bogu za završetak žetve. Banjalučki biskup *Franjo Komarica*

u razgovoru za Hrvatsku riječ govori o proslavi ove velike manifestacije bačkih Hrvata te o svojim doživljajima u Subotici. Također se osvrnuo na odnose između Hrvata katolika Bosne i Hercegovine i Vojvodine te je pozvao katolike Subotice da dođu u Banju Luku iduće godine u svibnju, na proslavu blagdana blaženog *Ivana Merza*.

Predvodili ste nedavno svetu misu na prostoru pokraj subotičke katedrale-bazilike sv. Terezije Avilske. Je li ovo prvi put da predvodite svetu misu na tom području i kako je

došlo do poziva da predvodite euharistijsko slavlje Dužijance?

Jest, ovo je za mene prvi put da slavim Dužijancu. Inače, bio sam nekoliko puta u raznim povodima na liturgijskim slavljinama u Subotici i okolici, kao i na Bunariću, na duhovnoj obnovi domaćih svećenika, na zasjedanju Biskupske konferencije. Poziv na ovogodišnju svečanost Dužijance nenadano sam dobio početkom srpnja, nakon što je već ranije pozvani kardinal *Ivan Dias* otkazao. Ja sam bio tek došao iz bolnice s liječenja pa sam mogao obećati samo »ako Bog dadne«. I, Bog je dao i ja sam mu vrlo zahvalan.

Kako ste doživjeli proslavu Dužijance među vojvodanskim Hrvatima, koji su za vrijeme proteklog rata proživljavali sudbinu sličnu kao i vjernici Banjalučke biskupije?

Iskreno sam se radovao, tim više što sam na tolikim licima – i mladih i starijih, vidio veliku radost što su opet svoji, slobodni sa svojim u svom gradu i rodnom kraju. Sam izlazak »Bandašicinog kola« na gradski trg ovog pitomog grada velika je pobjeda dobra među svima vama, pobjeda konstruktivnosti, međusobnog uvažavanja, vaše afirmacije i plemenitosti vaših susjeda, koji ne samo da vam nisu smetali nego

Ne bježite iz svog rodnog kraja

Biskup Komarica je istaknuo kako su subotički Hrvati »Bandašicinim kolom« na glavnom gradskom trgu pokazali kako svoj grad smatraju svojim skloništem i svojim domom, napravivši time veliki i dragocjeni iskorak jer žele pokazati da je podijeljena radost dvostruka radost koju žele dijeliti jedni s drugima i odupirati se na taj način poplavi sebičnosti koja zapljuskuje i BH krajeve. »Bodrim vas da tražite i od Boga, Crkve, države i grada, da vam se stvore takvi uvjeti da ne bježite iz svog rodnog kraja, iz svoje Bačke i Subotice, nego da ovdje investirate najbolje snage svojega uma i srca, zajedništva i plemenitosti, svoje ljubavi i gostoljubivosti koju ste i danas pokazali«, zaključio je biskup Komarica.

om trgu velika je pobjeda dobra

la dobra među svima vama, pobjeda konstruktivnosti, međusobnog uvažavanja, nisu smetali nego su se s vama radovali», kaže biskup Komarica

su se s vama radovali. Tako i treba! Samo hrabro naprijed! Imat ćete onoliko i onakvu budućnost koliko i za kakvu se budete kadri izboriti.

Vojvodina je nedavno dobila novu, obnovljenu biskupiju sa sjedištem u Srijemskoj Mitrovici – Srijemsku biskupiju. Može li se uskoro očekivati i preustroj crkvene pokrajine u BiH?

Nije mi poznato i ne znam zašto bi kod nas bio potreban preustroj. Koliko ja znam, bilo je samo govora i još je aktualan govor o dodjeljivanju vlastitog biskupa za drevnu Trebinjsko-mrkan-sku biskupiju.

Kada bismo napravili paralelu između bosanskih i vojvodanskih Hrvata, što bi se tom prilikom moglo posebno naglasiti, a imajući u vidu da je veliki broj današnjih Hrvata Bačke, Srijema i Banata zapravo dio potomstva nekadašnjih iseljenih BH Hrvata?

Sigurno ima višeslojne sličnosti, ali ja osobno, nažalost, ipak o tome premalo znam. Ono što mogu reći odnosi se na sposobnost i jednih i drugih Hrvata da nađu i njeguju zdrav i plodan odnos prema drugim nacijama i drugačijim vjerama i vjerovanjima, držeći se one drevne, zlatne mudrosti: »Tuđe poštuj, a svoga se ne stidi!«

Četiri najvažnija oblika zahvalnosti

Banja lučki biskup Komarica je slaveći svetu misu u Subotici ukazao na četiri najvažnija oblika zahvalnosti. U prvom redu istaknuo je zahvalu za kruh na našim stolovima, a potom i na zahvalu za kruh na našim oltarima, budući da kao vjernici i kršćani znamo da je još vredniji kruh koji je hrana čovječanstvu na njegovu putu u vječnost u Bogu Stvoritelju i Spasitelju. Zbog toga smo za taj kruh dužni posebno zahvaljivati, rekao je biskup, podsjećajući vjernike da je i u njihovoj svijesti i dragocjenoj tradiciji njihove drevne »Dužijance« vrhunac proslave upravo euharistijsko slavlje, ponavljanje i uprisutnjenje Kristove Posljednje večere. Kao treći oblik zahvale istaknuo je zahvalu jer smijemo biti Božji suradnici, posebno se potom zadržavši na četvrtom obliku zahvale, za usluge koje nam čine drugi ljudi i društvo u kojemu živimo. U tom smislu istaknuo je kako u ovo moderno vrijeme sve jačega zbližavanja ljudi na različitim područjima i u vrijeme sve jače globalizacije, mi, kršćani, ne možemo i ne smijemo ostati po strani. »Moramo se aktivno uključiti u konstruktivno rješavanje problema i izazova našega životnoga ambijenta, pa i šire, na što nas poziva i Kristov nauk«, rekao je biskup Komarica, dodajući kako se ustrajnim i odlučnim promicanjem te istine mogu rješavati i bremeniti društveni problemi i gospodarski problemi, u pravednosti koja je odsjaj vječne Božje pravednosti i u međusobnoj ljubavi koja je iskra vječne Božje ljubavi. »Vi znadete kojega ste i kakvog ste stabla grana. Vi znadete zahvaljivati i to rado činite. Zato će vas i ubuduće pratiti Božji blagoslov i vi ćete i sami moći biti blagoslov svojemu gradu i svojoj domovini«, zaključio je biskup Komarica.

Biskup Komarica na središnjem trgu u Subotici

Je li tijekom posjeta Subotici bilo razgovora o međusobnoj jačoj suradnji i na razini Crkve, kao i u nacionalno-kulturnim odnosima?

Da, razgovarali smo, poglavito o potrebi i mogućnosti većeg našeg međusobnog upoznavanja, a što se može postići prigodnim hodoča-

šćenjima naših vjernika jednih drugima. Nadam se da će vjernici Subotičke biskupije, mladi i stariji, kojih ima mnogo više nego naših, doći k nama idućeg svibnja uz blagdan blaženog Ivana Merza, koji se časti i u subotičkim župama.

S obzirom da se već niz godina ova dva kraja nalaze, kad su u pitanju Hrvati katolici, u nezavidnom položaju, ali ipak uspijevaju u očuvanju zavičaja i opstanku naroda, što Banja lučka biskupija može naučiti od Crkve u Vojvodini i obrnuto?

Samo jedan, manji dio moje biskupije nalazi se u sličnoj situaciji kao što je u Vojvodini. Velika većina je, nažalost, takoreći potpuno smrvljena u ovom zadnjem ratu, a to »mravljenje« je započelo u Drugom svjetskom ratu i u komunističkom poraču. To je doista tužna, više nego dramatična stvarnost, koju, što je posebno bolno i neshvatljivo, odobravaju sadašnji politički predstavnici, čak i hrvatskog naroda. Ni ja, niti moji svećenici i redovnici ne možemo nastupati kao politički predstavnici svog hrvatskog naroda. Kao službeni predstavnici Crkve trudimo se na duhovnom, socijalnom, odgojnom i obrazovnom području, koliko nam ograničene sile i još ograničenije druge mogućnosti dopuštaju. Više kulturnih događanja, osnivanje folklornih skupina, pokretanje veće izdavačke djelatnosti kao što vi radite – sigurno bi kod nas itekako bilo potrebno! Ali i u ovom slučaju se može primijeniti mudra riječ moje pokojne majke: »Lako je napraviti ručak ako imaš od čega i ako znaš!« – Ali ako nemaš? Bog će providjeti – to čvrsto vjerujemo!

U Subotici svečano obilježen 1. rujna, Dan grada

Poziv na zajedništvo na putu prema Europi

*Na svečanoj sjednici Skupštine Grada ovogodišnjim dobitnicima dodijeljena priznanja Počasni građanin i Pro urbe * Gradonačelnik Saša Vučinić pozvao na zajedništvo na putu prema Europi, a predsjednik Skupštine Jenő Maglai podsjetio na europsku prošlost Subotice, s porukom da je to i budućnost ovoga grada*

U Subotici je u ponedjeljak svečano obilježen Dan grada, 1. rujna. Svečanost je započeta podizanjem gradske zastave ispred Gradske kuće, a nakon toga održana je svečana sjednica Skupštine Grada.

U uvodnoj riječi na mađarskom jeziku, predsjednik Skupštine Grada *Jenő Maglai* rekao je kako su protekli svibanjskim izborima na svim razinama stvoreni preduvjeti za izgradnju budućnosti, a da je prije toga puno vremena izgubljeno zbog sveopćeg bavljenja prošlošću. Maglai je naglasio kako je Subotica oduvijek imala europski karakter, te je s tim u svezi podsjetio na početak gradnje Gradske kuće prije točno stotinu godina, zdanja koje je tada predstavljalo

pregled Subotice u budućnost.

»Sada smo stvorili uvjete da nadvladamo ono u čemu smo u zaostatku«, rekao je Maglai. »Pred nama se nalaze veliki zadaci i težak rad, ali će rezultati tim više biti vredniji. Gledajmo u budućnost, budimo skupa i neka nam razvoj bude smjernica. Vjerujem da posjedujemo snagu, znanje i polet, koji nam mogu osigurati napredak.«

SAČUVALI MEĐUNACIONALNE ODOSE: Gradonačelnik *Saša Vučinić* pozvao je na zajedništvo u gradu, te se založio za to da Subotica bude predvodnik na europskom putu Srbije.

»Uz sve promjene političkog ambijenta, međustranačkih odnosa, promjene dominantnih tema u

javnosti, uz sve ekonomske potrebe koje smo preživjeli, uspjeli smo u gradu sačuvati tradicionalno dobre međuetničke odnose«, rekao je Saša Vučinić. »Fokusiranost naših građana na životne probleme, gospodarski napredak, razvoj infrastrukture i kvalitetu življenja u našem gradu, učinilo je od Subotice jakog i respektabilnog partnera i republičke i pokrajinske vlasti. Iza nas su četiri godine intenzivnog ulaganja u infrastrukturu i uređivanje grada i imamo se čime ponositi. Ipak, moram naglasiti kako razvoj jednog grada ne može počivati samo na činiteljima lokalne vlasti. Subotici nedostaje jasna poruka objedinjavanja svih ljudi koji ovom gradu žele prosperitet. Temeljna i trajna poruka zajedništva. Zajedništva u razvojnim idejama a ne samo u podnošenju izazova svakidašnjice. Zato i ovom prigodom upućujem poruku i poziv da zajednički dovršimo sve započete investicije i napokon se okrenemo istinskim izazovima budućnosti. Grad koji se ne može okupiti niti oko jednog projekta, niti oko jedne vizije i plana, osudit će sebe na tavorenje i stagnaciju. Ne prihvaćam da smo odvažni sačuvati jedni druge od izazova primitivnih i opasnih podjela po nacionalnim ili vjerskim osnovama, a da nismo u stanju zajednički stati na put razvoja. Tražim od svih Subotičana da očaravajuću

magiju tolerancije i skladnog suživota nadogradimo i pretvorimo u magiju ekonomskog uspjeha. Ne prihvaćam da drugi gradovi budu brži i uspješniji od Subotice.«

Svoj je govor Saša Vučinić završio rečenicom, kojom je na mađarskom jeziku svim sugrađanima čestitao Dan grada.

URUČENA PRIZNANJA: Na sjednici su svečano uručena i ovogodišnja priznanja Počasni građanin i Pro urbe. Imena slavo-dobitnika, kao i njihove kratke životopise, na srpskom, mađarskom i hrvatskom jeziku pročitao je tajnik Skupštine Grada *Árpád Sveller*. Počasni građani postali su: erudit, povjesničar umjetnosti i čuvar kulturne baštine *Bela Duranci* i svećenik, glazbeni pedagog, odgojitelj i ravnatelj zbornice msgr. *József Miocs*. Dobitnici priznanja Pro urbe su: profesorica i istaknuta glazbenica animatorka *Mária Székely*, slikar *István Szajkó*, vrhunski sportaš – hrvač *Davor Štefanek*, odvjetnik, istaknuti javni i kulturni djelatnik *Bela Ivković*, te profesor, mentor i inovator *Dénes Tóth*, s članovima stručnog i kreativnog tima učenika Tehničke škole *Andreom Kúti*, *Ákosom Odryjem* i *Istvánom Lukácsijem*.

Svečanoj sjednici, uz vijećnike Skupštine Grada, prisustvovali su i brojni gosti iz zemlje i inozemstva. Svoje države predstavljali su diplomatski predstavnici Bosne i Hercegovine, Slovačke, SAD-a, Austrije,

Subotica mora biti na čelu kolone prema EU: Saša Vučinić

Dobitnici priznanja

Velike Britanije, Hrvatske i Mađarske, a svoje gradove predstavnici partnerskih gradova i općina – Kotora, Segedina, Bačalmaša, Tompe, Osijeka i Zagreba. Vladu Republi-

ke Srbije predstavljali su državni tajnici u ministarstvima kulture i zdravlja *Nadica Momirov* i *Tomislav Stantić*, Narodnu skupštinu zastupnici *László Varga* i *Petar*

Kuntić, a vojvodanska tijela vlasti – predsjednik Skupštine AP Vojvodine *Sándor Egeresi* i pokrajinski tajnici *Modest Dulić* i *Atila Čengeri*. Nazočni su bili i predstavnici hrvatskog, mađarskog, njemačkog i bunjevačkog nacionalnog vijeća, kao i predstavnici vojvodanskih gradova i općina – Novog Sada, Sombora, Kanjiže, Malog Idoša,

Sente, Bačke Topole, Čoke, Ade i Bečeja, te načelnik Sjeverno-bačkog okruga *Zoran Prčić* i načelnik subotičke policije *Borivoj Mucalj*. Na sjednici su pozdravljeni i dosadašnji gradonačelnici Subotice: *József Kasza*, *István Ispánovics* i *Géza Kucsera*.

Z. Perušić

Gosti iz Hrvatske

Na svečanosti obilježavanja Dana grada Subotice, kao gosti iz Republike Hrvatske nazočni su bili: generalna konzulica RH u Subotici Ljerka Alajbeg, ministar-savjetnik iz Veleposlanstva RH u Beogradu Filip Damjanović, konzul-savjetnik iz Generalnog konzulata RH u Subotici Anto Franić, zamjenik gradonačelnika Osijeka Ivan Vrdoljak i članica Gradskog poglavarstva Grada Zagreba Sonja Kostić.

József Miocs, dobitnik zvanja Počasni građanin

Uvijek treba gledati naprijed

József Miocs

Svećenik, glazbeni pedagog, odgajatelj i ravnatelj zbora msgr. *József Miocs* je 40 godina svojega života posvetio gradu Subotici kojemu je darovao svoj samoprijegorni rad i na taj način doprinio njegovu ugledu, ističe se u obrazloženju zvanja Počasni građanin koje mu je ovih dana dodijeljeno.

Rođen je u Kuli 1942. godine, ali se njegov život veže za Suboticu već od djetinjstva. U Zagrebu je maturirao u Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji. Filozofsku i teološku naobrazbu je nastavio u Zagrebu na Katoličkom bogoslovnom fakultetu gdje je diplomirao 1969. godine. Istodobno je studirao i na Visokoj umjetničkoj školi u Zagrebu na odsjeku za crkvenu glazbu. Za svećenika je

zareden 1968. godine u katedrali Sv. Terezije Avilske. Od 1969. godine je radio u Biskupskom uredu, bio kapelan u katedrali, i glazbeni pedagog u Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji Paulinum. Nastavlja svoje glazbeno usavršavanje i 1975. stječe znanstveni stupanj »Artifex musicae«.

Godine 1975. postaje redoviti profesor gimnazije Paulinum, regens chori i dirigent mađarskoga zbora »Sveta Terezija«. Iste godine je postao predsjednik glazbene sekcije Subotičke biskupije, i tu dužnost obavlja i danas.

Godine 1980. i 1981. vršitelj je dužnosti ravnatelja Paulinuma, od 1982. godine ravnatelj, a 1988. postaje i rektor Kolegija (Sjemeništa).

Koliko Vam znači zvanje Počasni građanin?

Biti počasnim građaninom znači, da je netko mnogo uradio i mnogo se žrtvovao, te da se potpuno posvetio svome radu, a s radom proslavio svoj grad. Tako sam i ja činio kao svećenik i kao pedagog 40 godina. Kao regens chori katedrale i dirigent zbora »Sveta Terezija« 35 godina. Radio sam u najteža vremena, kada je bilo zabranjeno ići u crkvu i bilo je zabranjeno pjevati u crkvenom zboru. Osim toga, bilo je i drugih problema, kojih sam morao uvijek sam riješiti. Drago mi je što su sav

moj rad i trud dobronamjerni ljudi uvidjeli i kao takvog me predložili za počasnog građanina.

Koji biste događaj posebno izdvojili iz Vaše 40 godina duge karijere?

Ima više događaja koje bih mogao istaći, ali sada ću spomenuti godinu 1973. kada smo pripremili proslavu 200. obljetnice katedrale. Za tu priliku osnovao sam zbor od sjemeništaraca pod nazivom »Schola Cantorum Paulinum«. Nadalje, u suradnji sa časnom sestrom *Mirjam Pandžić* organizirali smo sa zborovima »Albe Vidaković« i »Sveta Terezija« zajednički nastup. Od spomenute godine pa sve do mog odstupanja kao regensa, sa sestrom *Mirjam* priredili smo razne koncerte i prigodne programe.

Kao rektor biskupijske klasične gimnazije Paulinum, kako biste opisali trenutačnu situaciju u ovoj školi i kako vidite budućnost Paulinuma?

Paulinum obuhvaća dvije institucije. Jedna je obrazovna (škola), a druga je odgojna (sjemenište-kolegij). Paulinum u ovoj godini slavi 45. obljetnicu postojanja. To znači da postoji gotovo pola stoljeća. U pola stoljeća Paulinum je zauzeo svoje dostojno mjesto u povijesti grada, a zatim i svoju pravobitnost.

Vremena i okolnosti se mijenjaju, pa je to tako bilo i u živo-

tu Paulinuma. Nekada su mogli doći u Paulinum samo oni, koji su isključivo željeli postati svećenicima. U prošlosti Paulinum nije mogao izaći na javnost. Gimnazija je bila u pravom smislu klasičnog tipa. Danas se mogu upisati u Paulinum ne samo svećenički kandidati, nego i drugi, koji žele kasnije vršiti neke crkvene službe. Zatim, i škola i sjemenište su otvoreni u tom smislu da učenici mogu nastupati u medijima, na koncertima, na takmičenjima, itd. U novija vremena uvedeni su novi predmeti, zatim učenici imaju multimedijску dvoranu, računala, i najsuvremenija tehnička pomagala. Budućnost Paulinuma zavisi od vjernika katolika. Bude li dobrih vjerničkih obitelji, dobrih duhovnih pastira, onda će biti i sjemeništaraca i učenika u Paulinumu. Uvijek treba gledati naprijed i s optimizmom.

Kao njezin Počasni građanin, kakvu biste Suboticu voljeli vidjeti za deset godina?

Volio bih, ne za deset godina, nego što prije, da Subotica bude u Europi. Subotica je sada kapija Europe, a kapija se može samo otvarati. Pa daj Bože da mi Subotičani budemo ponovno oni na koje se mogu ugledati, kao i nekad u slavnoj prošlosti, na vjerski, kulturni i društveno-ekonomski život grada.

D. B. P.

Stare pastirske igre

Olimpijada u Brođancima

*Olimpijski plamen je zapalio Robert Seligman, najbolji slavonski gimnastičar i virtouz na konju s hvataljkama * Najuspješnija seniorska momčad je iz Podravske Sesveta s ukupno 63 zlatna odličja, od seniorki najbolje su natjecateljke iz Josipovca i Mekiša sa po 22 zlata, dok su pioniri iz Vuke uzeli 42 zlatna odličja.*

U Brođancima, nedaleko od Osijeka, održana je 36. olimpijada starih športova, od 28. do 31. kolovoza, uz sudjelovanje 1140 natjecatelja svrstanih u 220 ekipe iz 46 gradova i sela, iz 10 hrvatskih županija, koji su se natjecali u 22 discipline i osvojili isto toliko odličja – zlatnih, srebrnih i brončanih. No to nije sve, jer je sudjelovalo još 6 KUD-ova iz 5 mjesta iz dvije hrvatske županije sa 158 sudionika, te 6 kipara i 10 slikara iz cijele Hrvatske, članovi Hrvatskog sokola iz Osijeka, društvo Složna kubura iz Pregrada, te 6 konjskih zaprega i jahači iz Bizovca, Ivanovca i Čepina.

Lijepo i sunčano vrijeme izmamilo je na seoske šorove i olimpijski stadion i staro i mlado, no, za razliku od netom završene Olimpijade u Peking, malo slavonsko selo Brodanci sa svojih 680 žitelja, bilo je ovih dana prenapučeno, a odgovorni tvrde da je bilo više od 10 tisuća posjetitelja iz čitave Hrvatske i susjednih zemalja.

OLIMPIJSKI PLAMEN: Sve je počelo budnicom u 6 sati, kada je puhački orkestar DVD Brodanci prošetao seoskim sokacima, a već su u 8:30 gosti i voditelji ekipa imali prijam kod predsjednika Općine Bizovac u Domu mladeži u Brođancima. Rijeka sudionika krenula je glavnim šorom do olimpijskog stadiona točno u 9 sati, a nakon toga uslijedilo je svečano otvorenje, prigodni govori i predstavljanje Monografije 35 godina olimpijade u Brođancima, a onda je olimpijski plamen zapalio Robert Seligman, najbolji slavonski gimnastičar i virtouz na konju s hvataljkama. Društvo mu je pravio Mato Tijardović, u Hrvatskoj i

Mimohod natjecatelja u Brođancima

svijetu poznati kipar, jer uz 36. olimpijadu ide kao prateća manifestacija i 35. likovna kolonija u Brođancima. I još zlatovez, a snaša Romana Žužić iz Bizovca pohvalila se da je tu već desetak godina s prelijepim zlatovezom s cvjetnim i inim motivima Slavonije.

Natjecanje je pratio veliki broj posjetitelja, a najveće je zanimanje i ove godine bilo za potezanje konopa, čiji sudionici imaju i nekoliko tona zajedno, a zlato je ponovno pripalo ekipi konopaša iz Darde. Čula, banga, tokač, nožićanje, ringlanje, kozana, vranići, trke sa šinjama i trke na štulama, samo su neke od natjecateljskih disciplina, a sve to zajedno činilo je ugodno provedenu nedjelju na čistom zraku uz navijanje, pjesmu i igru, veselje do kasnih noćnih sati i obilje jela i pića. Trebala bi barem kartica

novinskog teksta da se nabroje svi pobjednici i osvajači odličja ovogodišnje olimpijade, no, navest ćemo da je tijekom dosadašnjih godina najuspješnija seniorska momčad iz Podravske Sesveta s ukupno 63 zlatna odličja, od seniorki najbolje su natjecateljke iz Josipovca i Mekiša sa po 22 zlata, dok su pioniri iz Vuke uzeli 42 zlatna odličja.

BROJNI GIBARČANI: »Ekipa Zavičajne udruge Gibarčana zavrjedila je najveći pljesak kod najavljanja, jer najavljeni su kao Hrvati iz Vojvodine. Gibarčani to uistinu i jesu, a u Brođancima su zaredom 11. puta, od 1997. godine. Sjećam se kada je obilježena 25. obljetnica i otvoren Olimpijski dom u Brođancima i primljeno priznanje od Juana Antonija Samarancha, predsjednika Međunarodnog olimpijskog komiteta. Bilo je to veliko priznanje entuzijastima iz malog Slavonskog sela, koji su se zainatili da ne padnu u zaborav stare pastirske igre naših djedova i pradjedova. I ove su godine Gibarčani prijavili 30-ak natjecatelja u desetak disciplina, ali Gibarčana je bilo najmanje 70-80 i već godinama su među najbrojnim ekipama u Brođancima, ali o svom ruhu i kruhu, a ne na teret organizatora. Naime, Gibarčani već godinama organiziraju izlet u Brodance za sve zainteresirane, da nešto vide i budu viđeni, da se natječu i razonode, a po potrebi i pobijede, no to im nije imperativ«, rekao nam je Nata Barišić, dopredsjednik Zavičajne udruge Gibarčana. »Važno je sudjelovati«, izrekao je još davnih dana Pierre de Couberten, koji se spominje kao tvorac programa olimpijskih igara, rasporeda natjecanja i teksta zakletve.

Slavko Žebić

Zlato među konopašima pripalo je ekipi iz Darde

Likovna kolonija u Nenadiću

Colorit na salaš^u

Slikari su bili oduševljeni gostoprimstvom Šime Raiča i njegove obitelji, a vidno je bio raspoložen i Šima Raič koji je kazao: »Kolonije Colorita se održavaju svake godine na salašu članova našeg društva. Ove godine je došao red i na mene te sam rado pristao da se kolonija organizira ovdje na salašu«

Već osmu godinu za redom, HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora organizira likovnu koloniju »Colorit«. U prošlu subotu 30. kolovoza dan je bio kao stvoren za slikanje na salašu predsjednika društva *Šime Raiča* u Nenadiću. Umjetnici su se ujutro okupili u prostorijama Hrvatskog doma, da bi poslije predsjednikovih pozdravnih riječi i doručka svi zajedno pošli put Nenadića nadomak Sombora. Nije bilo teško pronaći Šimin salaš ni onima koji su ovdje došli prvi puta. Drvena tabla sa natpisom »Colorit« prislonjena na topolu pokraj ceste je pokazivala pravi smjer. Prostrani salaš Šime Raiča je ponudio inspiraciju umjetnicima kao i cijeli Nenadić.

NADAHNUTI SLIKARI: *Andrija Bošnjak* iz Branjinog Vrh (R. Hrvatska) je po drugi puta na ovoj koloniji, a inspiraciju je pronašao pokraj stare pruge u blizini salaša. Gospodin Andrija nam pokazuje kako su i boje na njegovoj slici pomalo vjetrovite: »Maloprije mi je platno palo ovdje na spaljenu travu. Hvala Bogu, slika nije oštećena«, govori nam Andrija Bošnjak objašnjavajući što koja boja na sli-

ci govori. Pokazuje nam slike koje je sa sobom ponio na ovu koloniju i poslije kratke pauze za kavu odlazi do kapelice Imena Marijina. U pastelu u kombinaciji s krojačkom kredom slika kapelu i mostić koji sa nalazi pokraj nje. »Slikam ono što osjećam«, kaže Andrija, »ali najviše volim prikazati starine, ono što se već pomalo zaboravlja, volim obilježiti blagdan i ostaviti trag s prostora na kojima slikam. Najbolje mi se prodaju slike sa sakralnom tematikom, a zaradim toliko da mogu kupiti nove boje i nova platna i ponovno slikati.«

Vraćamo se na salaš Šime Raiča. Slikarica *Cecilija Miler* iz Sombora dovršava sliku na kojoj prevladava plavetnilo neba i vode, dok je u podnožju drveni čamac. Ova slika mirne vode i mirnog neba, doista govori više od riječi. *Cecilija Miler* je nedavno sudjelovala na likovnoj koloniji u Čapljini, gdje su bili okupljeni mnogi renomirani umjetnici. Želja joj je da do godine njeni prijatelji s likovne kolonije iz Čapljine sudjeluju i na bunaričkoj koloniji. *Cecilija Miler* je bila prvi voditelj Likovne kolonije »Colorit«, a naslijedio ju je *Janoš Radu-*

Domaćin Šima Raič u okruženju slikara

ka koji kaže da mu je žao što nema-ju likovnu sekciju u društvu.

OSMA KOLONIJA: »Ovo je već osma po redom likovna kolonija 'Colorita' i ja je rado nazivam tradicionalna. Imamo redovite i nove goste umjetnike, koji su članovi raznih likovnih grupa, dok ih je danas najviše iz Likovne grupe 76 iz Sombora. Slike poklanjamo prigodom posjeta drugim društvima, neke prodamo, a neke su u našim prostorijama«, govori *Janoš Raduka* i kaže kako nemaju namjeru za naredne kolonije mijenjati ambijent salaša, jer je okruženje inspirativno.

Susrećemo *Stipana Kovača* koji uz slikanje svojim pošalicama zabavlja društvo. Akademski slikarica *Marija Kovač* slika u pomalo neobičnom sjedećem položaju. Po prvi puta je ovdje *Martin Ivković* iz Subotice koji kaže da je dvije godine član »Bunjevačkog kola« i da je nedavno sudjelovao i na likovnoj koloniji održanoj na Bunariću. Kaže da mu je ovdje lijepo i da je zabavno društvo, te da su motivi njegovih slika pejzaži i portreti, ali

i da slika nema granice, sve ovisi od raspoloženja.

Slikari su bili oduševljeni gostoprimstvom Šime Raiča i njegove obitelji, a raspoložen je bio i Šima Raič koji kaže: »Kolonije Colorita se održavaju svake godine na salašu članova našeg društva. Ove godine je došao red i na mene te sam rado pristao da se kolonija organizira ovdje na salašu. Većina umjetnika je iz grada i vole izaći u prirodu, u zelenilo i ovdje slikati razne motive. Po njihovim riječima ovdje im je ugodno, a mora se priznati da su i slike lijepe.«

Pokraj spomenutih imena, na ovogodišnjoj koloniji Colorita sudjelovali su i slikari iz Sombora: *Stana Libić, Jelena Marija Fišer, Peter Mraković, Branko Maravić, Šima Kalmar, Jene Višinka, Slobodan Nastasić i Đorđe Kumer Kramer.*

Kada se dan približio svome kraju domaćin Šima se oprostio od gostiju koji su ostavili neizbrisiv trag jednog dana kasnog ljeta, preslikanog na platna Likovne kolonije »Colorit 2008.«

Zlatko Gorjanac

Akademska slikarica Marija Kovač

Novi župnik

ŠID – Župa Presvetog Srca Isusova u Šidu, od prošloga tjedna dobila je novoga župnika. Naime, od prošle godine, kada je župnik *Krešimir Bulat* zbog bolesti prestao obnašati dužnost župnika župe u Šidu, pojavila se potreba za novim svećenikom, koji bi skrbio o nekoliko tisuća rimokatoličkih vjernika u ovom dijelu Srijema. Dekretom nadbiskupa dr. *Marina Srakića* od 18. kolovoza 2008. župa u Šidu je dobila novog župnika preč. *Nikicu Bošnjakovića*, dok je preč. *Dušan Milekić* imenovan za upravitelja župe u Novim Banovcima.

Preč. *Nikica Bošnjaković* rođen je 5. prosinca 1979. godine u Vinkovcima, od oca *Marijana* i majke *Mande*, rođene *Zvonarević*, iz Nijemaca. Osnovnu školu je započeo u rodnom Nijemcima. S navršених 11 godina, pod utjecajem Domovinskog rata, odlazi u progonstvo gdje će provesti idućih 7 godina. Kao prognanik završava osnovnu školu u Vinkovcima i tu upisuje srednju šumarsku školu. Godine 1998. maturira i upisuje Filozofsko-teološki fakultet u Đakovu, kandidat za svećenički red. U rodne Nijemce vratio se 1998. godine. Nakon 6 godina studija, 2003. prima red đakonata i odlazi na svoju prvu službu u Srijem u Rumu, gdje je proveo 4 mjeseca. Na Petrovo, 29. lipnja 2004. tadašnji dijecezanski biskup *Marin Srakić* dodjeljuje mu red prezbitera – svećenički red. Svoju prvu svećeničku službu kao župni vikar – kapelan vrši kroz dvije godine do 2006. u župi presvetog imena Marijina u Osijeku. Nakon te župe odlazi dvije godine vršiti službu župnog vikara u župi sv. Mihovila Arkandela u Donjem Miholjcu, a od prije desetak dana dobio je svoju prvu župu, i to presvetog srca Isusova u Šidu.

Novi župnik, preč. *Nikica*, vrlo je dobro primljen od katoličkih vjernika u Šidu, te u filijalama u – Vašici, Moroviću, Gibarcu, Batrovcima i Jameni. Također se i on brzo uklopio u novoj sredini, a kako i ne bi – kad je i sam Srijemac.

I. Kušeta

Zeda – čudesna dječja zemlja

OSIJEK – Breza, udruga za rad s mladima iz Osijeka, organizirala je od 25. do 30. kolovoza manifestaciju »Zemlja bez granica« koja je ove godine nosila tematski naziv *Kao oblak*. U sklopu manifestacije, koja je održana u gradu na Dravi po peti put, organizirane su radionice za djecu i mlade. Umjetnici iz različitih dijelova svijeta (SAD-a, Japana, Velike Britanije, Švicarske, Makedonije, Libije, Bugarske, Rumunjske, Nizozemske, Njemačke, Italije, Slovenije, BiH-a...) došli su podučiti male Osječane i njihove goste (koji su također stigli iz različitih dijelova svijeta, bilo je tu malih Norvežana, djece iz Janjeva, Tuzle, Zadra, Skopja,

ali i naših djevojaka iz tavančanske škole *Matija Gubec* koje su doveli nastavnici *Kristina Kovačić* i *Kristijan Milanković*) različitim vještinama, potaknuti njihovu maštu i kreativnost i posljednjega dana stvoriti čarobnu zemlju djece – Zedu.

Djeci je ponuđena 31 radionica, a prijavljenih je bilo više od 1300. Na ovim su radionicama djeca mogla naučiti različite plesove: afrički, nizozemski – duch dance, japanski, ples vatre, ples mira i ples vode. Poznati svjetski plesni pedagog i utemeljitelj komunikacije pokreta i plesa pod nazivom »Dance Ability« *Alito Alessi* u jedinstvenoj je koreografiji spojio plesače modernoga plesa s plesačima za koje se vjeruje da ne mogu plesati, one u invalidskim kolicima. Za potrebe zemlje Zede u različitim likovnim radionicama stvarale su se čarobne cipelice, zedski oblaci, izrađivao se kamen mudrosti, zedska odjeća i nakit. Učilo se hodati na štulama, voziti monocikl, izrađivati čokoladne poslastice, oslikavati tijelo i još mnogo toga.

Zemlja djece-ZEDA osmišljena je prema knjizi *Jelene Radan*, čiji je glavni lik djevojčica *Rejna Zum* koja otkriva Zedu. Glazbu Zede stvorile se grupa *Meritas* i *Lidija Bajuk* i djeca na radionicama.

M. Glavaš-Kul

Predstava na vidiku

SONTA – Polaznici male škole drame, koja je organizirana u okviru rada dramskog odjela Kulturno-prosvjetne zajednice Hrvata »Šokadija« iz Sonte, u dijelu praktičnoga rada pripremaju predstavu »Blagdanji san«, autorskog prvijenca *Ljiljane Tadijan*. Teorijski dio rada s djecom realizirao je voditelj dramskog odjela »Šokadije« *Ivan Andrašić*, režiju potpisuje *Ljiljana Tadijan*, a u radu s djecom pomažu *Božana Vidaković* i *Ana Miličić*.

»U cijeloj priči o maloj školi drame najveći dobitak za »Šokadiju« su ova djeca, čiji »voljni moment« zarazno djeluje na sve nas odrasle. Izenadio sam se njihovoj želji za stjecanjem osnovnih znanja na polju glume. Plašio sam se kako će prihvatiti teoriju koja je, najiskrenije, za većinu odraslih gnjavaža, no oni su me jednostavno tjerali da im, kako svojim rječnikom kažu, pokažem sve cake. Radimo u dobrom raspoloženju, a usporedo s teorijskim, praktični dio rada preuzela je *Ljiljana Tadijan*, kojoj je ovo prvi dramaturški i redateljski pokušaj, rekao bih jako dobar. Sebi je postavila tešku zadaću kombiniranja hrvatskog književnog jezika i šokačke ikavice stare akcentuacije. Ovaj problem riješila je jako uspješno. Predstavu planiramo premijerno izvesti u Sonti koncem rujna«, rekao je za »Hrvatsku riječ« gospodin *Andrašić*.

K. P.

Uspjeh mažoretkinja

SONTA – S Prvog međunarodnog prvenstva mažoretkinja Srbije, održanog 29. kolovoza u Pančevu, članice KUD-a »Mažoret« iz Sonte vratile su se u svoje selo prepune lijepih dojmova i vrijednih priznanja. Pokraj Sončanki, na prvenstvu su sudjelovale i mnoge ekipe iz Srbije. Sončanke su bile superiorne u mnogim disciplinama a osvojile su i prijelazni pokal.

I. Andrašić

5. rujna 2008.

Rješenje je nađeno

SONTA – Prvi, najteži korak u rješavanju problema pražnjenja septičkih jama stambeno-poslovne dvokatnice u središtu Sonte, o kojemu smo pisali početkom lipnja, poduzet je od strane općinske komunalne inspekcije prvoga dana rujna. Podsjetimo, zbog neredovitoga pražnjenja, sadržina jama izliva se u otvorenu kanalizaciju, iz koje se širi nesnosan smrad, a ozbiljno prijeti i pojava zaraze. Nakon našega, a kasnije i napisa u lokalnom »Glasu komune«, i komunalna inspekcija nastupila je žustrije. Poslije nekoliko opomena, o koje su se vlasnici stanova po inerciji oglašili, po nalogu inspektorata angažirano je JKP »Naš dom« iz Apatina, kako bi saniralo navedeno stanje. »Stanari ove zgrade, nekada zvane sonćanska ljepotica, opominjani su i usmeno i pismeno, na što su se redovito oglašivali. Zbog toga smo bili primorani, sukladno zakonskim odredbama i Odluci o komunalnim djelatnostima Općine Apatin, izvršiti pražnjenje jama angažmanom drugih subjekata«, kazao je za Hrvatsku riječ komunalni inspektor *Milan Đurasinović*.

I. Andrašić

Čišćenje kanalske mreže

PLAVNA – Nakon više od jednog desetljeća, počeli su radovi na čišćenju glavnog i sporednih kanala, od Plavne do Sonte. Predviđeno je da će ovi radovi trajati oko godinu i pol, do završne destinacije u Sonti, a na području plavanjskog atara oko tri mjeseca.

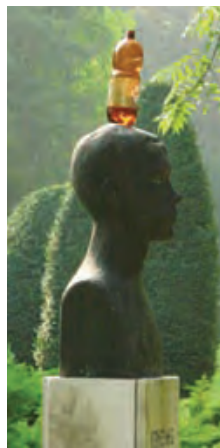
Početkom ove godine MZ Plavna dostavila je Općini Bač podatke o stanju kanalske mreže na ovom području. Među ostalim, u dopisu je naglašeno nekoliko čimbenika u cilju uređenja poljoprivrednog zemljišta i poboljšanja natapanja i odvodnjavanja. Konstatirano je da je kanalska mreža u cijeloj duljini u K.O. Plavna zapuštena, obrasla u lokvanj, a glavni kanali koji vode do crpnih postaja (stare i nove) su zamuljeni više od jednog metra.

Bitan problem odvodnjavanja ovog dijela slijeva »Plavna« je zamuljenost i smanjen protjecajni profil glavnog kanala Plavna, čime je onemogućeno efikasno iscrpljivanje viškova vode na crpnoj postaji. Rješenje ovog problema je u radovima koji su upravo započeli, a koje će financirati najvećim dijelom Svjetska banka. S obzirom da je programom Svjetske banke predviđeno da se izmulji i sekundarna mreža, tako bi se riješilo i pitanje pritoka glavnog kanala i funkcioniranje sustava u cjelini.

Na opće zadovoljstvo žitelja Plavne radovi su već u punom zamahu. Najviše koristi od ovoga imat će vlasnici poljoprivrednog zemljišta uz kanale, koji su do sada pretrpjeli najveću štetu. Ovim radovima uljepšat će se i okoliš Plavne, a ljubiteljima prirode i ribolova bit će omogućen lakši pristup svim kanalima. Ne moramo niti govoriti od kakvog je ekološkog značaja ovaj veliki pothvat.

Z. Pelajić

Boca na glavi

SOMBOR – Mladi se danas zabavljaju na različite načine – u kafićima, diskaćima, na žurkama, a u posljednje vrijeme sve su češće zabave po ulicama, odnosno parkovima. Kafići su izgleda preskupi, a cijena opojnih i bezalkoholnih pića je puno niža u trgovinama. Stoga mladi nerijetko odlučuju kupiti piće u trgovini, sjesti u park i dodavati bocu u krug. Nažalost, nekada boca umjesto u košu završi i na nekim drugim mjestima, kao što smo zatekli u prošli petak ujutro polupraznu plastičnu dvolitru na bisti narodnog heroja u Parku heroja, gdje se nalazi i karmelićanska crkva. U zdravlje! (Ali čije?)

Z. G.

Temeljem članka 14. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (»Službeni glasnik RS« br.135/04) Općinska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, Subotica – Trg slobode br. 1

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen Zahtjev za određivanjem obujma i sadržaja Studije o procjeni utjecaja na okoliš projekta: RAZVODNI PLINOVOD VISOKOG TLAKA na dionicama:

I. – Azotara – razvodni čvor 1. i PMRP Mišićevo

II. – Razvodni čvor 1 i plinsko mjerno regulacijska postaja (PMRP) Novi Žednik

Plinovod I. počinje od priključenja na plinovod RG-06-02 na čestici 393/1 KO Bikovo i »vodi« se kroz izvangrađevinski rajon do mjesta razdjelnog čvora 1. na čestici 581/1 KO Žednik. Ondje se odvaja krak plinovoda za PMRP Novi Žednik, a nakon razdjelnog čvora 1 i trasa plinovoda do lokacije PMRP Bajmok. Sama PMRP Bajmok locirana je na izlasku iz naselja Mišićevo prema Đuđinu na čestici 11197 KO Bajmok. S ove PMRP plinovod srednjeg tlaka opskrbljivat će naselja Bajmok, Tavankut, Ljutovo i Mala Bosna, a plinovod niskog tlaka Novi i Stari Žednik. Kapacitet ovog plinovoda I. je 15.000 Sm³/sat.

Plinovod II. počinje od razdjelnog čvora 1. na čestici 581/1 KO Žednik i »vodi« se kroz izvangrađevinski rajon paralelno s prugom Novi Sad-Subotica do mjesta PMRP Novi Žednik. Sama PMRP locirana je na izlasku iz naselja Novi Žednik prema Čantaviru na čestici broj 3782/2 KO Žednik. S PMRP Novi Žednik planirana je opskrba naselja Čantavir, Bikovo, Višnjevac i Bačko Dušanovo. Kapacitet ovog plinovoda II. je 6000 m³/sat.

Uvid u podatke obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta P. S. TELEFONIJA A. D. Beograd – Kumodraška 241, može se izvršiti u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, II. kat – ured 226, u razdoblju od 5. do 20. rujna 2008. godine, u vremenu od 10 do 12 sati.

Molimo Vas da u gore navedenom roku dostavite mišljenje o zahtjevu za određivanjem obujma i sadržaja Studije o procjeni utjecaja predmetnoga projekta, ovom mjerodavnom tijelu.

Prolazi ljeto – spuštaju su zastori

Osječke ljetne noći

U bogatstvu ponuđenih programa vjerujem da je svaki naš građanin pronašao nešto za sebe, a povratne nam informacije daju za pravo i govore kako ovo što radimo ima prođu

Nakon Osječkog ljeta kulture zastor je spušten i na Osječke ljetne noći. Pouzdan je to znak kraja ljeta, no naš narod ionako voli najaviti jesen blagdanom Rođenja blažene Djevice Marije, Gospa mala-jesen prava. A o tome svjedoči i početak nove školske godine.

Što se to sve događalo u Osijeku ovoga ljeta, pitali smo *Damira Macanića*, direktora Turističke zajednice Grada Osijeka: »Petnaesta je ovo godina zaredom, jer smo i puno prije shvatili da grad mora imati nekakvu ljetnu zabavu, i za one koji tu ostaju i za one koji se vraćaju s odmora, jer odmor dođe i prođe, a ljudi žive svoju svakodnevicu. Naravno, već u samom početku znali smo kako moramo zadržati taj urbani štih i ne dopustiti da se sve to pretvori u nekakav seoski kirbaj, bez namjere da koga vrijeđam. Najprije smo odredili zadnje subote u lipnju, srpnju i kolovozu, pa ubrzo potom dodali još i petak, jer bila je sve veća ponuda raznovrsnih kvalitetnih programa.«

BOGATSTVO PROGRAMA: U bogatstvu ponuđenih programa vjerujem da je svaki naš građanin pronašao nešto za sebe, a povratne nam informacije daju za pravo i govore kako ovo što radimo ima prođu. Bude tu i pravih ekskluziva, ove smo godine iskoristili svjetsku turneju grupe Tito & Tarantulo na veliku radost osječke publike, ugestili smo grupu Cubismo, Paganini band, The Bourbons, Still band, Off Duty, grupu Vigor, Hladno pivo i još neke, imali smo Karaoke parti, Romsku večer i orkestar Romska duša, Šokačku večer, što smo povjerali Šokačkoj grani, teniski turnir rekreativaca, šahovski turnir gdje se iskazao međunarodni majstor *Darko Feletar*, Gastro-promenadu s bogatom gastronomskom ponudom, Otosov kutak zdravlja, panoramske letove Aero-kluba Osijek, countri na disco večeri i još tristo čudak. No od šest planiranih realizirane su tek četiri

Na ljetnim je noćima zadržan urbani štih

ljetne noći, a dvije su otkazane zbog vremenskih prilika i neprilika, a posljednja će biti zapamćena po grmljavini i tuči gdje su stradali poljoprivredni usjevi, voćnjaci i vinogradi i na desetke automobila.

Kako je Osijek i središte Šokadije, bilo je dostatno šokačke glazbe, pa su u Kapucinu nastupali Šokci a u Eseker-centru *Stjepan Jeršek Štef* i Gentlmeni, a spomenute večeri *Antun-Tuca Nikolić* i Slavonski bečari, a pjevala je *Vlatka Kopic-Tena*. Na Trgu slobode bio je pravi šokački ugođaj, gdje je Šokačka grana ugestila prijatelje.

»Mi smo često u gostima kod brojnih šokačkih udruga, a u Šokadiji se kaže, tuđu koku pojedi, svoju za plot veži. Zato smo večeras pozvali u goste mnoge naše prijatelje s namjerom da ostavimo dojam na sve one kojima je Šokadija na srcu i kojima je ovaj naš Osijek jedan, jedini, rekla nam je *Vesna Dorušak*, snaša koja se snašla u ulozi voditeljice programa. »Na ovome trgu gdje su se smjestili Šokci

možete zadovoljiti sva svoja osjetila, stolovi su puni šokačkih đakonija, besplatno točimo rakiju, sokove, pivo i vino, Štitarske snaše peku nadaleko čuvene listariće a u glazbenom dijelu nastupaju ženska pjevačka skupina Šokice, muška pjevačka skupina Šokci, tamburaši Šokačka duša i to prvi i drugi postav, naš samičar *Franja Verić* i gajdaš *Ivan Lović*, zatim pjevači iz Babine Grede, Kešinaca i Koritne te ženske pjevačke skupine iz Koritne i Kešinaca i KUD *Josip Šošić* iz Tenja sa pjesmom i igrom i lijepom šokačkim splotom i tko tu može ostati ravnodušan, pita se Vesna.

SVIRALO SE I PJEVALO: I doista, na prepunom trgu Slobode sviralo se, pjevalo i igralo do iza ponoći, dokle je radila i etnokujna Štitarskih snaša a posjetitelji su uglavnom bili zadovoljni. Naravno, neki su prošetali i do obližnjeg trga Ante Starčevića, gdje su nastupali etno-band EZERKI s makedonskim narodnim melosom a poslije ponoći i punkrock band Honeybrawl iz prijateljskog grada Pforzheima. Na čuvenom osječkom šetalištu kardinala Šepera bilo je na tisuće posjetitelja a od restorana hotela Osijek do Zimske luke bila je neponovljiva gastro-ponuda. Tu su se uključili i izviđači osječkoga Hrasta te posjetiteljima ponudili izviđački grah.

»Imamo praksu pozvati nekoga od Osijeku prijateljskih gradova, ovoga je puta to bio Pforzheim iz Njemačke a dogodine to možda bude netko iz Subotice«, rekao nam je Damir Macanić. I dodao, kako namjeravaju već dogodine proširiti program s dva dana vikenda na cijeli tjedan. Ponuda programa je bogata a narod traži sve više. No o tome dogodine.

Slavko Žebić

Svaki je građanin mogao pronaći nešto za sebe

Premašena brojka od pola milijuna noćenja

Zagreb – sve popularnije turističko odredište

»Turistička zajednica grada Zagreba zadovoljna je pozitivnim trendom, koji se nastavlja i u ovoj 2008. godini, a posebno zbog zamjetnog porasta dolazaka gostiju iz prekoceanskih zemalja, koji pokazuju da hrvatska metropola dobiva sve značajnije mjesto na turističkoj karti svijeta«, rekla nam je Darja Juzbašić

Prošli su ponedjeljak u cijeloj Hrvatskoj ponovno zazvonila školska zvona i označila kraj ljetnih praznika, a to znači i kraj godišnjih odmora te povratak brojnih turista u svoja mjesta prebivališta. Prošlog se vikenda i većina Zagrepčana vratila u svoj grad, a turisti počeli napuštati glavni grad

SVE VIŠE TURISTA: Zanimljiv je podatak da su po broju ostvarenih dolazaka na prvom mjestu gosti iz Japana, kojih je u srpnju u Zagrebu bilo čak za 144 posto više, odnosno 5.590, a slijede ih gosti iz Sjedinjenih Američkih Država sa 4.434 dolazaka te Njemačke s 3.805 dolazaka. Sveukupno, u

USPJEŠAN LJETNI PROGRAM: Tako je, primjerice, Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport ovog ljeta organizirao preko 460 raznih događanja, koncerata, izložbi, kazališnih predstava i drugih programa, koji su sadržaj kulturnog ljeta Zagreba i sve bogatije turističke ponude.

»Značajno je i to da mnogi programi imaju međunarodnu kulturnu dimenziju«, naglasio je *Duško Ljuština*, član Gradskog poglavarstva zadužen za kulturu, te dodao kako je program kulturnog ljeta u Zagrebu započeo na preuređenom jezeru Bundek koncertom »Rock classic« u izvedbi Zagrebačke filharmonije, a na istom mjestu završit će sredinom ovog mjeseca »Zagreb blues festivalom«. Svoj obol turističkom razvoju Zagreba dale su i ostale gradske strukture, pa su glavni grad Hrvatske od jednog od najneočišćenijih hrvatskih gradova sedamdesetih godina prošlog stoljeća uspjeli svrstati među najčišće europske gradove. Iako je broj automobila od tada višestruko narastao, do vrtoglavih 500 tisuća, uvođenjem plina i izgradnjom termoelektrana, koncentracija štetnih plinova u zraku znatno se smanjila te je zrak iz tzv. treće kategorije kvalitete prešao u prvu, čime se Zagreb smjestio u sam vrh gradova, kada je u pitanju kvaliteta zraka. Pokraj toga, biciklističkih staza svačim je danom sve više (trenutno ih

ima 150 kilometara), uređuju se zelene površine i prometnice, gradnjom podzemnih garaža pokušava se promet u mirovanju izbaci iz središta, a 350 djelatnika »Čistoće« svakodnevno čisti zagrebačke ulice i trgove. U listopadu prošle godine na Žitnjaku je otvoren prvi pročistač otpadnih voda u Hrvatskoj, vrijedan 280 milijuna kuna, a započela je i velika sanacija Jakuševca, najvećeg zagrebačkog odlagališta otpada.

No, Zagreb ima još puno prostora za napredak. Najveći problem su svakako automobili, odnosno njihov broj koji je u stalnom porastu, a razvoj prometne infrastrukture ne prati to povećanje. Više od polovice stanovnika koristi se motornim vozilima, pa stručnjaci predlažu favoriziranje javnog gradskog prijevoza. Dnevno se zagrebačkim tramvajima i autobusima preveze oko 50 tisuća putnika, a najbolje rješenje bila bi implementacija željeznice u javni prijevoz, čime bi se povećala propusna moć zagrebačke prometne mreže. Ovi rezultati pokazuju još jednom da bez kontinuiranog rada i međusobne sinkronizacije svih struktura grada nema napretka, a svakako da najvažniju i odlučujuću ulogu imaju sami građani Zagreba, čija se otvorenost i srdačnost redovito potvrđuje u svim provedenim turističkim anketama i čine ih jednim od glavnih razloga za posjet turista glavnom gradu Hrvatske.

Zlatko Žužić

Vergl, nekad popularan instrument uličnih svirača, vratio se ove godine na Trg bana Josipa Jelačića i postao atrakcija za brojne turiste, ali i Zagrepčane

Hrvatske, posljednjih godina sve popularnije turističko odredište, koje se nalazi na sjecištu važnih prometnica između jadranske obale i srednje Europe i stoljećima se razvijalo kao bogato kulturno i znanstveno te snažno trgovačko i gospodarsko središte. Da je broj turista u Zagrebu u stalnom porastu potvrđuju i najnoviji podaci Turističke zajednice grada Zagreba, koji pokazuju kako je glavni grad Hrvatske u srpnju ove godine posjetilo 63.712 turista te da je ostvareno 109.784 noćenja, što u odnosu na srpanj prošle godine predstavlja porast od 9 posto u dolascima te 7 posto u noćenjima, a sve skupa potvrđuje višegodišnji pozitivan trend zagrebačkog turizma. Od ukupnog broja turista, 49.956 bili su stranci koji su ostvarili 84.806 noćenja i time ostvarili 11 posto više dolazaka te 9 posto više noćenja nego u istom mjesecu prošle godine.

prvoj polovici 2008. godine premašena je brojka od pola milijuna noćenja, točnije ostvareno ih je 543.176, a prva tri mjesta zauzimaju posjetitelji iz Njemačke, Sjedinjenih Američkih Država te Italije.

»Turistička zajednica grada Zagreba zadovoljna je pozitivnim trendom, koji se nastavlja i u ovoj 2008. godini, a posebno zbog zamjetnog porasta dolazaka gostiju iz prekoceanskih zemalja, koji pokazuju da hrvatska metropola dobiva sve značajnije mjesto na turističkoj karti svijeta«, rekla nam je *Darja Juzbašić*, zadužena za odnose s javnošću Turističke zajednice grada Zagreba.

Naravno da ovi rezultati nisu došli slučajno, oni su rezultat dobre organizacije i dugogodišnjeg mukotrpog rada turističkih djelatnika, ali i svih struktura Grada Zagreba.

Uređuje se stara povijesna jezgra Zagreba: Trg bana Josipa Jelačića

Susreti mladih u Taizéu

Nositelji mira i pomirenja

Ovo seoce u Francuskoj svakog je ljeta stjecište mladih iz cijelog svijeta, koji ovdje, u okrilju Crkve, otkrivaju smisao života, međusobno se upoznavaju i pronalaze unutarnji mir

Na malom brežuljku u francuskoj pokrajini Burgundiji, 100 km sjeverno od grada Lyona, nalazi se međunarodna ekumenska zajednica, Taizé. Nekoć na ovome mjestu nije bilo skoro ničeg, Taizé je bio obično malo selo, sve dok brat Roger (Schütz) nije došao iz Geneve 1940. godine. On je početkom Drugog svjetskog rata ovdje kupio kuću i u njoj je primao izbjegle Židove. Brat Roger je oduvijek želio osnovati zajednicu u kojoj bi se pomirenje među kršćanima svakidašnje živjelo.

Nakon rata, nekoliko mu se mladih ljudi pridružilo i time je nastala zajednica braće Taizéa, koji su se zavjetovali slijediti Krista cijeloga života, u zajedništvu i celibatu, te velikoj jednostavnosti.

NOSITELJI MIRA I POVJERENJA: Nije prošlo mnogo vremena i već su se počeli pojavljivati prvi posjetitelji. Danas mladi iz svih krajeva svijeta u ogromnom broju dolaze u Taizé, te se u okrilju Crkve trude otkriti smisao života, upoznati ljude drugih nacionalnosti, postati nositelji mira i povjerenja. Tako mladi iz – Francuske, Njemačke, Španjolske, Portugala, Litve, Latvije, Estonije, Mađarske, Češke, Slovačke, Austrije, Švicarske, Nizozemske, Belgije, Albanije, Ukrajine, Rusije, Finske, Italije, Poljske, Velike Britanije, Irske, Švedske, Rumunjske, Makedonije, Slovenije, Crne Gore, Hrvatske, BiH, Srbije te iz zemalja s drugih kontinenata – Azije, Afrike, Sjeverne i Južne Amerike, dolaze u ovo malo mjesto tražiti unutarnji mir i isključiti se, barem nakratko, iz svakidašnjeg života.

ŠIRENJE PRIJATELJSTVA: Uglavnom se dolazi u nedjelju i ostaje se tjedan dana, iako je moguće ostati i duže i pomagati braći u pripremanju dočeka mladih. Svatko je dobrodošao i po dolasku svatko biva primljen na svom jeziku. Mladi su smješteni u barake i šatore, posebno djevojke, posebno momci, dok su roditelji s djecom smješteni u posebne sobe. Broj ljudi često bude veoma velik, a ove ih je godine bilo i do 5000 tjedno.

Dan se sastoji iz triju molitava – jutarnje, podnevne i večernje, zatim tri obroka – doručak, ručak, večera, i biblijskih uvoda i razgovora u skupinama, odnosno rada s mladima iz drugih država, u cilju širenja prijateljstva prema drugima, dok postoji i mjesto gdje se mladi nakon večernje molitve okupljaju i zabavljaju, ali ne duže od 23,30 jer tad slijedi noćna tišina.

Posljednja skupina mladih iz Srbije vratila se iz Taizéa proteklog tjedna.

Z. P.

Knjiga pjesama »Reményiszikrák« Mirka Kopunovića predstavljena na Hajdukovu

Nada kao središnji motiv

U nesvakidašnjem ambijentu podruma Vinskog dvora na Hajdukovu, u petak 29. kolovoza predstavljena je knjiga pjesama »Reményiszikrák« Mirka Kopunovića, mađarski prijevod njegova prvijenca »U iskrama nade«, objavljenog prošle godine. I ova knjiga, kao i njezin »original«, objavljena je autorovoj samostalnoj nakladi.

Najzaslužniji što je knjiga »Reményiszikrák« ugledala svjetlost dana jest *Matija Molcer*, njezin prevoditelj, ujedno i autor nekoliko ilustracija (akvarela) koje se nalaze u knjizi. Molcer je istaknuo kako je i kod ovoga prijevoda nastojao što više poštovati izvorne zamisli autora.

O sadržaju knjige govorio je književnik i publicist *Tomislav Žigmanov*, ustvrdivši kako je ona rezultat Kopunovićevih dugih nastojanja u, kako bi to rekao *Vojislav Sekelj*, mučenju s riječima. »Dugo je Mirko svoje osjećaje, raspoloženja i misli stavljao u oblik pjesme. Tematski okvir njegovih pjesama jesu egzistencijalije čovjeka današnjice u Subotici, pune tjeskoba, zebnji i neizvjesnosti, čovjeka s razložitim razočaranjima, čovjeka kojem su mnogi snovi ostali neispunjeni, čovjeka koji trpi vlastite pogreške, ali čovjeka koji se unatoč svemu nada. Nada je središnji motiv ove knjige. Ona u Mirka, ali i u mnogih ljudi ovoga područja, ne zrcali u punini, nego se pojavljuje tek u iskrama. Bez obzira na sve surovosti, manjkavosti i nepogodnosti kojima je čovjek na koncu 20. i početku 21. stoljeća ovdje izložen, nešto što

Poezija u vinskom podrumu: Mirko Kopunović, Matija Molcer, Tomislav Žigmanov i Đorđe Dragojlović

vuče život dalje, ne u velikome omjeru, jest nada. Nada, kao temeljna čovjekova egzistencijalija jest onaj moment koji, čini mi se, ne samo Mirka, ne samo nas, nego i mnoge druge koji su imali slična životna iskustva, u vremenima koja su tegobna i puna tragedije, nuka čovjeka ustrajati u uspravnome hodu, sa svjetonazorom koji se može, treba i poželjno je, ponuditi i drugima«, rekao je Tomislav Žigmanov.

»Riječ nema granica, riječ putuje i ona nije nikakva prepreka među ljudima, ona se razlaže, utapa, spaja i razdvaja«, rekao je autor knjige Mirko Kopunović zahvalivši Matiji Molceru na inicijativi za prepjev ovoga ostvarenja.

U okviru predstavljanja knjige »Rémeny-iszi-krák« priredena je i izložba skulptura od drveta, čiji je autor subotički skulptor *Mihály Soós*.

D. B. P.

Tribina o europskoj prošlosti i budućnosti Subotice

Sačuvati europske vrijednosti

U okviru obilježavanja Dana grada, u petak 29. kolovoza u Velikoj vijećnici Gradske kuće predstavljena je knjiga »Buket za staru damu«, u izdanju Udruge za zaštitu i razvitak okruženja i graditeljskog naslijeđa »Protego« iz Subotice. Podnaslov knjige – Subotica viđena očima drugih – u dobroj mjeri objašnjava kako je riječ o zbirci tekstova autora koji nisu iz Subotice. Zastupljeni tekstovi su ranije objavljivani u dnevnim listovima (Danas, Blic, Dnevnik), tjednicima (Vreme) ili pak književnim časopisima (Rukovet).

Predstavljanje ove knjige bio je povod i za tribinu o europskoj prošlosti i budućnosti grada Subotice.

Podsjećajući na neke od manje poznatih ličnosti vezanih za prošlost ovoga vizualno najeuropskijeg grada u Srbiji, povjesničar *Mirko Grlica* je ukazao kako su mjesto nositelja europskih vrijednosti u povijesti Subotice redovito preuzimali ljudi koji su dolazili sa strane

Mirko Grlica, Vesela Laloš, Mario Liguori i Teofil Pančić

(činovnici, arhitekti, nastavnici...), budući da su Subotičani u velikoj mjeri bili okrenuti zemlji, ali i konzervativnim vrijednostima.

Sudionik tribine bio je i *Mario Liguori*, profesor slavistike, podrijetlom iz Italije, koji

trenutačno živi u Švedskoj. Uči u Europsku Uniju, prema njegovim riječima, znači raditi, »jer Unija tjera države da rade po zakonu.« »Onoga dana kada Srbija uđe u EU, sve će ostati isto. Mi ćemo morati raditi. Dakle, rješenje je da se mora raditi«, rekao je Liguori.

Subotica nije »kapija Europe« jer se nalazi nedaleko od granice, nego zbog vrijednosti koje njeguje, istaknuo je kolumnist »Vremena« *Teofil Pančić*. Kao jednu od vrijednosti on je naveo njegovanje različitosti, koje je u Subotici mnogo više od puke forme. »Subotica će biti europski grad ako te vrijednosti sačuva ili ih vrati u nekadašnje stanje«, rekao je Pančić, dodavši kako je tolerancija nešto što se podrazumijeva, te da prosvijećen čovjek »ide dalje od toga u shvaćanju 'drugoga'«.

»Ako mi trebamo živjeti paralelne živote, onda to nije život. To je životarenje u etno-parku, u getu«, zaključio je Pančić.

D. B. P.

Književna večer Vojislava Sekelja

U organizaciji Hrvatskog ženskog foruma »Cro Femina«, u petak 5. rujna u Domu Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini (Beogradska cesta broj 31) bit će održana književna večer posvećena književniku *Vojislavu Sekelju*. O djelu toga subotičkog pjesnika, prozaista i kritičara, govorit će *Tomislav Žigmanov*, *Zlatko Romić* i *Mirko Kopunović*. Početak je u 19 sati.

Dani europske baštine u Baču

Središnja manifestacija Dana europske baštine u Srbiji bit će održana od 12. do 14. rujna u Baču, na temu »Kulturna baština - izraz kulturne raznolikosti«, koja se nadovezuje na moto europske manifestacije »Europa - zajedničko naslijeđe«. Manifestaciju u Baču, čiji je moto »Djeca - naši čuvari baštine« otvorit će 13. rujna ministar kulture Srbije *Nebojša Bradić*, u prisustvu predsjednika vojvodanske vlade *Bojana Pajića* i predstavnika lokalnih vlasti, najavilo je Ministarstvo kulture, a prenosi portal Seecult.org. Bač je izabran za mjesto središnjeg obilježavanja Dana europske baštine zato što je Ministarstvo kulture prepoznalo značaj projekta »Stoljeća Bača« kao uspješan projekt integrativne zaštite naslijeđa u Srbiji, kao i zato što se Dani europske baštine, šesti put u kontinuitetu, uspješno obilježavaju u toj općini i imaju kulturnu i gospodarsku misiju. Također, aktivnosti se u potpunosti uklapaju u temu interkulturalnog dijaloga, kojom se Europa bavi u 2008., s obzirom da je Bač multikulturalna, multietnička i multikonfesionalna zajednica u kojoj postoji interkulturalni dijalog, priopćilo je Ministarstvo kulture. Bač je izabran i zato što je projekt integrativne zaštite naslijeđa »Stoljeća Bača« dobio verifikaciju Vijeća Europe i Europske komisije, a aktivnosti na obnovi franjevačkog samostana u Baču i manastiru Bođani našli su se među 26 najbolje ocijenjenih na prostoru jugoistočne Europe.

Dani europske baštine (European Heritage Days) zajednički su program SE i Europske komisije, čiji je cilj da se širokoj javnosti u svim europskim državama približi i učini dostupnim kulturno naslijeđe i da se tom prilikom istakne jedinstvo raznolikosti zajedničkog europskog naslijeđa, kao jednog od najkarakterističnijih činitelja europskog identiteta.

Organizatori manifestacije u Srbiji su Ministarstvo kulture, Fond za očuvanje kulturno-povijesne baštine »Stoljeća Bača« i Pokrajinski zavod za zaštitu spomenika kulture u Petrovaradinu, a pokrovitelji Pokrajinsko tajništvo za kulturu i Općina Bač.

Orguljaški koncert u Subotici

U nedjelju 7. rujna, u katedrali sv. Terezije Avilske nastupit će orguljaš *Konstantin Reymeier* iz Beča. Početak koncerta je u 19 sati.

»Berač kamena« pozvan u Rusiju i Rumunjsku

Dokumentarni film »Berač kamena« redatelja Branka Ištvančića, snimljen 2006. godine u produkciji Dokumentarnog programa HRT-a, uvršten je i pozvan u selekciju za nagrade na međunarodnom »Kansk Video Festivalu«, koji će se održati od 1. do 7. rujna u Kansku, u Rusiji. Također je prihvaćen od selekcijske komisije i pozvan kao hrvatski predstavnik u selekciju za nagrade na filmskom festivalu »Etno Folk« u Rumunjskoj, gdje će imati svoju projekciju 5. rujna.

Osim toga, selektorica prošlogodišnjeg filmskog festivala »Video Dance« iz Grčke Christiana Galanopoulou uvrstila je film »Berač kamena« u program video radova s područja balkanskih zemalja. Program je zamišljen kao projekt prezentacije vizualnih umjetnosti pod nazivom »Balkan - Baltic«, koji će imati dvije promocije, i to prvu u rujnu, u prostoru »Action Field Kodra« u Solunu u Grčkoj, a drugu u listopadu, u Nacionalnom muzeju »Szczecin« u Poljskoj.

HosanaFest 2008. u nedjelju

Festival hrvatskih duhovnih pjesama »HosanaFest 2008.«, treći po redu, bit će održan u nedjelju 7. rujna, s početkom u 20 sati u Dvorani sportova u Subotici. Ove će godine biti izvedeno 15 kompozicija, a izvođači će biti iz Vojvodine, Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske.

Redoslijed je sljedeći:

1. Za Tvojim stopama – »Antunić« (Sombor)
2. Ključevi Raja – »Proroci« (Subotica)
3. Naš Bog – »Adonai« (Blato-Korčula)
4. Slavi Boga našega – »Matheus« (Bizovac-Osijek)
5. Tvoja ljubav govori – Ivan Šomodvarac (Sombor)
6. Tvoja sva – »Petrus« (Bački Monoštor-Sombor)
7. Bože, hvala za sve – Snježana Kujundžić (Subotica)
8. Trebam Te, Isuse – Marina Kozina (Nuštar-Vinkovci)
9. Himna života – »Riječ« (Podstrana-Split)
10. Ti si taj – »Damask« (Zagreb)
11. Bog me voli – »Mihovil« (Kamen-Split)
12. Gospodine, ne udaljuj se – Lidija Ivković (Subotica)
13. Kad bih mogao kao Ti – Arpad Kiralj (Sombor)
14. Lončareva njiva – Marija Jaramazović (Subotica)
15. Isuse dođi – »fra Antun Knežević« (Jajce)

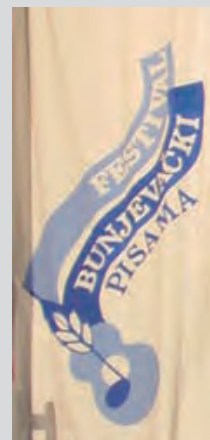
Geslo ovogodišnjeg festivala je »Dajmo Bogu ono najbolje od sebe!«. Festival će prenositi RTV Novi Sad, Radio Marija i Radio Mir Među-gorje.

Festival bunjevački pisama u Subotici

U organizaciji HKC »Bunjevačko kolo« u Subotici će i ove godine biti održan Festival bunjevački pisama. Osmo po redu izdanje ovoga festivala obuhvatit će trodnevni program, s glazbenim nastupima u Velikoj dvorani HKC »Bunjevačko kolo«. Festival počinje u srijedu, 24. rujna, kada će biti održana tzv. generalna proba festivala, kojoj će nazočiti učenicima hrvatskih odjela. Idućega dana, 25. rujna, s početkom u 20 sati, na programu je Smotra dječjih pjevača i zborova.

Središnja manifestacija, Festival bunjevački pisama, bit će održana u petak, 26. rujna, također s početkom u 20 sati.

Ulaznice za festival, po cijeni od 300 dinara, naći će se u prodaji od 15. rujna.

Stećci u Klovićevim dvorima

Izložba posvećena stećcima, jedinstvenom, ali zanemarenom dijelu kulturne baštine Hrvatske te BiH, Srbije i Crne Gore, otvorena je, prema najavama, 4. rujna u Galeriji Klovićevi dvori u Zagrebu. Autorica izložbe *Jasminka Poklečki Stošić* istaknula je kako su stećci važan dio naše kulturne baštine, no nedovoljno su istraženi, vrednovani i u prilično lošem stanju. Izložba se dugo pripremala zbog poteškoća s dopremanjem tih velikih i teških srednjovjekovnih spomenika, nesklonosti lokalnog stanovništva da se oni izmještaju te i zato što ne postoje stručnjaci koji se usko bave samo tim područjem. Izložba će biti otvorena do 2. studenoga.

Izložba »Umjetnost u Vojvodini danas: slikarstvo« otvorena u Subotici

Pregled aktualnih tendencija

*Izložba obuhvaća slike 80 vojvođanskih umjetnika, razvrstanih u nekoliko konceptijskih i specifičnih tematskih cjelina * Pokrovitelj izložbe je Pokrajinsko tajništvo za kulturu*

Do kraja mjeseca u Modernoj galeriji »Likovni susret« može se pogledati izložba »Umjetnost u Vojvodini danas: slikarstvo«, koja je otvorena u utorak, 2. rujna, u sklopu proslave Dana grada Subotice. Riječ je o prvom u nizu serije izložbenih postava predviđenih u okviru projekta »Umjetnost u Vojvodini danas« što ga je, zahvaljujući inicijativi Pokrajinskog tajništva za kulturu, pokrenula novosadska Galerija »Bel art«.

Posjetitelji subotičkog izdanja izložbe imaju priliku vidjeti cjelokupni postav koji podrazumijeva slike preko 80 vojvođanskih umjetnika razvrstanih u nekoliko konceptijskih i specifičnih tematskih cjelina posvećenih određenim plastičkim problemima i sadržajima – Slika u proširenom polju, Geometrija, Ekspresionistička apstrakcija, Ekspresionistička figuracija, Traum-trauma, Autoerotske refleksije, te Slika i tekst.

SNAŽAN SLIKARSKI ZAMAH: Direktorica Galerije »Bel art« Vesna Latinović je prigodom otvorenja izložbe istaknula da je namjera projekta ukazati na najaktualnije tendencije

Izložbu je otvorio Milorad Đurić, pokrajinski tajnik za kulturu

Zastupljeni umjetnici

Sudionici izložbe »Umjetnost u Vojvodini danas: slikarstvo« su: Narcis Alispahić, Danijel Babić, Biljana Bakaluca, Ivan Blanuša, Milan Blanuša, Danijela Batešić, Slavko Bogdanović, Ljubiša Bogosavljević, Olivera Brdarić, Zoran Bulatović, Bojan Cvetković, Igor Cvijanović, Mita Ćurčić, Rada Ćupić, Ljubica Čvorić, Pal Dečov, Goran Despotovski, Nataša Dragišić, Spartak Dulić, Branko Đukić, Jelena Đurić, Maja Erdeljan, Milan Grahovac, Davor Gromilović, Živko Grozdanić, Korina Gubik, Andrea Ivanović, Milan Jakšić, Dragan Jankov, Branka Janković, Tadija Jančić, Pavle Jovanović, Emilija Jagica, Jasmina Jovančić, Goran Jureša, Edita Kadirić, Emil Kadirić, Janko Katić, kikindski grafitisti, Jožef Klacik, Slobodan Knežević, Renata Koler, Ksenija Kovačević, Dragan Vojvodić i mnogi drugi.

na suvremenoj likovnoj sceni. Autor izložbe, likovni kritičar i direktor Centra za vizualnu kulturu »Zlatno oko« Sava Stepanov, ukazao je kako ova izložba pokazuje da u Vojvodini postoji jedan snažan slikarski zamah, »da postoji slikarstvo koje se uspijeva ravnopravno nositi s onim tendencijama u umjetnosti koje su primjerene ovom vremenu, a pripadaju tehnološkoj vrsti, koja je bliža medijskom karakteru vremena«.

»Preovlađujućih stilova u ovome trenutku nema, ima samo jedan zajednički senzibilitet onih umjetnika koji su spremni reagirati na vrijeme u kojem žive«, rekao je Sava Stepanov.

Sa skupa: »Slikarska umjetnost na raskrižju stoljeća«:
Sanja Kojić, Sava Stepanov, Svetlana Mladenov i Bela Duranci

Otvarajući izložbu, pokrajinski tajnik za kulturu *Milorad Đurić* je objasnio kako nije bilo teško prepoznati ovaj projekt kao važan za aktualni trenutak vojvođanske kulture. »Smatramo da pokraj bogate kulturne baštine koju Vojvodina ima, veliku pažnju moramo posvetiti aktualnom, suvremenom stvaralaštvu i produkciji«, rekao je Đurić. »Zanimljiv je i koncept ove izložbe. Osim što je 'izložba u procesu', ona i izložba u pokretu, jer će je vidjeti publika u desetak vojvođanskih gradova, što je također na tragu naših napora da približimo umjetničke sadržaje i onim sredinama koje nisu na izvoru umjetničke produkcije«.

U ime gradonačelnika Subotice *Saše Vučinića* nazočne na otvorenju izložbe pozdravio je potpredsjednik Skupštine grada *Slavko Parać*. Otvorenju izložbe, između ostalih, nazočili su: potpredsjednik Izvršnog vijeća Vojvodine

Dušan Jakovljević, direktor Muzeja suvremene umjetnosti Vojvodine *Živko Grozdanić*, konzulica Republike Hrvatske u Subotici *Ljerkica Alajbeg* i dogradonačelnik Subotice *Pero Horvacki*.

Inače, prije otvorenja izložbe održan je i skup »Slikarska umjetnost na raskrižju stoljeća« na kojoj su sudjelovali povjesničari umjetnosti i likovni kritičari iz Vojvodine – *Bela Duranci*, *Sava Stepanov*, *Svetlana Mladenov* i *Sanja Kojić*.

POČAST BELI DURANCIJU: Pokraj spomenute izložbe u Modernoj galeriji »Likovni susreti« postavljena je i dokumentarna izložba »Likovni susreti Bele Durancije« o njegovim projektima realiziranim u »Likovnom susretu« od 1962. do 2008. godine. Na taj način, odana je počast ovom istaknutom povjesničaru umjetnosti povodom proglašenja za počasnog građanina Subotice.

Putujuća izložba

Izložba »Umjetnost u Vojvodini danas: slikarstvo« realizira se fragmentarno postavljanjem u nekoliko galerijskih prostora diljem Pokrajine. Dosad su u okviru ovog projekta realizirane izložbe u: Šidu, Srijemskoj Mitrovici, Zrenjaninu i Indiji, a poslije Subotice izložbu će moći vidjeti publika u: Vršcu, Kikindi, Somboru, Bačkoj Topoli, Vrbasu i Novom Sadu.

Ravnateljica »Likovnog susreta« *Olga Šram* se zahvalila *Beli Duranciji* koji je, kako je podsjetila, autor brojnih projekata u okviru ove ustanove za koje je dobio niz nagrada. »Njegova svestrana ličnost pokriva više područja, a mi prikazujemo onaj segment za koji možemo s ponosom tvrditi da je bio izuzetno uspješan i da nam je veoma drago da smo mogli sve ove godine surađivati«, rekla je *Olga Šram*.

Dokumentarnu izložbu »Likovni susreti Bele Durancije« otvorila je *Ildiko Lovas*, članica Gradskog vijeća zadužena za kulturu.

D. B. P.

Pokrajina pomaže obnovu MSUV-a

Pokrajinski tajnik za kulturu *Milorad Đurić* izjavio je da je jačanje suvremene umjetnosti dio kulturne politike u Vojvodini i napomenuo da to nije moguće bez dobro organizirane institucije kao što je Muzej suvremene umjetnosti Vojvodine (MSUV), piše RTS.

»Problemi postoje još od osnivanja institucije i ne mogu brzo biti riješeni, jer su neophodna znatna financijska sredstva, ali mi ćemo učiniti sve da stvorimo prostore za rad, odlaganje eksponata i riješimo pitanje nedopustivo malog proračuna«, rekao je Đurić.

Direktor MSUV-a *Živko Grozdanić* kaže da je u depou u neprimjerenim uvjetima smješteno više od 4.000 umjetničkih djela i podsjetio da postoji projekt trajnog rješavanja problema smještaja muzejskih eksponata kao i prostora za rad 22 zaposlenih.

»Eksponatima natrpanim u maloj prostoriji praktično je nemoguće prići da bi se razgledali ili istraživali«, rekao je on i dodao, da su zbog nedostatka prostora dijelovi muzejskih zbirki razmješteni na još oko 10 mjesta u gradu.

Silvija Šesto Stipaničić, »Bolja polovnjača«, Semafora, Zagreb, 2008.

Ne bez šarma i duhovitosti

Iz ove bi se knjige moglo naučiti i ponešto od originalnog polovnjačina govora pa onda i upotrijebiti pokoju riječ u prvom trenutku. A možda bi tim nastojanjem dotepenci podsjetili ostale na činjenicu da smo se svi mi odnekuda »dotepli«

Piše: Đurđica Stuhlreiter

Silvija Šesto Stipaničić

»Ja ne znam jesi li tam gore kaj čitala, al moram ti reći da tu nisi ništa propustila. Ono kaj sam ja stigla preleteti mogla sam zaprav preskočiti, kužiš kaj mislim.«

Ulomak je to iz »Bolje polovnjače« zagrebačke autorice *Silvije Šesto Stipaničić*. Riječi su zanimljive jer nude jedno od mišljenja o suvremenoj književnosti, koje i ne mora biti usamljeno. Još je slikovitiji nastavak u kojem se cjelokupna situacija i odnos prema pisanoj riječi objašnjava starim vicem:

»Dakle hoda Mujo prašumom i sretne Tarzana, lupi ti se frik od Tarzana u prsa i veli Muji Tarzan, Mujo ti pak isto stavi ručtinu na prsa i veli Mujo, onda ti Tarzan pokaže na svoju trebu i veli Jane, Mujo se ne šteti, pokaže ti i on Tarzanu svoju Fatu i veli Fata, no Trzan ide dalje u upoznavanju i pokaza on rukom na onog majmuna Čitu i veli Čita, a Mujo mu ne osta dužan i pokaže on prsima prema Fati i veli: ne-čita... Tak nekad. Tak me nekad i to podseća na sve te silne rečenice kaj ih naši kakti proizvode i nikom niš, ko bi to čital lepa moja...«

Nije daleko od istine mišljenje da ono što naši, i ne samo oni, stvaraju u znoju lica svoga, odupirući se na taj način prolaznosti i zaboravu, tražeći smisao kakav naizgled banalnom može dati umjetnost, zapravo ne čita – nitko. Čitanje nije omiljena razbibriga većini i sve je manje konzumenata pisane riječi. Naravno, izuzetak

su neke od »uspješnica« koje, zahvaljujući dobroj reklami, često nude samo mogućnost dokazivanja da pratimo trendove.

PRIČA SA ZAGREBAČKE STRANE: Nakon ovakvog promišljanja samo se od sebe nameće pitanje kako će u toj borbi za čitatelje proći »Bolja polovnjača«, koju autorica označava kao »priču sa zagrebačke strane«. Hoće li tu priču o svemu i svačemu čitatelji prepoznati kao nešto što je vrijedilo pročitati ili kao djelo koji otvara još neka goruća pitanja u suvremenoj književnosti, primjerice na relaciji pisac – nakladnik. Položaj pisca u suvremenoj književnosti pitanje je o kojem današnja autorica i inače progovara vrlo hrabro i angažirano, ukazujući na samu bit onog što pisca gura na marginu. To što se od pisanja danas ne može živjeti i što su, nažalost, spisateljski honorari sramotno niski, manje je žalosno od činjenice da su knjige ipak za neke druge čimbenike sasvim isplativ biznis.

Silvija Šesto Stipaničić rođena je u Zagrebu 1962. gdje je i diplomirala filozofiju i književnost. Bavi se pisanjem od studentskih dana, surađuje u dnevnim listovima, časopisima za djecu i periodici. Autorica je nekoliko popularnih knjiga za djecu kao što su »Bum Tomica 1, 2 i 3.«, »Tko je ubio pašteticu«, »Vanda«, »Debela«, »Zezomljani« i drugih. Jedna je od pokretačica Hrvatskog društva književnika za djecu i mlade. Naklada Semafora, koja je i objavila ovu knjigu, jedan je od pokušaja autorice da na neka bitna pitanja koja muče većinu pisaca, pronađe pravi odgovor.

MONOLOG ZA SCENU: »Bolja polovnjača« zapravo je monolog koji odaje autoricu čija su djela bila izvođena i na sceni. Kao stvorena je za monodramu s kojom bi se moglo stići u najudaljenija mjesta i zakutke u koje »pravi« kazalištarci rijetko stižu. Lako bi se mogla izvesti u bilo kojem domu kulture jer nije scenski zahtjevna, a govornom komunikacijom sigurno bi uvjerila gledatelje u nadmoć junakinje koja govori »po zagrebački«.

Susrevši nakon mnogo godina prijateljicu Višnju, koja se vratila čak iz Finske, bolja polovnjača poziva je, a kamo drugdje doli – na kavicu. Sjedeći u obližnjem kafiću započinje

monolog u kojem saznajem sve o njezinu životu, ljubavima, porazima i hormonima koji je trenutno muče. Privatno je začinjeno s općim, pa dobivao i uvid u situaciju u glavnom gradu Hrvatske. Polovnjaču, kao i svaku pravu »purgericu«, najviše muče dotepenci kojih se toliko nakotilo i dovuklo u »beli Zagreb grad« da je to već ozbiljan razlog za brigu. Priču koja teče prilično povezano i ne bez šarma i duhovitosti, zaustavit će spoznaja da ovaj susret i nije bio slučaj. Višnja je zapravo vrebala svoju prijateljicu ne bi li od nje zatražila da joj bude jamac za kredit, a taj bauk u stanju je uništiti i najprijsnije ljudske odnose. Polovnjača će zbog toga biti zaustavljena u svom monologu, napustit će scenu, a na čitatelju je da presudi je li vrijeme koje je potrošio na čitanje knjige donijelo još nešto osim sjedenja u kafiću.

Iz ove bi se knjige moglo naučiti i ponešto od originalnog polovnjačina govora pa onda i upotrijebiti pokoju riječ u prvom trenutku. A možda bi tim nastojanjem dotepenci podsjetili ostale na činjenicu da smo se svi mi odnekuda »dotepli«.

Jezični savjetnik

Izlazite li?

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Grad Osijek može se pohvaliti kako je prvi u Republici Hrvatskoj imao tramvaj, naime prvi je konjski tramvaj krenuo davne 1884. godine. Od rujna Osijek je prvi grad u Europi s elektronskom naplatom javnog prijevoza. Baš kao što je prije 120 godina prvi na svoje ulice uveo tramvaj. Od početka je školske godine uveden novi sustav naplate koji radi na principu korištenja beskontaktnih kartica. Ovaj je napredni sustav dobio ime »Butra« što u osječkom slengu znači djevojka. U Gradskom prometnom poduzeću kažu da je naziv Butra ustvari izvedenica od prvih slova riječi bus i tramvaj. Svakako zgodna podudarnost. Kartica funkcionira vrlo jednostavno jer koliko platiš – toliko se voziš. Dopunjuje se elektronski poput dopune mobitela, a prijedeni kilometar košta 1,30 lipa.

Sve ovo napisala sam kao zanimljivost, ali ujedno i uvod u današnji jezični savjetnik kojemu je tema usko vezana uz promet.

Jedno od najčešće postavljanih pitanja u vlaku, autobusu ili tramvaju zasigurno je: Silazite li? Ukoliko pitanje ne glasi tako, moguće je čuti: Idete li dolje? Idete li van? Vrlo rijetko možemo čuti pravilno postavljeno pitanje: Izlazite li?

U vlaku, autobusu ili tramvaju vozimo se uzdignutije nego kada

putujemo automobilom pa je to možda razlog zbog kojega kažemo da iz automobila izlazimo, a iz autobusa silazimo. Uz glagol silaziti u »Velikom rječniku hrvatskoga jezika« Vladimira Anića stoji »idući odozgo sići dolje, dospjeti na niže mjesto, spustiti se«. Glagol suprotna značenja, antonim, je glagol

penjati se koji ima značenje »podizati se, dizati se u visinu s nižega mjesta na više«. Što znači da se možemo penjati na planinu ili silaziti s nje. Također se penjemo i silazimo stubama. A glagol silaziti rabit ćemo samo ukoliko smo se doslovno popeli na autobus pa s njega želimo sići.

U hrvatskome jeziku za autobus i vlak primjereniji je glagol izlaziti jer znači »kretanjem napustiti unutrašnjost čega, pojaviti se iz zatvorenog prostora«. Antonim mu je glagol ulaziti. I tvorbena je ovdje sve posve jasno. Prijedlog iz označuje kretanje iz unutrašnjosti prema van, a prijedlog u kretanje izvana unutra.

Pogledajmo još glagolske parove. Par ulaziti – izlaziti ima smjer unutra – van, dok glagolski par penjati se – silaziti ima smjer gore – dolje. Stoga kada sljedeći put želite izići, a netko stoji ispred vas upitajte: »Izlazite li?« Malena pomoć može vam biti natpis na kojemu piše izlaz, a ne silaz.

Hrvatska matica iseljenika

Poziv hrvatskim izdavačima iz iseljeništva

Hrvatska matica iseljenika poziva sve nakladnike, knjižare i pojedince da sudjeluju na Izložbi nakladničke djelatnosti iz hrvatskog iseljeništva, koje će se održati od 12. do 16. studenoga 2008. u sklopu prestižne međunarodne izložbe knjiga u Hrvatskoj pod nazivom Interliber, koji po 31. put priređuje Zagrebački velesajam. Prijave knjiga – autora iz redova hrvatskog iseljeništva očekujemo do 10. rujna 2008.

Potvrde vaših prijava za Izložbu s popisom knjiga dostavite na e-mail adresu vesna@matiss.hr.

Za Izložbu se mogu prijaviti nakladnici i pojedinci iz svih

područja ljudske djelatnosti od književnosti do različitih znanstvenih djelatnosti, te izdavači udžbenika namijenjenih hrvatskim školama u iseljeništvu i to

na jezicima domicilnih zemalja u kojima žive Hrvati i građani hrvatskog podrijetla diljem svijeta. Na Izložbi na ZV bit će prezentirana i dosadašnja nakladnička dje-

latnost Hrvatske matice iseljenika. Očekujemo vaše prijave za Izložbu.

Ravnateljica HMI
Danira Bilić

Katolički martirologij u Vojvodini (5.)

Umirali od iscrpljenosti i izgladnjelosti

Donosimo popis, nakon Drugog svjetskog rata ubijenih biskupijskih redovničkih svećenika, redovničke časne braće, te po jednog bogoslova i redovnice, koji su rođeni u Vojvodini ili su djelovali u njoj. Popis je rađen prema knjizi don Ante Bakovića »Hrvatski martirologij u XX. stoljeću« s određenim nadopunama i ispravkama.

Piše: Tomislav Vuković

20. Josef Kornaut – Zrenjaninska biskupija. Rođen je 7. ožujka 1872. u Sopronu u Republici Mađarskoj, a za svećenika je zaređen 26. studenog u Budimpešti. Djelovao je kao kapelan i župnik u nekoliko župa u današnjem vojvodanskom i rumunjskom Banatu: Sajanu, glasovitom rumunjskom marijanskom svetištu Maria-Radna u Lipovi, Velikom Gaju i dr. Umro je 27. lipnja 1945. u dubokoj starosti kao 73-ogodišnjak od iscrpljenosti i izgladnjelosti u logoru u Margiti, selu nedaleko od Plandišta.

21. Kristóf Kovács – Subotička biskupija. Rođen je 16. prosinca 1915. u Jászberényju u Republici Mađarskoj, stupio je 1933. u franjevački red, a za svećenika je zaređen 1938. Skupa s redovničkim subratom o. Krizosztomom Körösztosem odveden je u dunavsku zimsku luku, gdje je ubijen s ostalim zarobljenicima 24. ili 25. listopada 1944.

22. Jakob Krist – Srijemski vikarijat Đakovačke biskupije. Rođen je 10. srpnja 1901. u Srijemskoj Kamenici, nakon završene gimnazije odlazi isusovcima u Ljubljanu. Filozofski i teološki studij završio je u Belgiji, a nakon svećeničkog ređenja radi kao profesor u isusovačkoj gimnaziji u Travniku. Poslije toga djeluje u samostanu u Palmotićevoj ulici u Zagrebu i u Osijeku. Listopada 1944. sporazumno je izašao iz isusovačkog reda i primljen je u Đakovačku biskupiju. U Osijeku je bio kateheta. Postoji nekoliko verzija o njegovoj smrti, a jedna od njih je da su ga partizani ubili nepoznatog datuma 1944. u Maceljskoj šumi kod Krapine.

Jakob Krist

23. Ivan (Julijan) Kuhar – Grkokatolički egzarhat u Srbiji i Crnoj Gori. Rođen je 2. ožujka 1912. u Kucuri, za svećenika reda bazilijanaca zaređen je 1939. Bio je župnik u župi Pribić, a kasnije, kada su žumberačke župe ispražnjene, preuzima 1941. godine pastoralnu skrb i za vjernike u Pečnu, Radatovićima, Dragi, Kaštu i Sošicama. Partizani su ga bez ikakve optužbe ubili u studenom 1944. na brežuljku Mlečnica ispod Plješivice.

24. Ivan Lakajner – Srijemski vikarijat Đakovačke biskupije. Gruber ga u svojem djelu spominje: »Prälät Johann Lakajnar, Pfarerr von Ruma«. Rođen je 28. ožujka 1873. u Osijeku, a školovao se u rodnome mjestu i u Đakovu, gdje je nakon završenog studija 1896. zaređen za svećenika. Obavljao je službu katehete u Osijeku, župnika u Erdeviku i duhovnika u đakovačkom sjemeništu, a zatim odlazi

u Rumu, gdje je proveo najveći dio svog života – pune 32 godine. Bez suda i osude partizani su ga u studenom 1944. uhitili, vezali ga za kola i vukli po Rumi dok nije preminuo. Bačen je u masovnu grobnicu u blizini Rume.

Ivan Lakajner

25. Ferdo Ivan Maretić – Srijemski vikarijat Đakovačke biskupije. Rođen je 20. svibnja 1875. u Srijemskoj Mitrovici, stupio je u franjevački red i zaređen za redovničkog svećenika 1899. Kasnije je prešao u biskupijske svećenike. Djelovao je najprije u Senjsko-modruškoj biskupiji, a kasnije u Zagrebačkoj nadbiskupiji, gdje je bio župnik u Cvitkoviću, Rovišću i Staroj Gradiški. Tamo je ostao sve do smrti. Kao starac od 70 godina također je bio mučen i svezan za kola dok nije preminuo 1945. negdje u okolini Samobora.

26. Peter Müller – Subotička biskupija. Rođen je 26. rujna 1884. u Szakadátu u Republici Mađarskoj, bogosloviju je završio u Kaloči, gdje je 1908. zaređen za svećenika. Bio je kapelan u Filipovu, Veprovu, Bačkoj Palanci, Somboru, Kruševlju, Novom Sadu, Futogu i Temerinu. Od 1923. bio je župnik u Filipovu, gdje su ga partizani uhitili i osudili na zatvor s prisilnim radom.

Bačen u masovnu grobnicu

Ivana Lakajnera, župnika u Rumi, bez suda i osude partizani su u studenom 1944. uhitili, vezali ga za kola i vukli po Rumi dok nije preminuo. Bačen je u masovnu grobnicu u blizini Rume.

Dragutin Kiš

Preminuo je nakon velikih zatvorskih patnji 18. listopada 1951. u Filipovu nedugo nakon puštanja iz zatvora.

27. Stefan Müller-Mészáros – Subotička biskupija. Spominju ga i Gruber: »Stefan Müller-Meszarosch, Pfarerr von Palanka«, i Matuska: »Müller-Mészáros István, Ujpalánka, plébános«, jednako kao i skupina autora, članovi Radne skupine za dokumentaciju Kulturne udruge Podunavskih Švaba: »Genocid nad njemačkom manjinom u Jugoslaviji 1944.-1948.« (prijevod na srpski jezik engleske verzije za Europu, Beograd, 2004.): »Stefan Müller-Majoros, bio je svećenik u Novoj Palanki (Bačka)«. Nažalost, detaljnijih biografskih podataka o njemu nema ni u jednome spomenutom istraživanju.

(Nastavlja se)

📧alžite podatke

Mole se svi zainteresirani da nove podatke, dokumente, sjećanja, slike, ispravke, dopune, prijedloge i dr. u vezi feljtona pošalju na e-mail adresu: tvukovic@glas-koncila.hr. Autor se javno obvezuje sav sredi materijal, koji će biti zajedničko djelo svih katoličkih vjernika, poslati i hrvatskome i mađarskom katoličkom izdavaču u Vojvodini.

Piše:

mons. dr. Andrija Kopilović

Poslije proslavljenog Proštenja

Poruka s Bunarića

Proslavili smo Bunaričko Proštenje. Svečano, radosno i pobožno. Za one koji možda nisu mogli sudjelovali, mislim da je važno da podijelim ovdje nekoliko misli iz homilije mons. *Stanislava Hočevara* koji je predvodio ovogodišnje slavlje. Među ostalim je rekao: »Braćo i sestre, Isus Krist, koji živi u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti, Krist koji nas je okupio govori našoj duši, našoj osobi 'Kada bi ti znao dar Božji i onoga koji ti veli daj mi piti vode, ti bi od njega zaiskao i dao bi ti vode žive!' Znamo li mi taj dar Božji i onog koji nama danas ovdje na Bunariću govori? Koliko je ovo pitanje važno, govori nam i njegova sveta Majka, Blažena Djevica Marija sa suzama na očima. Je li Bogorodica zaista plakala? Marijin pogled pod križem je tako dubok, da nas uvijek poziva uranjati u dubine. Njene oči nam govore o drami. O drami u kojoj je pitanje dozvoljavamo li da Krist bude s nama ili želimo biti bez Isusa Krista. Njegova prisutnost unosi u oči suze radosnice, a odsutnost njegove osobe donosi na naše oči suze žalosti i patnje. Bogorodica zna najbolje što znači taj dar Božji – utjelovljenje Isusa Krista. Ona svojim očima trajno promatra to veliko otajstvo, taj veliki dar. Volio bih da i mi danas stanemo pod križ s Marijom, da postanemo pravi učenici. Postajanje Isusovim učenikom je dugotrajan »sveživotni« proces. Zato su Marijine oči tako prodorne. Ili da to slikovito kažem riječima svetog Efrema Sirkog, koga su prozvali »citrom Duha Svetoga« – Ako ptica ne raširi krila, ako ne napravi znak križa, onda ne može letjeti. – I mi moramo raširiti ruke u znaku križa da bismo shvatili tko je Isus Krist i mogli njega do kraja prihvatiti. Bogorodica je upravo to učinila i kod rođenja i kod smrti – raširila ruke u znak križa – i Njega prihvatila.

IMATI VREMENA: Marijine suzne oči vidimo i kod događaja Lazarova uskrsnuća. Sam Isus je bio toliko uzbuđen kod ovog događaja da je drhtio, da je proplakao. Bio je uznemiren. Narod je na to rekao: gledajte kako je volio svog prijatelja. Kako je Isus Krist volio svog prijatelja Lazara, tako voli i nas ovdje okupljene. Evo zbog toga, ako ne živimo dovoljno, Isus plače, Bogorodica plače. Postoji li opasnost smrti? Postoji. To egzaktno dokazuje i činjenica da je naš kontinent Europa u velikoj demografskoj katastrofi. Neprestano opada broj rođenja. Kada mi vjernici o tome govorimo, ne činimo to zbog nekih rasnih razloga, jer bismo htjeli da bi mi ili naša nacija ili naš kontinent bio brojniji, već zato što je to posljedica duhovne i moralne smrti. Zato je ovo pitanje tako važno. Čuli smo i danas u prvom čitanju kako roditelji bdiju nad svojom djecom i kako su upute roditelja djeci svjetlo i putokaz. Da je kada se dijete probudi prva stvar razgovor s djecom. Što to znači? To znači da roditelji imaju vremena za svoju djecu. Da muž-otac ima vremena za svoju ženu, za majku. I da ima žena – majka vremena i za muža-supruga i za svoju obitelj. Da imaju prijatelji vremena jedni za druge. Da osjećamo da je osoba, osoba muža, žene djece u obitelji i društvu nešto tako važno da čitav naš život trebamo podrediti toj vrednoti. Što znači imati vremena? To znači voljeti, to znači ljubiti! Upravo time možemo dati najveći dar svojim bližnjima, članovima obitelji, kada imamo dovoljno vremena za susret, za razgovor. Nedostatak vremena jest izričiti pokazatelj da nemamo više vremena jedni za druge, da su za nas važnije materijalne stvari, da je za nas važniji novac, predmeti, karijera. Za nas je važnije sve drugo, samo ne dostojanstvo ljudske osobe. Bogorodica upravo zbog ljubavi prema Isusu Kristu i prema Bogu, ima vremena. Čitav život prati Isusa, sve do križa, kada njegovo mrtvo tijelo drži u svojim rukama... Imati vremena je znak najvećeg sebedarja Bogu i bližnjima. Tako se među nama čuvaju najveće vrijednosti, a

to je čovjek – živa slika Božja. Time, da imamo vremena jedni za druge i priznajemo dostojanstvo osobe, priznajemo time Boga Stvoritelja. Kada smo zabacili vrijednost čovjeka, zabacili smo Boga Stvoritelja i zato što smo njega zabacili – Stvoritelja vremena – ni mi više nemamo vremena jedni za druge.

ODGOJ ZA VJERU: Drugi konkretan pokazatelj zašto je nastala ova kriza Europe, jest činjenica da roditelji više ne mogu i ne znaju kako odgajati. Kako odgajati našu djecu, naše mlade, ako nemamo mjerila? Krist Gospodin je svojim uskrsnućem postao središte čitavoga kozmosa, čitave povijesti. Zato je jedini pravi usmjeritelj svih djelatnosti, a na poseban način najelementarnije, najosnovnije djelatnosti, a to je odgoj. Ako ne prihvaćamo Isusa Krista kao središte kozmosa i povijesti, onda više ne znamo odgajati. I budući da nemamo više nosioca vremena i središte vremena, onda ni mi više ne možemo otkrivati središnje vrijednosti nego se vladamo po duhu vremena. Taj duh vremena – jer zagovarimo revolucije – revolucionarno se mijenja. Sada se naglašava, kao u vrijeme velike zapadne Reformacije, isključiva vjera koja postaje fiedizam. Kasnije naglašava se opet samo razum, što vodi u preveliku autoritativnost. Potom, zabacujemo pojedinca kao u komunizmu i naglašavamo samo kolektiv, dok je bilo u prijašnjim vremenima i nacionalizama i fašizma gdje je bila naglašena uloga samo pojedinaca. Tako se mi ljudi dajemo zavesti prema jednoj ili drugoj krajnosti. Ne pravimo više križa između razuma i vjere. Između kritičnoga razmišljanja i ustanovljenja što je dobro i loše i ne znamo više vjerovati. Evo zašto je bio Isus Krist bio razapet na križu, evo zašto je Blažena Djevica Marija objeručke uvijek prihvaćala Isusa Krista da bi kazala upravo da je On središte i da trebamo sve napore, osobito odgojne napore usmjeravati prema osobi Isusa Krista. Gdje je naš identitet kršćana i vjernika, tamo će roditelji, odgojitelji, tamo će svako društvo pronaći prave putove za obiteljski i društveni odgoj. Ovo današnje naše razmišljanje nije samo neka puka fideistička molitva, već je odgovornost pred Bogom da li će naše obitelji pa i naše društvo pronaći prave putove za odgoj.

Treća opasnost koju bih istaknuo u svezi demografske krize Europe jest ovo. Ako smo zabacili Stvoritelja, ako smo zabacili Isusa Krista kao središte svih naših napora, onda smo odbacili svu našu budućnost. Odbacili smo vječnost. Ako nema vječnosti, zašto bi onda uopće rađali ljude? Ako čovjek nema nikakvog smisla, ako nije vječna vrednota, ako u sebi nema sličnosti Božje? Upravo zato što nemamo danas dovoljno vjere u život vječni, dakle, u našu apsolutnu budućnost, onda zašto bi roditelji rađali djecu? Tamo gdje postoji živa vjera, tamo će roditelji zbog sebedarja, jer imaju vremena za najveće vrijednosti, jer znaju što je središnje pitanje života, a to je odgoj za vjeru, tamo će rađati nove živote kako bi se, ako smijemo ponovno u slici reći: na nebu upaljivale uvijek nove zvijezde ljudskoga postojanja, a mi ljudi koji smo kršteni, nikada nismo prije svega stanovnici ove zemlje, već domaćini Božji i sudržavljani svetih. Nema veće časti za roditelje nego svijest o tome da rađaju nove ukućane Božje, sudržavljane svetih. Ubijati djecu znači uvijek iznova ubijati Isusa Krista. Naš život onda više nema smisla i u životu više nikada nemamo vremena za ljubav. Bogorodica nas gleda dramatičnim pogledom i danas i pita se suznim očima hoćemo li prepoznati dar koji smo primili u Isusu Kristu? Hoćemo li taj dar prihvatiti i tako imati vremena za razumijevanje i ljubav, vrijeme za odgoj, vrijeme za rađanje novih stanovnika zemlje i neba?«

Pokućstvo nije znao praviti makar tko

Korak do useljenja

*Tišljari bi izrađivali pokućstvo, šokački rečeno »stvari«, od svojega ili od donijetoga materijala * O platežnoj moći domaćina ovisila je i kvaliteta i izgled poručenih stvari * Useljenjem stvari u kuću omogućilo bi se i useljenje čeljadi*

Piše: Ivan Andrašić

Tišljari su oduvijek bili cijenjeni majstori u selu. Posla su imali cijele godine i puno, za njih nije bilo mrtve sezone. Oni najstariji izrađivali su sve predmete od drveta koje bi netko od njih naručio. Pokućstvo, šokački rečeno »stvari«, koje su se rabile u vrijeme starije faze gradnje, bile su jednostavne izrade, pomalo grube, sukladno mogućnostima koje je pružala tada jednostavna tehnologija izrade. U kasnijim fazama, osobito nakon uvođenja strojne obrade drveta, stvari se izrađuju puno preciznije, izgled im postaje i pomalo umjetnički. Pojedini tišljari specijalizirali su se za izradu pribora i alati za kućanske i »ženske« poslove, poput prelja, stativa, pribora za obradu konoplje i potrepština za kujnu, drugi su bili na glasu po umjetničkoj izradi reljefnih šara na dijelovima stvari, treći po kvaliteti i stabilnosti izrađenoga, a posla je bilo za sve. Poput ostalih u starijoj fazi gradnje i oni su često svoj »majstoršag«, zbog nedostatka novaca, naplaćivali u ratarskim, stočarskim ili povrtlarskim proizvodima.

»**STVARI**«: Tišljari su stvari izrađivali po mjeri, koja je najčešće ovisila o platežnoj mogućnosti poručitelja. Za »pridnju sobu« obično su se radila dva kreveta, stol, dvije klupe i ukoliko bi bilo prostora, još i šifonjer. Za kujnu iz ranije faze gradnje, s otvorenim ognjištem, izradilo bi se nekoliko najjednostavnijih polica, koje su tvorile grubo obrađena daska i dva duga klina promjera 10 do 15 mm, duljine osamdesetak cm, koja bi se ukucavala u zidove. Za »sobiću« su izrađivali krevetac, šifonjer, sanduk za djevojačku opremu, stol i dvije stolice. Kako su tadašnje obitelji u pravilu bile s puno djece, domaćin obično nije bio u mogućnosti svakom osigurati krevet, tako da su u pridnjoj sobi na jednom krevetu spavali domaćin i njegova žena, a na drugom krevetu, na banku i u zapečku dje-

ca. Ukoliko su, što je bila najčešća pojava, obitelj tvorili i djed i baka, oni su spavali u sobici, a s njima je spavala, ukoliko bi je u kući bilo i djevojka-udavača. Stvari u pridnjoj sobi rabile su se najviše, tu je obitelj boravila najveći dio vremena.

RUČNA OBRADA: Izrađivane su od materijala, tj. dasaka koje bi domaćin osigurao, a ukoliko to ne bi bio u stanju, daske bi osigurao majstor. Okolica Sonte bila je bogata šumom, pa je većina domaćina »rušila« potrebno drvo, od debla bi dali izrezati deblje daske, koje bi po uputama majstora uskladištili i sušili. Suhe daske odvezle bi se kod majstora u radionicu. Tišljari bi ih obradio ručno, koliko god je bilo moguće ravnije. Od tako obrađenih dasaka kroji bi dijelove, pojedine elemente spajao bi »na

Šifonjer

lastin rep«, a spojeve lijepio tutkalom. Tutkalo je lijepak koji se dobijao mljevenjem i prerađom životinjskih kostiju, a u prodaji je bio u granulama. Tišljari bi ga rastvarali do gustine meda i tom smjesom premazivali dijelove koje je trebalo spojiti. Tako zalijepljeni elementi nisu se više dali rastaviti. Izrađene stvari bojale bi se uljanom bojom, obično svjetlije zelenom, oivičeno krem-bijelom. Svi dijelovi bili su od pune daske, nisu još bile poznate razne iverice, medijapani i slično. Tišljari su izrađivali i ljestve, teže ili lakše, opet ovisno o potrebama i

Zrcalo

platežnim mogućnostima domaćina. U kasnijoj fazi gradnje, šezdesetih, a pogotovo sedamdesetih godina, i rad tišljara se osuvremenio, u veliki dio postupka izrade uvode se strojevi. Kako je u selu bilo sve više uposlenih, koji su, opet, imali mogućnosti kreditnog zaduživanja, a i obitelji su bile sa sve manje djece, većina s dvoje, mijenja se i stil gradnje. Kuće sada imaju više prostorija, nestaje kujni s otvorenim ognjištima, ne zida ju se više peći s bankom i zapečkom. Kuhinje se opremaju kredencima, raskošnijim trpezarijskim stolovima i stolicama, sobe krevetima, komodama, raskošnijim ormarima, stoličima i foteljama. Stvari koje se naručuju luksuznije su izrade i, dakako, skuplje. Lica stvari ukrašavaju se primjenom postupka izvlačenja šara znanjem i duhom majstora, takozvanog flodrovanja. Za flodrovanje se priprema smjesa od piva, šećera i boje u prahu, a na površine se nanose četkicama, krpama, pa se šare izvlače čak i prstima. Na tržištu se pojavljuje sve više industrijski izrađenog namještaja, koji je bio jako dobre kvalitete, a znatno jeftiniji od rukama tišljara rađenog, tako da je i to postao jedan od starih zanata koji sve više nestaju.

Krevet

Homeopatija

Piše: dr. Marija P. Mandić

Zbog velikog interesiranja i na zamolbu nekoliko naših vjernih čitatelja, na kratko ćemo prekinuti priču o bolestima ovisnosti i reći nešto o homeopatiji – jednoj od komplementarnih grana medicine o kojoj se kod nas još uvijek nedovoljno zna.

Homeopatija je grana medicine koja podrazumijeva liječenje po principu »slično se sličnim liječi«, a pri dijagnostici i određivanju terapije ona pacijenta tretira kao cjelinu. Homeopatija podjednako uvažava kako mentalne tako i emocionalne i fizičke simptome, kao i znake bolesti, uz uvažavanje svih ostalih medicinskih značajnih nalaza i procedura. Cilj homeopatskog liječenja je pomoći regulacijskim mehanizmima organizma da obnove svoju energiju i tako vrate normalno funkcioniranje cijelog organizma. U Europskoj Uniji postoji trideset tisuća liječnika koji se službeno bave homeopatskom praksom. Potpuno priznavanje homeopatije i njeno izjednačavanje s konvencionalnom (klasičnom) medicinom postoji u sljedećim zemljama: Rusiji, Engleskoj, Češkoj, Mađarskoj, Belgiji, Portugalu, Rumunjskoj i Litvi. Slovenija i Švedska su jedine zemlje članice Europske Unije gdje homeopatija nije prihvaćena kao legalan način liječenja. U Americi se homeopatskom praksom bavi deset tisuća homeopata i svi homeopatski lijekovi su standardizirani. Na našim prostorima homeopatija je regulirana zakonom iz 2005. godine i do

sada postoje dva registrirana homeopatska lijeka. Osnovni principi homeopatije su:

- zakon sličnosti
- jedan lijek
- minimalna doza
- funkcionalno ispitivanje na zdravim osobama
- zakon izlječenja

POVIJEST HOME-OPATIJE:

Osnove homeopatskog razmišljanja mogu se naći još u vrijeme Hipokrata (V. stoljeće nove ere). Prava povijest homeopatije počinje prije 200 godina radovima i djelom osnivača homeopatije Samuella Hahnemana (1755.-1843.), koji je po osnovnom obrazovanju bio doktor medicine. On je uvidio i dokazao da se bolest može izliječiti onom supstancijom koja kod zdrave osobe izaziva iste simptome bolesti i tako postavlja prvi i osnovni zakon homeopatije »Similia similibus curentur – neka se slično liječi sličnim«.

HOMEOPATSKI ASPEKTI SHVAĆANJA BOLESTI

Homeopatija smatra kako je uvijek bolest cijeli čovjek i da do povlačenja simptoma bolesti dolazi samo onda kada liječimo bolesnika u cjelosti. Ona povezuje duh i tijelo svakog čovjeka kao jednu nerazdvojnu energetsku cjelinu. Homeopati smatraju kako u organizmu postoji slaba točka, odnosno dio tijela koji je najslabiji te će on zbog svoje genetske predodređenosti najprije biti zahvaćen bolešću (um, nervni sustav, endokrini sustav, imunološki sustav).

HOMEOPATSKI LIJEKOVI

Homeopatski lijekovi mogu biti sljedećeg podrijetla: biljnog, mineralnog, životinjskog, podrijetla sekreta i ekskreta bolesnih ili zdravih živih organizama. To su supstancije koje u svom osnovnom, koncentriranom obliku uglavnom nemaju ljekovit učinak, mogu biti čak i toksične – otrovne, međutim,

posebnom farmaceutskom procedurom od njih nastaju ljekoviti pripravci koji predstavljaju osnovu za homeopatsko liječenje. Klasičan pristup u ovom vidu liječenja polazi od osnove da se jedan homeopatski lijek propisuje pacijentu za uzimanje tek nakon detaljnog razgovora s pacijentom i promatranjem njegovih tjelesnih i psiholoških simptoma. Oni se uglavnom uzimaju preko sluznice ili usta i to postupnim otapanjem lijeka na jeziku. Postoje homeopatski lijekovi za liječenje kožnih bolesti, pa su izrađeni u obliku masti i praškova, a postoje i u ampuliranom obliku. Ipak, mehanizam djelovanja homeopatskih lijekova još uvijek nije do kraja jasan.

KOJE BOLESTI LIJEČI HOMEOPATIJA?

Na prvom mjestu to su:

- psihosomatske bolesti kod kojih klasična terapija ima ograničavajući efekt
- bolesti dišnih organa
- bolesti organa za probavu
- reumatske bolesti
- bolesti srca i krvotoknog sustava
- urološke i ginekološke bolesti
- kožne promjene

Bolesti kod kojih homeopatija ima ograničavajući efekt su:

- bolesti zbog poremećaja hormona i nedostatka hranjivih supstancija u organizmu
- maligne bolesti
- psihoze i slični psihički poremećaji

Homeopatski pregled obvezno se sastoji iz razgovora s pacijentom te tjelesnim pregledom i uvidom u medicinsku dokumentaciju koju pacijent posjeduje. Samo na taj način liječnik homeopat, u suradnji s farmaceutom u ljekarni, može preporučiti gotov homeopatski lijek ili izraditi shemu za dobivanje homeopatskog lijeka, koji u potpunosti odgovara slici akutnog – naglo novonastalog stanja tog pacijenta.

Poštovani čitatelji,

U želji unapređivanja medicinske strane u našem tjedniku, možete slati svoja pitanja na koja će odgovarati naši liječnici-suradnici.

Pisma možete slati poštom na adresu redakcije ili mailom na:

hrvatskarijec@tippnet.rs

OČNA KUĆA

**optika i ordinacija
na jednom mjestu**

551-045

Subotica

Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Opres, stani, **stoj!**

Draga djeco, školarci, sve vas lijepo pozdravljam na početku još jedne školske godine, a ovoga puta posebno pozdravljam sve naše prvašice. Odmori su iza nas i sada se treba koncentrirati na nove izazove. Jedna od svakidašnjih obveza, koja važi za sve školarce, je otići do škole. Neki dolaze s

roditeljima, ali neki odlaze i sami u školu, što zna biti jako opasno, te trebaju držati oči širom otvorene.

U ovom izdanju Hrcka želim vas upoznati s osnovnim prometnim znacima. Svim školarcima je to važno, no, na poseban način sa znacima moramo upoznati prvašice, koji nemaju

previše iskustva u prometu. Vjerujem kako ste u vrtiću već govorili o prometu i prometnim znacima, no sada to morate i primjenjivati u praksi, pa stoga nije loše ponoviti značenje osnovnih znakova. Osim prometnih znakova, možete naučiti i po koji zanimljiv stih, te ćete na taj način lakše zapamtiti značenje.

U prometu ima puno znakova, no neki su za djecu od posebne važnosti. Cestu smijete prelaziti samo na određenom mjestu i to na pješćkom prijelazu – »zebri«. Ako na tom mjestu postoji i semafor, cestu smijete prelaziti samo ako je upaljeno zeleno svjetlo, ali i onda dobro pogledajte lijevo i desno.

Zebra

Ima crno-bijela rebra al' to nije zebra to su neke ipak druge važne crno-bijele pruge...

Semafor je postavljen na svim raskrižjima i većim prijelazima.

Semafor za pješake ima dva oka, crveno (kada stojimo) i zeleno (kada krećemo), dok semafor za vozače ima tri svijetla – crveno, žuto i zeleno. Neki semafori imaju i gumb. Kad pritisneš gumb neće se odmah upaliti zeleno svjetlo, stoga stani i pričekaj malo.

Semafor

Čas je crven, čas je žut, čas je vedar, čas je ljut.

Prvo oko kaže stoj, da ne bude poslije joj! Drugo oko kaže pazi! Može nešto da te zgazi.

Treće oko sretan put, ne zamjeri što sam ljut.

Ako idete pješice, postoji staza koja je namijenjena samo za pješake, to je pješćka staza i sigurna je za pješake. U plavom krugu je pješak bijeli, on stazu samo s pješćkom dijeli.

Znak STOP znači obvezno zaustavljanje. To je važan znak i svi ga moraju poštovati, tada obvezno morate stati.

Biciklistička staza

Biciklistička staza namijenjena je samo biciklistima i po njoj ne idu pješaci.

Vožnja gradom nije laka, spasonosna tu je traka. Bicikl je ovdje na pravom mjestu, ima svoju stazu, svoju pravu cestu.

Znaci opasnosti su u obliku trokuta, zato obratite pažnju što nam oni govore.

Vozači, ovaj je trokut opasnosti znak!
Neka ga zna i svaki đak!
Kod vrtića, igrališta, škola
sve vrvi od djece, bicikla, rola....
Ovdje su djeca u grupi česta.
Smanjite brzinu kod takvoga mjesta.

Zabrana prometa za pješake

Pješaci,
primite na znanje,
ovdje vam je
zabranjeno svako kretanje.

Pješački prijelaz

Postoji i jedan plavi znak u kojem je naran (nacrtan) bijeli trokut sa zebrom i pješakom. To je znak koji označava pješački prijelaz i tu slobodno s oprezom možete prijeći cestu.

Još nekoliko važnih napomena:

Djeco, obavezno hodajte nogostupom ili pješačkom stazom, nikako nemojte ići kolnikom (cestom), jer on je namijenjen vozilima. Nemojte prelaziti cestu gdje nije naznačen prijelaz i nemojte istrčavati iza parkiranih auta, jer vas vozači ne vide, a ni vi njih.

Nikad se nemojte igrati na cesti!

Nekoliko napomena i za odrasle:

Roditelji, pokažite djetetu najbliži i najsigurniji put do škole. Krenite na vrijeme i nemojte trčati preko ceste. Svaki dan ponavljajte djetetu o važnosti prometnih znakova i ukažite im na moguće opasnosti.

Svi pješaci i vozači sve ovo morate znati, pazite na đake i prvake, poštuju naše znake!

Priredila: Ž. Vukov

Otvoreni ekran

TV dominacija sporta

Netom svršenu Olimpijadu smjenjuje US Open, a počinje i Liga prvaka

Piše: Dražen Prčić

Televizija je definitivno postala vladarom naših života, preuzimajući gotovo »potpunu kontrolu« nad većinom slobodnog vremena, kojim raspolažemo tijekom dana. Olimpijada u Pekingu i danonoćni prijenosi (zbog razlike u vremenu) utjecali su na brojne poremećaje sna, jer su otvoreni ekrani »svijetli« do duboko u noć ili, čak, sve do ranog jutra. I samo što su OI svečano zatvorene, počele su »nove«. Posljednji Grand slam sezone – US Open zauzeo je ekran i na njima: *Doković, Karlović, Čilić, Ivanović, Janković* i ostali veliki bijelogla sporta. Ah da, posljednjim kvalifikacijskim kolom počinje i Liga prvaka...

»**GLEDATI SE MORA**«: Nekadašnja čuvena izreka »Putovati se mora«, danas je doživjela svoju aktualnu inačicu u suvremenoj verziji – »Gledati se mora«. S obzirom da je suvremeni čovjek, svjesno ili nesvjesno (automatizmom modernog doba), postao potpuno ovisan o informaciji, televizija, kao jedan od najsavršenijih izuma našega doba, omogućuje kvalitetan dostup video i audio informiranosti.

Glasoviti reklamni slogan planetarno popularnog CNN-a – »Što nije bilo na TV, nije se niti dogodilo« – sve više postaje »definicijom« života uz daljinski upravljač. A sportski program, uz informativno-politički (dnevници i vijesti), jamačno uzima kraljevski dio gledateljskog kolača. Protekle OI u Kini gledao je cijeli svijet, čak i onaj njegov nerazvijeni dio gdje nema niti struje. Jer, TV se može gledati i na baterije, automobilski akumulator...

Čovjek, danas, jednostavno ne može bez TV-a, a velika većina čovječanstva (ne samo muškog) niti bez sporta. Zasićenost svakidašnjicom u kojoj je »utakmicama« preživljavanja uvijek ista, baš kao i posljednjih dvadeset godina uvjeravanja kako će »biti bolje«, preusmjerila u

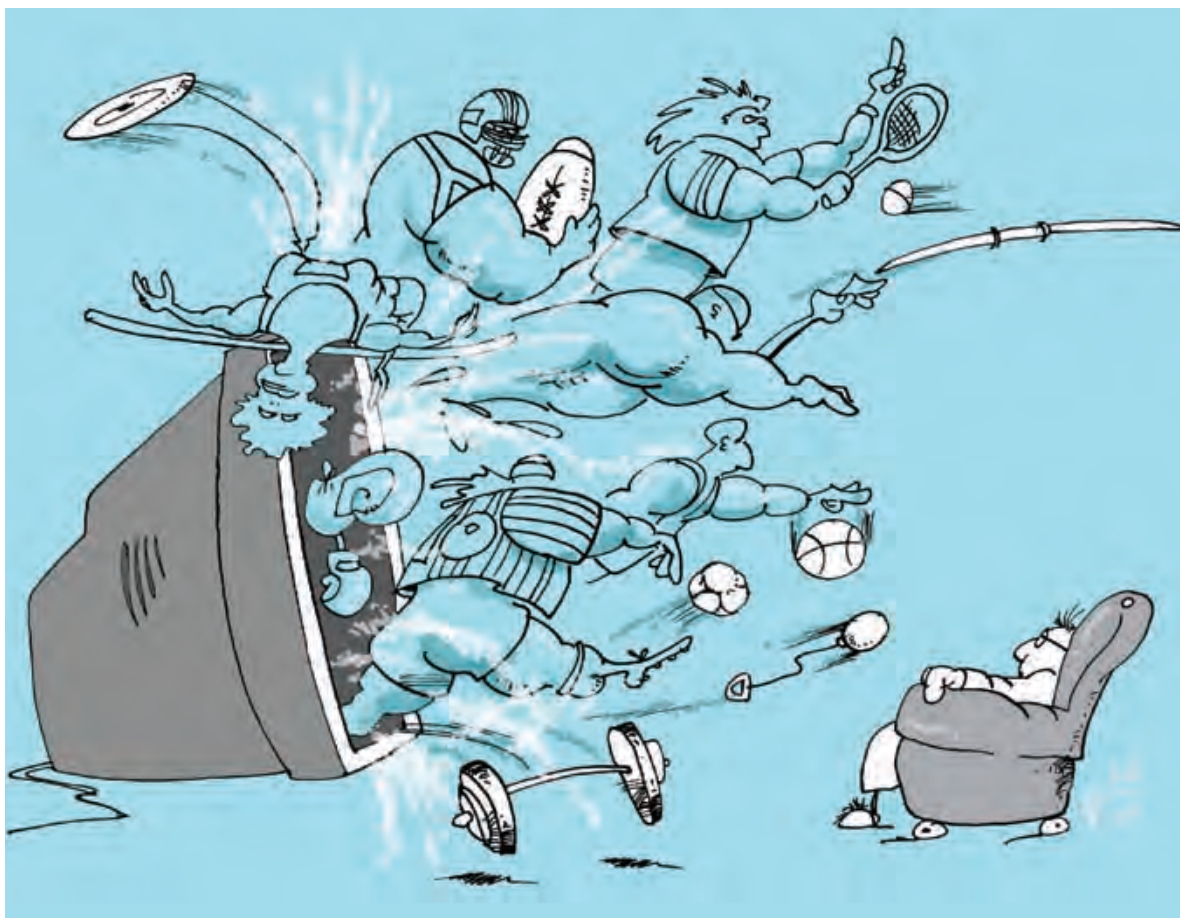
posve drugačiji sektor. Sportom se, za razliku od politike, nikad ne može zasititi. Olimpijade, svjetska i europska prvenstva, lige prvaka, ligaška natjecanja u brojnim atraktivnim sportovima, a sve dostupno putem kablovske ili satelita, donose svakidašnju utjehu milijardama čovječanstva. Uz izravan prijenos ili snimku brzo se zaboravljaju sve životne nedaće (barem za vrijeme tih devedeset ili više minuta), a uz društvo, koju pivicu, sokić ili grickalice, život dobiva posve drugačiju dimenziju. Naravno, uz pomoć »čarobnog štapića« – daljinskog

upravljača. Hoće li zbog svega navedenoga biti umoran i zijeovati veći dio dana – ponajmanje je važno. Jer gledati se mora!

MOGUĆNOST IZBORA: Zahvaljujući suvremenoj tehnologiji prijenosa slike i zvuka, ponajprije brojnim kanalima kablovske i satelitske televizije, postoji mogućnost velikog izbora raznovrsnih televizijskih kanala, koji svakog dana imaju izravne prijenose brojnih sportskih događanja. Također, postoje i specijalizirani televizijski kanali koji isključivo tematski prate sport, ili čak samo određenu sportsku disciplinu (nogomet, košarka, tenis). Ljubitelji sporta (i televizije) trebaju samo osigurati kvalitetan prijamnik i slobodno vrijeme, udobno se smjestiti u naslonjač i započeti »ples s daljinskim upravljačem«. Jer, svaki dan može biti mali praznik ukoliko se određenom sportskom događaju posveti dužna pozornost. Jučer je to bila Olimpijada, danas je US Open, a već »sutra« počinje Liga prvaka, kvalifikacije za SP 2010. godine, Euroliga u košarci, utrke Formule 1...

Specijalizirani TV vodiči

Za pasionirane televizijske gledatelje tiskaju se specijalizirani TV vodiči, časopisi u kojima je precizno predložena satnica svih televizijskih programa, uz dodatna pojašnjenja i komentare u svezi s njima.

Ponovno u školskoj klupi

Generacija 1937./38.

*Nekadašnji prvašići okupili su se ponovno 28. kolovoza u OŠ »Matko Vuković«,
u kojoj su prije 70 godina započeli školovanje*

Piše: Dražen Prčić

Kada se, točno u deset sati prošloga četvrtka, 28. kolovoza, oglasilo školsko zvono u OŠ »Matko Vuković«, generacija nekadašnjih »prvašića« iz davne 1937. godine disciplinirano se uputila u učionicu na prigodni sat razredne nastave. A tamo, veselom glazbom tamburice u rukama učiteljice *Ane Čavrgov* i zvonkim glasovima učeničkog zbora, dočekani su na najljepši i najnježniji način prave domaćinske dobrodošlice, upriličene od strane uposlenika škole na čelu s ravnateljicom *Marijom Crnković*, u čijoj su zgradi započeli svoju osnovnoškolsku naobrazbu. Potekla je i po koja suza radosnica, oslobođene su emocije, a navrnuła sjećanja prošlog vremena.

NEOBIČNA PROSLAVA: Opće priznate i prihvaćene obljetnice obilježavanja završetka osnovne škole i mature, ovoga su puta ustupile mjesto proslavljanju godišnjice obilježavanja polaska u prvi razred osnovne škole generacije 1937./38., koja je te godine bila upisana u Školu kralja Aleksandra, današnju OŠ »Matko Vuković«.

»Bilo nas je 70 upisanih prvaša u jednom razredu«, započinje priču *Jakov Prčić*, jedan od

idejnih kreatora ove neobične i nadasve zanimljive proslave, i nastavlja: »32 dječaka i 38 djevojčica, i svi smo išli skupa. Do početka Drugog svjetskog rata išli smo po redovitom školskom programu, zatim, kada su Mađari ušli za Uskrs 1941. učili smo kombinira-

no na našem i mađarskom jeziku, dok smo cijeli četvrti razred već pohađali na mađarskom jeziku. Inače, cijela ideja obilježavanja ove lijepe obljetnice potekla je od novinarkе *Katarine Korponaić*, te nas nekoliko učenika te generacije. Nakon otprilike dva mjeseca priprema, uz potporu i pomoć škole »Matko Vuković« na čelu s ravnateljicom Crnković, danas smo u prilici i svečano obilježiti jedan lijepi jubilej. Pokraj nas iz generacije 1937./38., došli su i đaci iz ranijih i kasnijih generacija, koji su se odazvali našem zajedničkom pozivu da se okupimo i zajednički prisjetimo davnih školskih dana«, kaže *Jakov Prčić*.

»Jako sam sretna i ponosna što sam danas ovdje, skupa s mojim nekadašnjim prijateljima i prijateljicama iz osnovnoškolskih klupa. Moram priznati kako osjećam uzburkane emocije, jer

ipak je puno godina i vremena prošlo od datuma kojeg danas ovako svečano obilježavamo. Životna sudbina kasnije je i meni namijenila prosvjetarski kruh i cijeli svoj radni vijek provela sam u školama u kojima sam i sama predavala đacima. Lijepo je ponovno biti u ulozi đaka, makar i na tren prisjetiti se bezbrižnog djetinjstva i prvih školskih dana. Također bih željela pohvaliti i današnji izgled škole, koja izgleda posve preporođena u odnosu na onu nekadašnju koju smo mi onda pohađali«, kazala je nam je *Elizabeta Sineš*, jedna od učenica slavljeničke generacije 1937./38.

»S velikim zadovoljstvom smo prihvatili organiziranje obilježavanja ovoga lijepog, školskog jubileja jedne generacije, koja je prije mnogo godina pohađala prvi razred u zgradi naše današnje škole. Na popisu nekadašnjih učenika nalazilo se sedamdeset osoba, a našem pozivu se odazvalo petnaest učenika i za njih smo pripremili prigodan program u obliku jednog kraćeg sata razredne nastave, prije kojeg je upriličen kraći glazbeni program u njihovu čast. Na satu je svatko imao prilike govoriti o svom životu – od svršetka osnovne škole do današnjih dana, a zatim je za sve nazočne osiguran ručak u školskim prostorijama«, kazala nam je *Marija Crnković*, ravnateljica OŠ »Matko Vuković«.

Hrvatsku nogometnu reprezentaciju očekuju dvije utakmice

Bilić: Igrat ćemo s najboljim mogućim sastavom

Hrvoje Vejić ipak je posljednji igrač koji se priključio hrvatskoj reprezentaciji na pripremama u Čatežu i Brežicama. Zbog nekih privatnih poslova molio je i dobio izbornikovu dozvolu da dođe na trening tek u utorak, piše Večernji list. *Danijel Pranjić* stigao je prije njega s dodjele nagrada za najbolje igrače u Nizozemskoj.

Izbornik *Slaven Bilić* nema namjeru nikoga od svojih igrača odmarati, čuvati za susret u srijedu s Engleskom. »Nemamo mi pred sobom dvije utakmice, imamo samo Kazahstan i igrat ćemo s najboljim mogućim sastavom«, kaže Bilić, koji se nada da će *Luka Modrić* biti spreman za 90 minuta obiju utakmica.

»Pogledali smo susret s Poljskom, u kojem je u Poljskoj bila euforija, trebala im je pobjeda da i matematički osiguraju Euro već u listopadu prošle godine. I kao domaćini su se gadno mučili, Kazahstan je vodio 1:0 na poluvremenu. I to ne nezasluzeno ili slučajno, bili su potpuno ravnopravni. U nastavku je *Smolarek* zabio tri gola i donio pobjedu Poljskoj. Ali, Kazahstan je dobro vođena i organizirana momčad«, kaže Bilić.

Zbog sukoba navijača s malteškom policijom

Hajduk kažnjen!

Disciplinska komisija Europskog nogometnog saveza (UEFA) kaznila je splitski Hajduk sa 30.000 švicarskih franaka i zabranom vođenja navijača na sljedeća dva gostovanja u eurokupovima zbog sukoba navi-

jača s malteškom policijom tijekom utakmice 1. pretkola Kupa UEFA između Birkirkare i Hajduka, piše Hina.

Ta odluka, koja je po riječima direktora Hajduka Fredija Fiorentinija stigla u Split uoči uzvratne utakmice 2. pretkola Kupa UEFA između Hajduka i Deportiva, iznesena je u javnost tek danas jer u Hajduku »nisu htjeli dizati tenzije uoči utakmice s Deportivom«.

Ostaje nejasno kako će UEFA sprovesti odluku o zabrani navijanja za Hajduk na njihovim gostovanjima čak i u slučajevima da za gostujuće navijače ne bude predviđenih mjesta na stadionu.

Fifina nova ljestvica

Hrvatska i dalje peta

Svjetska nogometna organizacija (Fifa) objavila je novu rang ljestvicu najboljih reprezentacija svijeta, na kojoj nema velikih promjena na vrhu. Španjolska je i dalje prva, a Hrvatska peta, piše Večernji list.

Hrvatska u odnosu na posljednju ljestvicu, objavljenu 8. kolovoza, ima 16 bodova manje, ali je bez obzira na to zadržala peto mjesto na svijetu. Aktualni europski prvaci Španjolci su i dalje prvi, a Italija je preskočila Njemačku i sada je na drugom mjestu.

Ispred selekcije Slavena Bilića još je Nizozemska s 29 bodova više od Hrvatske, a prate je šesti Brazil, sedma Argentina, osma Češka, deveti Portugal i deseta Turska, koja je napredovala za tri mjesta u odnosu na zadnju ljestvicu.

Reprezentacija Kazahstana, prvi protivnik Hrvatske u kvalifikacijama za Svjetsko prvenstvo sljedeće subote u Maksimiru, zauzima 120. mjesto na Fifinoj rang ljestvici, dok su Englezi, s kojima će Hrvatska igrati u srijedu 10. rujna, također u Zagrebu, na petnaestom mjestu.

Svjetska ljestvica:

1. Španjolska 1565 (0)
2. Italija 1339 (+1)
3. Njemačka 1329 (-1)
4. Nizozemska 1295 (0)
5. Hrvatska 1266 (0)
6. Brazil 1252 (0)
7. Argentina 1230 (0)
8. Češka 1134 (0)
9. Portugal 1120 (0)
10. Turska 1033 (+3)

Gimnastički klub »Partizan-Željezničar« Subotica

Sedamnaest godina prvakinje države

Prva selekcija djevojčica od 8 godina suvereno je najbolja

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Uskromnim, zastarjelim uvjetima rada, bez potrebnih prostornih »dužina« za parter i preskok, treneri i natjecatelji GK »Partizan-Željezničar« iz Subotice svakog dana marljivo i vrijedno treniraju i već godinama bilježe zapažene rezultate. Najmlađe su djevojčice već sedamnaestu godinu uzastopno

Olimpijada

Protekle Ol ponovno su skrenule veliku pozornost na gimnastički sport, i cijeli se svijet mogao diviti vrhunskim vježbama najboljih gimnastičkih šampiona i šampionki, ali i shvatiti neophodnost njegovanja ovoga bazičnog sporta kao osnove za brojne druge.

najbolje u državi, a brojni su naslovi i medalje osvojeni u pojedinačnoj konkurenciji. O aktualnoj natjecateljskoj sezoni razgovarali smo s trenerima kluba – *Zoranom Ivanovićem* i *Robertom Milutinovićem*.

»S prvim dijelom natjecateljske sezone generalno možemo biti vrlo zadovoljni. Mi smo se

u ženskoj sportskoj gimnastici odlučili pojavljivati isključivo na onim natjecanjima za koje procijenimo da bi se naša ekipa Subotice, i same pojedinke, mogli visoko plasirati i potvrditi kvalitetu koju neosporno posjeduju. U današnjoj gimnastici osrednjost ne prolazi, a trudimo se pokazati visoki stupanj kvalitetnog rada. Na prvenstvima Srbije i Vojvodine u prvoj konkurenciji djevojčica do 8 godina osvojili smo prvo mjesto, dok u pojedinačnoj konkurenciji imamo *Marijelu Sabo* kao prvoplasiranu, odnosno *Žofiju Šel* na drugom mjestu. U drugoj konkurenciji nismo imali ekipu, ali je zato *Staša Naumović* zauzela prvo mjesto i dodatno potvrdila kvalitetu koju posjedujemo u našem natjecateljskom kolektivu. Istaknuo bih još jedno ime koje skreće na sebe pozornost – *Nada Bijelić*, djevojčica koja trenutačno nije u prvom planu, ali će svakako u budućnosti pokazati svoj napredak i ostvariti zapažene rezultate. Zanimljivo je spomenuti kako je ovo 17. godina uzastopno kako su naše djevojčice od 8 godina apsolutne prvakinje države, što je potvrda kontinuiranog, kvalitetnog rada i opredjeljenja da samo ono što je dobro, može dostojno reprezentirati naš grad i klub. To opredjeljenje ćemo nastaviti i ubuduće zadržati, jer samo tako se može stizati do kvalitetnih rezultata i nadam se, vremena kada ćemo i mi moći nastupati i boriti

se na velikoj gimnastičkoj sceni. Nažalost, uvjeti u kojima radimo i treniramo nisu se ništa unaprijedili tijekom posljednjih 30 godina i zbog njihove neadekvatnosti često ne možemo ni propisno trenirati, niti organizirati natjecanja, kojemu ćemo biti domaćini. Na jesen nas očekuje nastavak ekipnih natjecanja, dok je finalno natjecanje najboljih pojedinki planirano za prosinac«, kaže *Zoran Ivanović*, trener ženskih selekcija u GK »Partizan-Željezničar« iz Subotice.

»Na državnom prvenstvu u lipnju u Kostolcu, koje je ujedno označilo i kraj prvog dijela sezo-

Bez optimalnih uvjeta za rad

Nemamo parter 12m x 12m, niti potrebnih 25 m zaleta za preskok, što je neophodno za pravilan trening prema opće priznatim kriterijima, ali ipak uspijevamo nekako raditi u takvima uvjetima i postizati dobre rezultate.

ne, imali smo mali peh s juniorom *Dejanom Stipićem*, koji je nastupio ozlijeđen i vježbao je samo na trima spravama, ali je ipak na njima uspio osvojiti prva mjesta, dok je *Robert Mešter*, koji se uskoro seli u Novi Sad, gdje će nastaviti školovanje, ali će i dalje nastupati za naš klub, na istom natjecanju uspio osvojiti pet medalja. Jesenski ciklus počinje u listopadu s natjecanjima pionirskih liga, u kojima se natječu djeca do 11 godina. Glede netom završene Olimpijade, iskoristio bih priliku čestitati hrvatskom reprezentativcu *Filipu Udeu*, osvajaču srebrne medalje u vježbi na konju s hvataljkama, čijeg trenera osobno poznajem. On je zbilja impresivno odvežbao i posve zaslužio mjesto na pobjedničkom postolju. Nažalost, bez odgovarajućih uvjeta za rad u dvorani, nećemo biti u mogućnosti pratiti svjetske trendove u sportskoj gimnastici i pronaći svoje mjesto na velikim natjecanjima. Jer, svjedoci smo kako je gimnastika, za samo četiri godine od prošle Olimpijade u Ateni 2004. godine, fantastično napredovala i ono što danas neki gimnastičari izvode na spravama doista potpada pod »znanstvenu fantastiku«, komentirao je *Robert Milutinović*, trener muških selekcija u GK »Partizan-Željezničar« iz Subotice.

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	ŠPANJOLSKI KOŠARKAŠ	POVIJESNA FRANCUSKA POKRAJINA	POK. GOSPOĐA GORBAČOV	UPORIŠTE	MJESTO U SLAVONIJI	BEZ ADUTA I "PUNTA" U BRISKULI	AUSTRIJA	"VLASNIK"	ORIJENTALNO SVRATIŠTE	ZAVRŠNA RIJEČ KATOLIČKE MOLITVE	PLATNE NEKUĆICE	FILM S ROGOZOM I ITOM RINOM	PRASAC
LITERARNI "OTAC" DOBROG VOJAKA ŠVEJKA													
RASTOM PRODRJETI U ŠTO							SLAVNA GLUMICA, HEDY PIRENEJSKA KOZA						
VOJNICI U DOLAMAMA ATILAMA								ISTOM, CIM ODISEJEV OTOK					
RINOCE-ROSI									KAJDA GLUMAC LEVAJ				
MUSSOLINIJEV ZET, GALEAZZO						SPRINTER BOLDON GRADIĆ KOD PESKARE				LAVLJI URLIK Č, R			
SPORTSKA VEDETA			SOVJETSKI BIROKRAT IZMAK VREMENA										HVATALICA ZA MALE PREDMETE I SL.
"RADIJUS"		AM. RAPPER I GLUMAC NAŠ TV SCENOGRAF					PJEVAČKI ZBOR PROVOĐ NOĆU				"OPUS" PELENA		
... VEGAS				MALI TRN, TRNIĆ SHAKESPEAREOVA RIJEKA						"PARQUE NACIONAL IGUAZU" AM. GLUMAC, LEE			
KANADSKA DRŽAVA (JEZERO!)								OVAMO PLODNA MJESTA U PUSTI NJAMA				NORVEŠKA UPALA ŽLIJEZDE	
TEKSTO-PISAC CVIKIĆ						ČORAV ČOVJEK RUKOMETAS BALIĆ							
NEMETAL									DUGONOGE PTICE SELICE NAPADI (ATAKE)				
ANTUN NALIS			DIO BIBLIJE SLOŽENO SLOVO										
NEUGODAN ZADAH				BITNO SKRATITI (O SMISLU) UZVANIK							NAŠICE KRAVLJE MLADUNČE		
IME GLUMCA PACINA			NASLIJEDNI FAKTORI OSNIVAČ PERZIJE					STARI SLAVENI ARON ODMILA					ORGAN VIDA
LOVAC NA RAKOVE										EVO, ENO JEDINICA EL OTPORA			
"REPRIZA"		ISIDOR ODMILA BOR				TVORNIČA NAMJEŠTAJA U ORIOVCU "ŠKOLA"							
ZANAT					TKO ILI ...				TELETINA ILI PILETINA				

RIJEŠENJE KRIŽALJKE:
 jarošlav hašek, urasti, lamarr, atilaš, netom, nosorož, nota, ciano, ato, nk, as, aparatčik, f, tice t, kor, op, las, imak, pni, ontario, amo, n, stevo, čoravac, nekovina, rode, an, novi zavjet, vonj, sažeti, na, al, genl, anil, rakolovac, eto, r, iso, orolik, obrt, što, meso,

Pileća prsa u bešamel sosu

HRVATSKARIJEČ

GASTRONOMSKI KUTAK

Potrebno za 4 osobe:

2 kom pilećih prsa
200 gr trapista
300 gr stišnjene šunke
0,5 l mlijeka
brašno

maslac
skorup
sol
šećer

Pileća prsa odvojiti od kosti, zasjeći file, ali ga ne rasjeći do kraja, nego razvući i napraviti velike šnice. Istući ih i posoliti, te ih staviti na aluminijsku foliju, na njih staviti stišnjenu šunku i trapist narezan na štapiće. Urolati meso i umotati u foliju sa svih strana. Skupa s folijom staviti da se kuha.

Skuhano meso izvaditi i ostaviti da se prohladi (može se napraviti i dan prije, pa meso staviti u frižider).

Ohlađeno meso rezati ukoso na kolutove debljine oko 1-1,5 cm, redati ih u tepsiju, te prekriti bešamel sosom i zapeći u pećnici.

Bešamel sos: U tiganj staviti maslac da se otopi, dodati brašno, propržiti i polako, uz miješanje, sipati mlijeko. Napraviti gustu smjesu, dodati sol, šećer i skorup.

FOTO KUTAK

Formula 1

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila
- Najpovoljnije osiguranje imovine, tvrtke, kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje transporta
- Osiguranje nezgoda, obvezna i sva imovinska osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete
- Postanite i Vi član velike obitelji "Croatia osiguranja" D.D. iz Zagreba

"Milenijum osiguranje" A.D. Beograd - Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon: +381 (24) 555-867 i 552-406
E-mail: mios@tippnet.co.yu
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

**PETAK
5.9.2008.**

06.40 - Najava programa
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Čarolija 9., serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Tajne nuklearnog rata, dokumentarna serija
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Destilando amor, telenovela
13.20 - Domaća dramska serija - antologija: Diploma za smrt
14.10 - Vijesti
14.25 - Ubojstvo, napisala je - serija
15.10 - Overland 8. - Ponovno otkrivanje Amerike 2.: Paragvaja do Brazila, dokumentarna serija
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.15 - Hrvatska uživo
17.20 - Iza ekrana
17.50 - Danas na Zagrebačkoj burzi
17.55 - Luda kuća 3., serija
18.40 - Veliki brodolomi Jadrana: Sila mora, dokumentarna serija
19.30 - Dnevnik
20.10 - Čarolija 9., serija
21.10 - Dangerous Minds (Opasne misli), film
22.50 - Dnevnik 3
23.05 - Vijesti iz kulture
23.20 - Filmski maraton: Torrente 3: El protector, španjolski film
00.55 - Filmski maraton: Azucar amarga (Bitter Sugar), kubansko-dominikanski film
02.40 - Reprizni program
05.25 - Destilando amor
06.10 - McLeodove kćeri 6.
06.55 - Oprah show

07.05 - Patak Frka
07.30 - Tarzan, crtana serija
07.55 - Žutokljunac
08.20 - Nove pustolovine Jure iz džungle, crtana serija
08.45 - Ranč kod Pikove sedmice, serija
09.10 - Veliki odmor
10.00 - Antologija hrvatskoga glumišta: Leda

11.00 - Obitelj te čeka, film
12.40 - O.C. 3., serija
13.25 - Serija za mlade
14.45 - Na rubu znanosti: Remote viewing
15.50 - Prijatelji 8., humoristična serija
16.10 - Nove avanture stare Christine 1., serija
16.40 - Zvezdane staze: Nova generacija 7., serija
17.30 - McLeodove kćeri 6.
18.20 - Vijesti na Drugom
18.35 - Dominikanci, znanstveno-obrazovna serija
19.10 - Beverly Hills 4., serija
19.55 - Bruxelles: »Zlatna liga«, atletski miting, prijenos
22.05 - Vijesti na Drugom
22.25 - Zapadno krilo 7.
23.15 - Colditz, mini-serija
00.30 - Monk 3., serija
01.15 - TV raspored

05.30 Ružna ljepotica, serija
06.20 Iggy Arbuckle
06.45 Power rangers, serija
07.10 Pepa prašćić
07.25 Roary, crtana serija
07.35 Beba Felix, crtana serija
08.00 Nova lova
10.15 Naši najbolji dani
11.00 Bumerang, serija
12.00 Zauvijek susjedi, serija
12.40 Kralj Queensa, serija
13.10 Cosby show, serija
13.40 Svi vole Raymonda
14.10 Vijesti
14.25 Za sve je kriv potrkko, igrani film
15.50 Moj dečko se ženi, igrani film
17.35 Vijesti
17.50 Bumerang, serija
18.40 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
19.50 10 do 8, informativna emisija
20.00 xXx, igrani film
22.00 Nepobjedivi, igrani film
23.35 Vijesti
23.50 Dolazak, igrani film
01.45 Da si barem ovdje, igrani film
03.20 Kraj programa

07.10 Magnum, serija (R)
08.00 SpužvaBob Skockani
08.45 Sam svoj majstor, serija
09.30 Kunolovac, kviz
10.15 Korak po korak, (R)
10.40 Puna kuća, serija (R)
11.05 Malcolm u sredini, (R)

11.30 Dadija, serija (R)
11.55 Reba, serija (R)
12.25 Vijesti
12.30 Eksploziv, magazin
12.45 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
13.15 Punom parom, kulinarski izazov (R)
13.40 Za istim stolom, dramska serija
14.30 Magnum, akcijska serija
15.20 Cobra 11, kriminalistička serija
16.15 Korak po korak, humoristična serija
16.40 Puna kuća, humoristična serija
17.05 Malcolm u sredini, humoristična serija
17.35 Dadija, humoristična serija
18.00 Reba, serija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 Punom parom, kulinarski izazov
20.00 Big Brother, show
22.15 Trči Ronnie trči, igrani film, komedija
23.35 13 duhova, igrani film, horor
01.10 Vijesti
01.25 Kunolovac, kviz
03.25 Kućanice, dramska serija (R)

**SUBOTA
6.9.2008.**

08.00 - Vijesti
08.10 - Kinoteka - ciklus Johna Forda: Sergeant Rutledge, američki film
10.00 - Vijesti
10.20 - Kućni ljubimci
11.00 - Metropolis 2., dokumentarna serija
12.00 - Dnevnik
12.30 - Opijeni ljubavlju
13.20 - Svirci moji, zabavno-glazbena emisija
13.50 - Prizma, mult. magazin
14.35 - Duhovni izazovi
14.55 - Znanstvene vijesti
15.00 - Reporter: Život ide svojim tokom
16.00 - Euromagazin: Orkney u Škotskoj - održivi razvoj
16.35 - Vijesti
16.50 - Caravaggio, serija
18.35 - TV Bingo show
19.15 - Loto 7/39
19.30 - Dnevnik
20.10 - Tudinac, dokumentarna serija

21.15 - Festival Zlatne žice Slavonije Požega 2008.
22.50 - Dnevnik 3
23.05 - Vijesti iz kulture
23.15 - Filmski klub: Billy Jack, američki film
01.05 - Filmski maraton: Posljednja vožnja, američki film
02.30 - Filmski maraton: Rođen u istočnom L.A.-u, američki film
05.05 - Opijeni ljubavlju
05.50 - Reporter: Život ide svojim tokom
06.50 - Euromagazin: Orkney u Škotskoj - održivi razvoj

07.00 - TV vodič
08.10 - Christinin vrt 2., dokumentarna serija
08.40 - Žutokljunac
09.10 - Disneyjevi crtići: Miki i prijatelji
09.30 - Disneyjevi crtići: Kuzco - careva nova škola
10.00 - Dr. Who 2., serija
10.45 - Sportske igre mladih (7/12)
11.05 - Briljanteen
11.55 - Mijenjam svijet
12.25 - Garaža
13.00 - Bezdan Tihog oceana, dokumentarna serija
13.55 - Spa-Francorchamps: Formula 1, VN Belgije - prijenos kv. utrke
15.15 - KS automagazin
15.45 - Filmski klasici: Agonija i ekstaza, američki film
18.00 - Športski program
18.40 - Uvijek je sunčano u Philadelphiji 2., serija
19.10 - Beverly Hills 4., serija
20.00 - Nogomet: Kvalifikacije za SP 2010: Hrvatska - Kazahstan - emisija
20.05 - Nogomet: Kvalifikacije za SP 2010: Hrvatska - Kazahstan, prijenos
22.25 - Nogomet: Kvalifikacije za SP 2010: Hrvatska - Kazahstan, emisija
23.05 - Sportske vijesti
23.15 - Koncert zabavne glazbe
00.40 - Zvezdane staze: Nova generacija 7., serija
01.25 - Zvezdane staze: Nova generacija 7., serija
02.10 - Zvezdane staze: Nova generacija 7., serija
02.55 - Zvezdane staze: Nova generacija 7., serija
03.40 - Zvezdane staze: Nova generacija 7., serija

05:35 Tomica i prijatelji
06:00 Winx, crtana serija
06:25 Yu-Gi-Oh GX
06:50 Iron Kid, crtana serija
07:10 Bratz, crtana serija
07:35 Dora istražuje
08:00 Nova lova
10:00 Večernja škola - EU
11:00 Preokret, igrani film
12:50 Lud, zbunjen, normalan
13:55 48 sati, igrani film
15:05 Ja, špijun, igrani film
17:10 Vijesti
17:15 Kod Ane, kulinarski show
18:00 Nad lipom 35, show
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 XXX, igrani film
22:00 Nepobjedivi, igrani film
23:35 48 sati, igrani film
01:15 Gore ne može, film
02:50 Rođeni ubojice, film
04:40 Kraj programa

07.05 Žuta minuta, (R)
07.30 Salto, emisija (R)
08.25 Pet razloga, serija
08.50 Ulica Sezame
09.50 Di-gata, crtana serija
10.10 Jednom lopov, serija
11.05 Otočna ekipa, drama
11.50 Ninja kornjače 2, film
13.25 Vijesti uz ručak
13.30 Batman i Robin, igrani film, akcijski
15.35 Big Brother, show (R)
17.30 Zvijezde Ekstra: Whitney i Bobby (1. dio), zabavna emisija
18.30 Vijesti
19.05 Eksploziv, magazin
19.30 Look, zabavna emisija
20.00 Divlje sestre, igrani film, humorna drama
21.40 Big Brother, show
22.40 Vlak pun love, igrani film, akcijska komedija
00.30 Zlo nikad ne umire, igrani film, triler/horor
02.00 Kunolovac, kviz
04.00 Trči, Ronnie, trči, film, komedija (R)

**NEDJELJA
7.9.2008.**

08.00 - Vijesti
08.10 - Koncert klasične glazbe
10.00 - Vijesti
10.20 - Ružmarin i Majčina Dušica 2., serija
11.05 - Ružmarin i Majčina Dušica 2., serija

12.00 - Dnevnik
 12.30 - Plodovi zemlje
 13.25 - Rijeka: More
 14.00 - Architecture and
 Desing of Man and
 Woman, strani
 dokumentarni film
 14.45 - Popuna
 15.10 - Mir i dobro
 15.45 - Lijepom našom:
 Zagreb (2/2)
 16.35 - Vijesti
 16.50 - Otkad si otišla 2., serija
 17.30 - Zelena karta,
 američko-francusko-
 australski film
 19.15 - Loto 6/45
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Domaća serija
 21.10 - Čaruga,
 hrvatski igrani film
 23.00 - Dnevnik 3
 23.15 - Vijesti iz kulture
 23.25 - Ciklus europskog
 filma: Na tvoju sliku
 i priliku, francuski film
 01.05 - Zakon i red: Odjel za
 žrtve 7., serija
 01.50 - Zakon i red: Odjel za
 žrtve 7., serija
 02.35 - Ružmarin i Majčina
 Dušica 2., serija
 03.20 - Ružmarin i Majčina
 Dušica 2., serija
 04.05 - Skica za portret
 04.15 - Slikovnica
 04.40 - Lijepom našom:
 Zagreb (2/2)
 05.25 - Plodovi zemlje
 06.15 - Rijeka: More

08.10 - Mala sirena
 08.40 - Dinosapiens, serija
 09.10 - Na prvi pogled, serija
 09.45 - Dječje filmsko jutro:
 Mlakarova ljubav, serija
 10.20 - Biblija
 10.30 - Ludbreg: Velika
 Nedjelja, prijenos mis
 12.35 - Nestali gradovi starog
 vijeka, dok. serija
 13.25 - Studio F1
 13.50 - Spa-Francorchamps:
 Formula 1, VN Belgije
 - prijenos
 15.50 - Studio F1
 16.20 - Filmski klasici -
 fantastika: Dan kad je
 Zemlja stala, film
 17.55 - Vaterpolo: Hrvatska
 - Svijet, prijenos
 19.35 - Crtani film
 20.05 - Zero - istina o 11.
 rujnu, dok. film
 21.50 - Zvijezde Čarolije
 22.00 - Izbor Miss Universe
 Dalmacije za Miss
 Universe Hrvatske
 23.05 - Sportske vijesti

23.15 - Statisti 2., serija
 23.45 - Urednica tabloida
 00.35 - Deadwood 1., serija

06:45 Tomica i prijatelji
 07:05 Yu-Gi-Oh GX
 07:30 Iron Kid, crtana serija
 07:55 Bratz, crtana serija
 08:20 Dora istražuje
 08:45 Automotiv,
 auto moto magazin
 09:15 Novac,
 business magazin
 09:45 U sedmom nebu, serija
 10:40 Frikovi, serija
 11:35 Kućanice iz visokog
 društva, serija
 12:30 Lud, zbunjen, normalan
 13:35 Obiteljske tajne, film
 15:10 Šesti čovjek, igrani film
 17:00 Vijesti
 17:10 XXX, igrani film
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Nad lipom 35, show
 21:05 Slučajni milijunaš, film
 22:40 Red carpet,
 showbiz magazin
 23:50 Svi mrze Chrisa, serija
 00:45 Igra ljubavi, igrani film
 02:25 Kraj programa

07.15 Otočna ekipa,
 reality drama (R)
 08.00 Blizanke, serija
 08.25 Ulica Sezam
 09.20 Di-gata,
 crtana serija (R)
 09.45 Kako se Stella vratila u
 formu, igrani film,
 romantična komedija
 11.45 Red Bull Air race -
 Budimpešta, dokumentarno
 -sportska emisija
 12.20 Začin ljubavi, film,
 romantična komedija
 13.50 Vijesti
 14.00 Divlje sestre, film,
 humorna drama (R)
 15.35 Odred za čistoću,
 zabavna emisija
 16.05 Discovery: Let koji je
 uzvratio udarac,
 dokumentarni film
 17.45 Ekkluziv, magazin
 18.30 Vijesti
 19.05 Kraljevi leda,
 dokumentarna serija
 20.00 Big Brother, show
 21.05 Lov na zeleni dijamant,
 igrani film,
 pustolovni/komedija
 22.50 Glava iznad vode, igrani
 film, triler komedija
 00.25 Kunolovac, kviz
 02.25 Vlak pun love, film,
 akcijska komedija (R)

04.05 Zlo nikad ne umire,
 film, triler/horor (R)

**PONEDJELJAK
 8.9.2008.**

06.40 - Najava programa
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Dokumentarna emisija
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Tajne nuklearnog rata,
 dokumentarna serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Opijeni ljubavlju
 13.20 - Domaća dramska
 serija - antologija
 14.15 - Vijesti
 14.30 - Ubojstvo, napisala
 je - serija
 15.20 - Normalan život -
 emisija o osobama
 s invaliditetom
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.30 - Danas na Zagrebačkoj
 burzi
 17.35 - Jelovnici izgubljenog
 vremena
 18.00 - Luda kuća 3., serija
 18.40 - Veliki brodolomi
 Jadrana: Svom silom
 put Visa, dok. serija
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Čarolija 9., serija
 21.10 - Potrošački kod
 21.50 - Otvoreno
 22.55 - Dnevnik 3
 23.20 - Život, američki film
 01.10 - Zakon i red: Odjel za
 žrtve 7., serija
 01.55 - Zakon i red: Odjel za
 žrtve 7., serija
 02.40 - Trska, serija
 03.25 - Kineska plaža 3.
 04.10 - Skica za portret
 04.20 - Jelovnici izgubljenog
 vremena
 04.40 - Potrošački kod
 05.10 - Opijeni ljubavlju
 05.55 - McLeodove kćeri 6.

07.05 - Patak Frka
 07.30 - Tarzan, crtana serija
 07.55 - Žutokljunac
 08.20 - Nove pustolovine Jure
 iz džungle
 08.45 - Ranč kod Pikove
 sedmice, serija
 09.10 - Veliki odmor
 10.00 - Antologija hrvatskoga
 glumišta: Albatros
 11.00 - Školski dani Toma
 Browna, mini-serija

12.40 - O.C. 3., serija
 13.20 - Serija za mlade
 14.05 - Popuna
 14.20 - Na rubu znanosti:
 Telepatija
 15.25 - Prijatelji 8., serija
 15.45 - Nove avanture stare
 Christine 1., serija
 16.15 - Zvezdane staze: Nova
 generacija 7., serija
 17.00 - McLeodove kćeri 6.
 17.50 - Županijske panorame
 18.15 - Vijesti na Drugom
 18.35 - Dominikanci, serija
 19.10 - Beverly Hills 4., serija
 19.55 - Crtani film
 20.00 - Bitange i princeze 3.,
 humoristična serija
 20.40 - Trska, serija
 21.30 - Vijesti na Drugom
 21.45 - Humoristična serija
 22.25 - Ciklus europskog
 filma
 00.10 - Kineska plaža 3.

05:30 Ružna ljepotica, serija
 06:20 Iggy Arbuckle
 06:45 Power rangers, serija
 07:10 Pepa prašćić
 07:25 Roary, crtana serija
 07:35 Beba Felix
 08:00 Nova lova
 10:00 Naši najbolji dani
 10:55 Bumerang, serija
 11:45 Zauvijek susjedi, serija
 12:25 Kralj Queensa, serija
 12:55 Cosby show, serija
 13:25 Svi vole Raymonda
 13:45 Vijesti
 14:00 Uvijek, igrani film
 16:00 Slučajni milijunaš, film
 17:35 Vijesti
 17:50 Bumerang, serija
 18:40 Zauvijek susjedi, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 19:50 10 do 8,
 informativna emisija
 20:00 Ne zaboravi stihove,
 glazbeni kviz
 21:00 Vatrene oluja: Pakao,
 igrani film
 22:40 Mr. Bean, serija
 23:15 Vijesti
 23:30 Vratit će se rode, serija
 00:25 Will i Grace, serija
 01:15 Andeli i demoni, film
 02:50 Forenzičari u potrazi
 za istinom, serija
 03:40 Vratit će se rode, serija
 04:30 Kraj programa

06.45 Magnum, serija (R)
 07.35 SpužvaBob Skockani
 08.20 Sam svoj majstor, serija
 09.05 Kunolovac, kviz
 09.45 Korak po korak, (R)

10.15 Puna kuća, serija (R)
 10.40 Malcolm u sredini,
 humoristična serija (R)
 11.05 Dadilja, serija (R)
 11.30 Reba, serija (R)
 12.00 Vijesti
 12.05 Ekkluziv, magazin (R)
 12.45 Večera za 5,
 lifestyle emisija (R)
 13.15 K.T.2 - Pravda na
 zadatku, serija (R)
 13.40 Za istim stolom, serija
 14.30 Magnum, serija
 15.20 Cobra 11, serija
 16.15 Korak po korak, serija
 16.40 Puna kuća, serija
 17.05 Malcolm u sredini, serija
 17.35 Dadilja, serija
 18.00 Reba, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5,
 lifestyle emisija
 19.35 Punom parom,
 kulinarski izazov
 20.00 Big Brother, show
 21.05 CSI, serija
 21.55 Shaft, film, akcijski
 23.35 CSI: New York, serija
 00.30 Vijesti
 00.45 Kunolovac, kviz
 02.45 CSI, serija (R)
 03.30 CSI: New York, (R)
 04.15 Big Brother, show

**UTORAK
 9.9.2008.**

06.40 - Najava programa
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.00 - Čarolija 9., serija
 10.00 - Jesenski zagrebački
 velesajam
 11.05 - Tajne nuklearnog rata,
 dokumentarna serija
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Opijeni ljubavlju
 13.20 - Domaća dramska
 serija - antologija
 14.15 - Vijesti
 14.30 - Ubojstvo, napisala
 je - serija
 15.20 - Slike krajolika:
 Biarritz i Baskijska
 obala, dok. serija
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.50 - Jelovnici izgubljenog
 vremena
 18.15 - Luda kuća 3., serija
 18.55 - Moja Indija: Pushar,
 dokumentarna serija
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Čarolija 9., serija
 21.10 - Poslovni klub

21.50 - Otvoreno
22.55 - Dnevnik 3
23.20 - Musa ratnik, korejsko-kineski film
01.30 - Zakon i red: Odjel za žrtve 7., serija
02.15 - Zakon i red: Odjel za žrtve 7., serija
03.00 - Kineska plaža 3.
03.45 - Skica za portret
03.50 - Direkt
04.20 - Jelovnici izgubljenog vremena
04.40 - Poslovni klub
05.10 - Opijeni ljubavlju
05.55 - McLeodove kćeri 6.

07.05 - Patak Frka
07.30 - Tarzan, crtana serija
07.55 - Žutokljunac
08.20 - Nove pustolovine Jure iz džungle, crtana serija
08.45 - Ranč kod Pikove sedmice, serija
09.10 - Veliki odmor
10.00 - Antologija hrvatskoga glumišta: Kiklop
11.00 - Govor tikovima, film
12.30 - O.C. 3., serija
13.15 - Serija za mlade
14.00 - Direkt
14.35 - Na rubu znanosti: Vedska znanost
15.25 - Prijatelji 8., serija
15.45 - Nove avanture stare Christine 1., serija
16.15 - Zvezdane staze: Nova generacija 7., serija
17.00 - McLeodove kćeri 6.
17.50 - Županijske panorame
18.15 - Vjesti na Drugom
18.35 - Protestanti: Martin Luther - mitovi i činjenice, dok. serija
19.10 - Beverly Hills 4., serija
19.55 - Crtani film
20.00 - Bitange i princeze 3., humoristična serija
20.40 - Strani igrani film
22.30 - Vjesti na Drugom
22.45 - CSI: Las Vegas 8.
23.35 - Kineska plaža 3.

05:30 Ružna ljepotica, serija
06:20 Iggy Arbuckle
06:45 Power rangers, serija
07:10 Pepa praščić
07:25 Roary, crtana serija
07:35 Beba Felix
08:00 Nova lova
10:00 Naši najbolji dani
10:55 Bumerang, serija
11:45 Zauvijek susjedi, serija
12:30 Kralj Queensa, serija
13:25 Cosby show, serija
13:55 Svi vole Raymonda

14:25 Vjesti
14:40 Iznevjereno
16:15 Male bande, igrani film
17:35 Vjesti
17:50 Bumerang, serija
18:40 Zauvijek susjedi, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
19:50 10 do 8, informativna emisija
20:00 Trenutak istine, game show
21:00 Ljubimac, igrani film
22:40 Pod nož, serija
23:40 Vjesti
23:55 Vratit će se rode, serija
00:50 Will i Grace, serija
01:40 Iznevjereno
03:15 Forenzičari u potrazi za istinom, serija
04:05 Vratit će se rode, serija
05:00 Kraj programa

07.10 Magnum, serija (R)
08.00 SpužvaBob Skockani
08.45 Sam svoj majstor, serija
09.30 Kunolovac, kviz
10.15 Korak po korak, (R)
10.40 Puna kuća, serija (R)
11.05 Malcolm u sredini, humoristična serija (R)
11.30 Dadija, serija (R)
11.55 Reba, serija (R)
12.25 Vjesti
12.30 Eksploziv, magazin
12.45 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
13.15 Punom parom, kulinarski izazov (R)
13.40 Za istim stolom, serija
14.30 Magnum, serija
15.20 Cobra 11, serija
16.15 Korak po korak, serija
16.40 Puna kuća, serija
17.05 Malcolm u sredini, humoristična serija
17.35 Dadija, serija
18.00 Reba, serija
18.30 Vjesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 Punom parom, kulinarski izazov
20.00 Big Brother, show
21.05 Taxi, film, akcijska komedija
22.40 CSI: New York, serija
23.35 Vjesti
23.50 Kunolovac, kviz
01.50 Shaft, igrani film, (R)
03.30 CSI: New York, (R)
04.15 Big Brother, show

**SRIJEDA
10.9.2008.**

06.40 - Najava programa
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vjesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Čarolija 9., serija
10.00 - Vjesti
10.15 - Tajne nuklearnog rata, dokumentarna serija
11.05 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Opijeni ljubavlju
13.20 - Domaća dramska serija - antologija
14.15 - Vjesti
14.30 - Ubojstvo, napisala je - serija
15.20 - Slike krajolika: Klodski kraj, dokumentarna serija
16.10 - Hrvatska uživo - Vjesti
16.15 - Hrvatska uživo
17.40 - Danas na Zagrebačkoj burzi
17.45 - Jelovnici izgubljenog vremena
18.10 - Luda kuća 3., serija
18.50 - Moja Indija: Jaipur, dokumentarna serija
19.15 - Loto 7/39
19.30 - Dnevnik
20.10 - Čarolija 9., serija
21.05 - Boje turizma
22.10 - Emisija o pravosuđu
22.50 - Otvoreno
23.55 - Dnevnik 3
00.20 - 16 blokova, film
02.05 - Zakon i red: Odjel za žrtve 7., serija
02.50 - Prekid programa zbog redovnog održavanja odašiljača
05.10 - Opijeni ljubavlju
05.55 - McLeodove kćeri 6.

07.00 - Najava programa
07.05 - Patak Frka
07.30 - Tarzan, crtana serija
07.55 - Žutokljunac
08.20 - Nove pustolovine Jure iz džungle, crtana serija
08.45 - Ranč kod Pikove sedmice, serija
09.10 - Veliki odmor
10.00 - Antologija hrvatskoga glumišta: Kiklop
11.00 - Ljeto tajni, kanadsko-argentinjski film
12.40 - O.C. 3., serija
13.25 - Serija za mlade
14.20 - Na rubu znanosti: Duhovi
15.25 - Prijatelji 8., serija
15.45 - Nove avanture stare Christine 1., serija
16.15 - Zvezdane staze: Nova generacija 7., serija
17.00 - McLeodove kćeri 6.
17.50 - Županijske panorame
18.15 - Vjesti na Drugom

18.35 - Protestanti: Podjele i sukobi, dok. serija
19.10 - Beverly Hills 4., serija
20.00 - Nogomet: Kvalifikacije za SP 2010: Hrvatska - Engleska, emisija
20.05 - Nogomet: Kvalifikacije za SP 2010: Hrvatska - Engleska, prijenos
22.25 - Nogomet: Kvalifikacije za SP 2010: Hrvatska - Engleska, emisija
23.00 - Vjesti na Drugom
23.15 - E-Ring 1., serija
00.05 - Kineska plaža 3.

05:30 Ružna ljepotica, serija
06:20 Iggy Arbuckle
06:45 Power rangers, serija
07:10 Pepa praščić
07:25 Roary, crtana serija
07:35 Beba Felix
08:00 Nova lova
10:00 Naši najbolji dani
11:00 Bumerang, serija
11:55 Zauvijek susjedi, serija
12:35 Kralj Queensa, serija
13:00 Cosby show, serija
13:30 Svi vole Raymonda
14:00 Vjesti
14:15 R. Pilcher: Obiteljsko nasljeđe 1, igrani film
15:55 R. Pilcher: Obiteljsko nasljeđe 2, igrani film
17:35 Vjesti
17:50 Bumerang, serija
18:40 Zauvijek susjedi, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
19:50 10 do 8, informativna emisija
20:00 Pazi zid!, game show
21:00 Bračne vode, serija
21:45 Lud, zbunjen, normalan
22:20 Vratit će se rode, serija
23:20 Vjesti
23:35 Život na sjeveru, serija
00:30 Will i Grace, serija
01:20 Ljubimac, igrani film
02:55 Forenzičari u potrazi za istinom, serija
03:45 Život na sjeveru, serija
04:30 Kraj programa

07.10 Magnum, serija (R)
08.00 SpužvaBob Skockani
08.45 Sam svoj majstor, serija
09.30 Kunolovac, kviz
10.15 Korak po korak, (R)
10.40 Puna kuća, serija (R)
11.05 Malcolm u sredini, humoristična serija (R)
11.30 Dadija, serija (R)
11.55 Reba, serija (R)

12.25 Vjesti
12.30 Eksploziv, magazin
12.45 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
13.15 Punom parom, kulinarski izazov (R)
13.40 Za istim stolom, serija
14.30 Magnum, serija
15.20 Cobra 11, serija
16.15 Korak po korak, serija
16.40 Puna kuća, serija
17.05 Malcolm u sredini, serija
17.35 Dadija, serija
18.00 Reba, serija
18.30 Vjesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 Punom parom, kulinarski izazov
20.00 Big Brother, show
21.05 Kost, serija
21.55 Putnik, serija
22.45 Vatrene dečki, serija
23.45 Vjesti
00.00 Dokaz krivnje, serija
00.45 Red Bull Air race - Budimpešta, dok.-sportska emisija (R)
01.15 Kunolovac, kviz
03.15 Taxi, igrani film, akcijska komedija (R)
04.50 Big Brother, show

**ČETVRTAK
11.9.2008.**

06.40 - Najava programa
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vjesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vjesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Čarolija 9., serija
10.00 - Vjesti
10.15 - Tajne nuklearnog rata, dokumentarna serija
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Opijeni ljubavlju
13.20 - Domaća dramska serija - antologija
14.15 - Vjesti
14.30 - Ubojstvo, napisala je - serija
15.20 - Slike krajolika: Na Dordogni, dok.serija
16.10 - Hrvatska uživo - Vjesti
16.15 - Hrvatska uživo
17.45 - Danas na Zagrebačkoj burzi
17.50 - Jelovnici izgubljenog vremena
18.15 - Luda kuća 3., serija
18.55 - Moja Indija: Varanasi, dokumentarna serija
19.30 - Dnevnik
20.10 - Čarolija 9., serija
21.10 - Magazin

22.10 - Kratki susreti
 22.50 - Otvoreno
 23.55 - Dnevnik 3
 00.10 - Vijesti iz kulture
 00.25 - Alamo (2004), film
 02.45 - Zakon i red: Odjel za
 žrtve 7., serija
 03.30 - Zakon i red: Odjel za
 žrtve 7., serija
 04.15 - Kineska plaža 3.
 05.00 - Skica za portret
 05.10 - Opijeni ljubavlj
 05.55 - McLeodove kćeri 6.

07.05 - Crtana serija
 07.30 - Tarzan, crtana serija
 07.55 - Žutokljunac
 08.45 - Ranč kod Pikove
 sedmice, serija
 09.10 - Veliki odmor
 10.00 - Antologija hrvatskoga
 glumišta: Kiklop
 11.00 - U plamenu Twinsa,
 američki film
 12.25 - O.C. 3., serija
 13.10 - Serija za mlade
 13.55 - Direkt
 14.30 - Na rubu znanosti:
 Egzopolitika
 15.25 - Prijatelji 8., serija
 15.45 - Nove avanture stare
 Christine 1., serija
 16.15 - Zvezdane staze: Nova
 generacija 7., serija
 17.00 - McLeodove kćeri 6.
 17.50 - Županijske panorame
 18.15 - Vijesti na Drugom
 18.35 - Protestanti:
 Reformacija u Hrvatskoj,
 dokumentarna serija
 19.10 - Beverly Hills 4., serija
 19.55 - Crtani film
 20.00 - Bitange i princeze 3.,
 humoristična serija
 20.40 - Dokumentarni film
 (domaći)
 21.15 - Vijesti na Drugom
 21.30 - Strani igrani film
 23.20 - Kineska plaža 3.

05:30 Ružna ljepotica, serija
 06:20 Iggy Arbuckle
 06:45 Power rangers, serija
 07:10 Pepa prašćić
 07:25 Roary, crtana serija
 07:35 Beba Felix, crtana serija
 08:00 Nova lova
 10:00 Naši najbolji dani, serija
 11:00 Bumerang, serija
 11:55 Zauvijek susjedi, serija
 12:35 Kralj Queensa, serija
 13:05 Cosby show, serija
 13:35 Svi vole Raymonda
 14:05 Vijesti
 14:20 Prekršena obećanja,
 igrani film

16:00 Svjedok optužbe, film
 17:35 Vijesti
 17:50 Bumerang, serija
 18:40 Zauvijek susjedi, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 19:50 10 do 8,
 informativna emisija
 20:00 Hitna 94, serija
 21:00 Istraga, magazin
 22:35 Provjereno,
 informativni magazin
 23:35 Vijesti
 23:50 Život na sjeveru, serija
 00:40 Will i Grace, serija
 01:30 Svjedok optužbe, film
 03:00 Forenzičari u potrazi za
 istinom, serija
 03:50 Život na sjeveru, serija
 04:40 Kraj programa

07.10 Magnum, serija (R)
 08.00 SpužvaBob Skockani
 08.45 Sam svoj majstor,
 humoristična serija
 09.30 Kunolovac, kviz
 10.15 Korak po korak,
 humoristična serija (R)
 10.40 Puna kuća, serija (R)
 11.05 Malcolm u sredini,
 humoristična serija (R)
 11.30 Dadilja, serija (R)
 11.55 Reba, serija (R)
 12.25 Vijesti
 12.30 Eksploziv, magazin
 12.45 Večera za 5,
 lifestyle emisija (R)
 13.15 Punom parom,
 kulinarski izazov (R)
 13.40 Za istim stolom,
 dramska serija
 14.30 Magnum, akcijska serija
 15.20 Cobra 11, serija
 16.15 Korak po korak, serija
 16.40 Puna kuća, serija
 17.05 Malcolm u sredini,
 humoristična serija
 17.35 Dadilja, serija
 18.00 Reba, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5,
 lifestyle emisija
 19.35 Punom parom,
 kulinarski izazov
 20.00 Big Brother, show
 21.05 Uvod u anatomiju,
 dramska serija
 21.55 Kućanice,
 dramska serija
 23.45 Vijesti
 00.00 Dokaz krivnje,
 kriminalistička serija
 00.45 Kunolovac, kviz
 02.45 Kosti, (R)
 03.30 Putnik, znanstveno-
 fantastična
 dramska serija (R)
 04.15 Vatrene dečki, serija (R)
 05.00 Big Brother, show

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKA KRONIKA

Program o hrvatskoj nacionalnoj manjini u Mađarskoj na hrvatskom jeziku uz mađarski prijevod emitira se srijedom s početkom u 12 i 30 sati na programu MTV 1.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

LJETNA PROGRAMSKA SHEMA UREDNIŠTVA NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE OD 30. LIPNJA DO 31. KOLOVOZA 2008.

SHEMA ZA RADNE DANE:

- 18,00 – 19,00
- Najava programa
 - Večernji dnevnik
 - Agencijske vijesti iz zemlje
 - Agencijske vijesti iz RH
 - 'Dogodilo se na današnji dan' - kronologija
 - Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'
- 19,00 – 19,30
- Poetski predah
 - 'Popularne melodije' – zabavna glazba (ponedjeljkom)
 - 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' – narodna glazba (utorkom)
 - 'Veliki majstori glazbe' – ozbiljna glazba (srijedom)
 - 'Rock vremeplov' (četvrtkom)
 - 'Minute za jazz' (petkom)
- 19,30 – 20,00
- 'Europa magazin' – magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom)
 - 'Kulturna povijest' (utorkom)
 - 'Putokazi' (srijedom)
 - 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom)
 - 'Tjedni vodič' (petkom)
- 20,00 – 21,00
- 'Na proputovanju s nama' – (ponedjeljkom)
 - 'DW puls' (utorkom)
 - Dramski program – repriza (srijedom)
 - 'Kultur-Café' – kulturni magazin Radija Deutsche Welle (četvrtkom)
 - 'Vodič za moderna vremena' – emisija Hrvatskog radija (petkom)
 - Narodna glazba, izvanredne emisije (specijali, reportaže)
 - Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

- 18,00 Najava programa, vijesti dana, 'Dogodilo se na današnji dan' - kronologija, glazba
- 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
- 20,00 Dramski program Uredništva na hrvatskom jeziku Radio Subotice
- 20,55 Odjava programa

Nedjelja

- 18,00 Najava programa, vijesti dana
- 18,10 'Nedjeljni mozaik' ('Dogodilo se na današnji dan' - kronologija, reportaža, zanimljivosti, glazba)
- 19,30 'Putnici kroz vrijeme' – emisija za djecu Hrvatskog radija
- 20,00 'Ljudi nizine'
- 20,30 Narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

Prodajem kuću u Rovinju 160 m², P+1, plac 660 m², 50 m od obale, sva infrastruktura.
Tel.: +381/24/527-213

Tražim u Zagrebu praznu garsonijeru ili jednosoban stan u novogradnji.
Tel.: +381/24/527-213

Izdajem apartmane na najljepšem dijelu Čiova, Trogir, Hrvatska.
Tel.: 063/7161-760 ili +385/91/5823-775

Izdajem namještenu sobu s kuhinjom i kupao-
nicom za učenicu ili radnicu, isključivo nepuša-
ča, blizu Medicinske škole, KTC-a i IDEA-e.
Centralno grijanje i kablovska TV.
Tel.: 024/566-898

Prodajem crpku – dvoklipnu 30 atm i prikoli-
cu za moto-kultivator »IMT-506-DELUXE« i
peć »KREKA VESO« 12T. Informacije od 17
sati. Tel.: 022/591-264.

Prodajem staru kuću u Cabuni kod Virovitice
(Hrvatska), zemlju za malu industriju i šumu.
Tel.: +385/33/673-076 i 063/766-8808. Boris

Izdajem uhodan poslovni prostor od 110 m² u
središtu Subotice, pogodan za sve namjene.
Tel.: 024/555-072 ili 063/518-218.

Prodaje se očuvana ležeća kada, umivaonik sa
slavinom, toalet školjka s poklopcem, velika
plafonjerka i tegle za med.
Cijena po dogovoru. Zvati na 064/587-9790

Prodajem 3s stan, stara gradnja, ekstra lokacija,
pogodan i za uredske prostorije, 115 m².
Tel.: 024/526-243
Anica Lulić, Subotica, Aleja M. Tita 26/V.

Izdajem namještenu sobu na Radijalcu uče-
nici/ku ili studentici/u, s CG, s korištenjem
kuhinje i kupaonice, za nepušače.
Tel.: 024/558-227 ili 063/597-021

Profesor elektrotehnike daje sate fizike i mate-
matike učenicima osnovnih i srednjih škola.
Tel.: 064/292-1043 ili 024/524-701

Izdajem objekt, skladište na Čantavirskom
putu, idealna lokacija oko 100 m².
Tel.: 024/530-107 ili 064/261-8022

Hitno potrebno 10 konobara na otoku Cresu.
Potrebno je imati hrvatsku putovnicu. Starosna
granica je do 35 godina.
Tel.: 063/110-7751.

Prodajem staru kuću u Čačincima kod
Slavonske Orahovice, pet jutara zemlje i jedno
jutro šume kod Vočina (sve u Hrvatskoj), ili
sve to mijenjamo za Vojvodinu (Irig, Ruma,
Srijemska Kamenica...)
Tel.: 063/714-6545 ili +385/33/673-076.

Prenočište na Paliću. Dvokrevetne sobe sa
zasebnom kupaonicom. Kanjiški put 58/b
Tel.: 024/754-543

Prodajem veliko stablo limuna s plodovima, pogod-
no za veće prostorije, cijena: 5.000,00 dinara.
Tel.: 024/561-321

Izdajem u Zagrebu dvosoban namješten stan
(3 kreveta) od 1. srpnja, Folnegovićevo naselje
(treća postaja od Autobusnog kolodvora prema
Savi, blizina tramvaja, 300 eura.
Tel.: u Srbiji +381/63/882-0654, u Hrvatskoj
+385/91/177-7700

Izdajem dvosobni apartman u Poreču.
Tel.: +385/5242-5035, +385/989-1627

Molim dobre i suosjećajne ljude, a koji su u
mogućnosti, da mi iziđu u susret i donacijama
pomognu nabavu natkoljene proteze koja mi je
hitno potrebna.
Tel.: 025/29-030

PRIVATNO POGREBNO PODUZEĆE

"URNA"

A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PODUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PRIJEVOZ I CEREMONIJAL
POKOPA

Tel.: 024-558-011

Cvjećara:
Tel.: 024/557-130

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika,

I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon koji ćemo objavljivati u svakom broju »Hrvatske riječi«.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavljaštava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS